

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

Bakalářská práce

Možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji

Vypracovala: Kristýna Pavčová
Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Bílková, PhD.

České Budějovice 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne:

Podpis studenta:

Poděkování

Na úvod bych ráda poděkovala mé vedoucí bakalářské práce Mgr. Zuzaně Bílkové, Ph.D. za vstřícný přístup, ochotu, čas, odborné vedení a cenné rady. Dále také děkuji všem informantům za jejich čas a za poskytnutí cenných informací.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce jsou možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Práce se dělí na část teoretickou a praktickou. Teoretická část popisuje historický vývoj přístupu k osobám s poruchou autistického spektra. Dále předkládá charakteristiku a terminologii poruch autistického spektra. Následně se zabývá etiologií a triádou problémových oblastí a další symptomatikou PAS. Poruchy autistického spektra jsou vymezeny v souladu s MKN-10. Věnuje se také popisu některých forem intervence využívaných v ČR, včetně poskytované lékařské péče a popisu služeb a institucí věnující se péči o osoby s PAS. Součástí práce je analýza dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji. Cílem praktické části bakalářské práce je zjistit, zda je jedincům s PAS dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Pro naplnění cíle byl zvolen smíšený výzkum. Pro sběr dat kvantitativního výzkumu byl použit dotazník určený rodičům či jiným zákonným zástupcům osob s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Pro sběr dat kvalitativního výzkumu byly použity čtyři druhy polostrukturovaných rozhovorů, kdy byl jeden z nich určen rodičům osob s PAS, další sociálním pracovníkům, další pedagogům ze školy hlavního vzdělávacího proudu a pedagogům ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 a poslední polostrukturovaný rozhovor byl určen pediatrům.

Klíčová slova: péče; poruchy autistického spektra; analýza dostupných služeb a institucí; Jihočeský kraj

Abstract

The topic of the bachelor's thesis are the possibilities of care for people suffering autism spectrum disorder in the South Bohemian region. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part describes the historical development of the approach to people with autism spectrum disorder. It also presents the characteristics and terminology of autism spectrum disorders. Subsequently, it deals with the etiology and the triad of impairment and other symptoms of ASD. Autism spectrum disorders are defined in accordance with ICD-10. It also describes some forms of intervention which are using in the Czech Republic, including the provided medical care and a description of services and institutions dedicated to the care of people with ASD. Part of the thesis is an analysis of available services and facilities for people with ASD in South Bohemia region. The aim of the practical part of the bachelor thesis is to find out whether adequate care in the South Bohemian region is available to individuals with ASD. Mixed research was chosen to accomplish the goal. A questionnaire for parents or other legal guardian of people with autism spectrum disorder in the South Bohemian region was used to collect quantitative research data. Four types of semi-structured interviews were used to collect qualitative research data, one of which was intended for parents of people with ASD, another for social workers, another for teachers from mainstream schools and teachers from a school established under paragraph 16, section 9, and the last semi-structured interview was intended for pediatricians.

Key words: care; autism spectrum disorders; analysis of available services and institutions; South Bohemian Region

Obsah

Úvod.....	11
I. TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Historický vývoj přístupu k osobám s poruchou autistického spektra	13
2 Charakteristika a terminologie	17
3 Triáda problémových oblastí	21
3.1. Oblast sociální interakce.....	21
3.2. Oblast komunikace	22
3.3. Oblast představivosti, zájmů a hry	23
4 Nespecifické variabilní rysy	25
4.1. Abnormality v motorickém vývoji.....	25
4.2. Emoční reaktivita.....	25
4.3. Poruchy v oblasti percepce.....	26
4.4. Poruchy adaptability.....	26
5 Popis jednotlivých poruch autistického spektra podle MKN-10	27
5.1. Dětský autismus	27
5.2. Atypický autismus.....	29
5.3. Rettův syndrom	29
5.4. Jiná dezintegrační porucha v dětství	30
5.5. Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby	31
5.6. Aspergerův syndrom	31
6 Některé formy intervence využívané v ČR.....	33
6.1. Strukturované učení	33
6.2. TEACCH program	33
6.3. Aplikovaná behaviorální terapie	33
7 Lékařská péče o jedince s PAS	35
8 Služby a instituce věnující se péči o osoby s PAS	36
8.1. Nestátní neziskové organizace	36

8.2.	Raná péče	36
8.3.	Vzdělávací instituce	38
8.4.	Předškolní vzdělávání	39
8.5.	Základní vzdělávání.....	40
8.6.	Střední vzdělávání	40
8.7.	Vysokoškolské vzdělávání.....	40
8.8.	Poradenské služby	41
8.8.1.	Speciálně pedagogická centra	41
8.9.	Podpůrná opatření	42
9	Možnosti bydlení jedinců s PAS.....	44
10	Analýza dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji.....	45
10.1.	Raná péče	46
10.1.1.	Okres České Budějovice.....	46
10.1.2.	Okres Tábor	47
10.2.	Speciálně pedagogická centra	48
10.2.1.	Okres České Budějovice.....	48
10.2.2.	Okres Český Krumlov	49
10.2.3.	Okres Jindřichův Hradec	49
10.3.	Školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona v Jihočeském kraji	50
10.3.1.	Okres České Budějovice.....	50
10.3.2.	Okres Český Krumlov	52
10.3.3.	Okres Jindřichův Hradec	53
10.3.4.	Okres Písek	55
10.3.5.	Okres Prachatice.....	56
10.3.6.	Okres Strakonice.....	57
10.3.7.	Okres Tábor	59
10.4.	Denní stacionáře.....	61

10.4.1.	Okres České Budějovice.....	61
10.4.2.	Okres Jindřichův Hradec	62
10.4.3.	Okres Písek	62
10.4.4.	Okres Strakonice.....	63
10.4.5.	Okres Tábor	64
10.5.	Týdenní stacionáře	66
10.5.1.	Okres České Budějovice.....	66
10.5.2.	Okres Jindřichův Hradec	67
10.5.3.	Okres Písek	67
10.5.4.	Okres Strakonice.....	68
10.5.5.	Okres Tábor	68
10.6.	Chráněná bydlení.....	69
10.6.1.	Okres České Budějovice.....	69
10.6.2.	Okres Jindřichův Hradec	70
10.6.3.	Okres Písek	71
10.6.4.	Okres Strakonice.....	72
10.6.5.	Okres Tábor	73
10.7.	Domov pro osoby se zdravotním postižením	74
10.7.1.	Okres Jindřichův Hradec	74
10.7.2.	Okres Písek	74
10.7.3.	Okres Strakonice.....	75
10.8.	Odlehčovací služby	76
10.8.1.	Okres České Budějovice.....	76
10.8.2.	Okres Tábor	77
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	78
13	Cíle výzkumu	78
14	Metodologie výzkumu.....	78

15	Časové rozvržení práce	79
16	Výzkumný vzorek.....	79
17	Kvalitativní výzkum.....	81
17.1.	Polostrukturovaný rozhovor s rodiči či jinými zákonnými zástupci osob s PAS ..	83
17.1.1.	Případová studie – MATKA 1	83
17.1.2.	Případová studie – MATKA 2	85
17.1.3.	Případová studie – MATKA 3	87
17.2.	Zpracování dat otevřeným kódováním	91
17.3.	Kategorie	91
17.4.	Polostrukturovaný rozhovor s pedagogy	93
17.4.1.	Charakteristika tříd	93
17.4.2.	Uspořádání a osobní prostor pro žáky s PAS	93
17.4.3.	Práce s žáky s PAS ve třídě a stěžejní oblasti rozvoje	93
17.4.4.	Zapojování žáků s PAS do kolektivu	94
17.4.5.	Nabídka aktivit pro žáky ve škole.....	94
17.4.6.	Spolupráce školy a pedagoga s organizacemi a zařízeními pro osoby s PAS ...	95
17.4.7.	Aktivita pedagoga	95
17.4.8.	Nedostatky v Jihočeském kraji.....	95
17.5.	Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky v sociálních službách	96
17.5.1.	Působnost organizace a nabízené služby	96
17.5.2.	Požadavky na uchazeče o práci v organizaci	96
17.5.3.	Spolupráce a odkazování na organizace	96
17.5.4.	Zkušenosti s lékaři	97
17.5.5.	Nedostatky v Jihočeském kraji.....	97
17.6.	Polostrukturovaný rozhovor s pediatry	99
17.6.1.	Vyšetření a komunikace s pacientem s PAS.....	99
17.6.2.	Získání informací o problematice PAS	99

17.6.3.	Postupy odkazování rodičů	100
17.6.4.	Spolupráce s neurologem a psychiatrem dítěte	100
18	Kvantitativní výzkum	101
18.1.	Interpretace a analýza výsledků kvantitativního výzkumu	104
19	Diskuze	137
	Závěr	145
	Seznam použitých zdrojů	148
	Literární zdroje	148
	Elektronické zdroje	150
	Seznam zkratk	157
	Seznam příloh.....	159

Úvod

Problematika poruch autistického spektra se stále více dostává do povědomí odborné, ale i laické veřejnosti. Stává se aktuálnější. Jedním z důvodů je narůstající počet jedinců s diagnostikovanou poruchou autistického spektra, a proto je velmi potřebné zajistit těmto osobám, jejich rodinám, ale i ostatním subjektům, které se věnují těmto jedincům, dostatečnou péči a úroveň podpory.

Práce se zaměřuje na možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Důvodem výběru byla osobní a velmi blízká zkušenost se samotnou problematikou PAS, ale především touha po zjištění, zda je v Jihočeském kraji dostatečně a kvalitně zabezpečena péče pro danou cílovou skupinu.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jestli je pro jedince s poruchou autistického spektra dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Zároveň se snaží zmapovat služby a zařízení, které se v tomto kraji věnují péči o jedince s PAS.

Teoretická část práce se věnuje historickému vývoji přístupu k osobám s PAS, charakteristice a popisu poruch autistického spektra, některým formám intervence využívaných v ČR, lékařské péči, možnostem služeb a zařízení pro osoby s postižením, a tím i pro osoby s PAS. Dále se věnuje možnostem pracovního uplatnění jedinců s PAS. Na závěr se zabývá analýzou dostupných služeb a zařízení pro osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Zařazení této záležitosti do teoretické části práce je provedeno pro ilustraci a zdůraznění dostupných služeb a zařízení pro osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Dalším důvodem zařazení je také to, že na provedenou analýzu navazuje praktická část práce.

Praktická část se věnuje smíšenému výzkumu. První část se zaměřuje na zhodnocení dostupnosti a také úrovně služeb a forem péče o osoby s PAS v Jihočeském kraji z pohledu rodičů a vybraných odborníků. Druhá část se zaměřuje na zjištění úrovně spokojenosti se službami a zařízeními pro osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji a dostupností a úrovní služeb v jednotlivých okresech Jihočeského kraje. Data kvalitativního výzkumu jsou získávána pomocí rozhovorů s rodiči a vybranými odborníky věnující se péči o osoby s PAS. Data kvantitativního výzkumu jsou získávána

pomocí dotazníku určeného pro rodiče či jiné zákonné zástupce osob s PAS z Jihočeského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Historický vývoj přístupu k osobám s poruchou autistického spektra

S jedinci s PAS se bylo možné setkat již dříve, vypovídají o tom mnohé publikace. Už v roce 1898 psychiatr Martin Barr publikoval v časopise s názvem „Journal of Nervous and Mental Disorders“ zvláštní případ echolalie, jež připomíná autistické chování. Další, kdo popsal podobné chování, byl v roce 1919 psycholog Lightner Witmer, v roce 1941 dětský psycholog Gesell nebo v roce 1942 Laretta Benderová (Thorová 2016). Ta uvedla, že v případě projevu onemocnění, bývá již tak rozšířené, že vypadá jako retardace, přesto věřila, že se jedná o pseudoretardaci (Bemporad 1980 in Thorová 2016).

Ke známým případům, kdy se u jedinců vyskytly projevy typické pro autismus, patří děvčátka Amala a Kamala, která byla nalezena v roce 1929 v Indii. Dalším případem byl chlapec v polovině 19. století, který byl označen jako retardovaný, ale vyznačoval se absolutním sluchem a při poslechu hudby vytvářel křečovitými pohyby rukou ornamenty (Thorová 2016).

Za stěžejní dílo v oblasti pervazivních vývojových poruch je považována práce amerického dětského psychiatra Lea Kanner (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014), který v roce 1943 zveřejnil článek s názvem „Autistické poruchy afektivního kontaktu“, v němž se pokusil o jasnější rozlišení skupiny dětí lišících se svými projevy od dětí se schizofrenií, od dětí slabomyslných či hluchých. Postupně se setkal s jedenácti dětmi, které označil jako děti s vrozenou neschopností vytvořit obvyklý afektivní kontakt s lidmi. Tuto neschopnost později nazval „extrémní autistickou osamělostí“ a vyzdvihнул výskyt tohoto rysu již v raném dětství. To je také důvodem, proč ho dále pojmenoval „early infantile autism“, který byl později přejmenovaný na „Kannerův časný dětský autismus“ (Nesnidalová 1995).

Označení „autismus“ pochází z řeckého slova „autos“ a znamená „sám“. Tímto pojmenováním chtěl Kanner naznačit domněnku, že jedinci s autismem jsou osamělí, položení do svého vnitřního světa, nezajímají se o svět kolem sebe a nejsou schopni lásky a přátelství (Thorová 2016). Později se ukázalo, že použití slova „autismus“ bylo velmi

nešťastné, jelikož oddálilo samotný výzkum několik desetiletí nesprávným směrem (Volkmar 1998 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Mezi další hlavní dílo patří „Autističtí psychopati v dětství“, v originálním znění „Autistische Psychopathen im Kindersalter“ (Thorová 2016), které publikoval v roce 1944 vídeňský pediatr Hans Asperger. Velmi zajímavá je skutečnost, že Asperger použil také termín „autismus“, aniž by znal práci Lea Kanner (Frith 2001 in Thorová 2016).

Oba autoři publikovali svá díla nezávisle na sobě, aniž by o svých studiích věděli. (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014) Jejich studie však byly odlišné, a to zejména svým cílovým zaměřením. Hans Asperger se věnoval spíše jedincům s lehčími formami poruchy, zatímco Kanner jedincům s těžšími (Thorová 2016).

Pojem „autismus“ byl použit již v roce 1911 švýcarským psychiatrem Eugenem Bleulerem, který pojem použil pro označení jednoho z příznaků u pacientů se schizofrenií. Tento symptom se u jedinců projevoval stažením se z reálného světa a ponořením se do vlastního světa snů a fantazie (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014, Thorová 2016). V pozdějším období byl pojem nahrazen výrazem „dereistické myšlení“ (Thorová 2016), avšak spojení mezi autismem a schizofrenií zůstalo zachováno (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014, Thorová 2016).

Na konci 40. let minulého století došlo k mylnému zařazení dětského autismu v klasifikaci do skupiny schizofrenních psychóz v dětství. Ke špatnému zařazení došlo v Mezinárodní klasifikaci nemocí, ale i v americkém manuálu DSM-I a DSM-II (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

V 50. a 60. letech převažoval názor, že poruchy autistického spektra vznikají důsledkem chladné a odtahité výchovy rodičů (Volkmar 1998 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Důvodem tohoto stanoviska byly nejspíše názory Lea Kanner, který si při studii jedenácti dětí s PAS všiml, že jsou jejich rodiče výhradně intelektuálové, a tudíž jako příčinu poruchy viděl ve vrozeném defektu afektivního kontaktu, jež se z rodičů přenáší na děti (Nesnidalová 1995). Kanner konkrétně uvedl: *„V celé skupině je pouze hrstka srdečných rodičů. Jinak jsou příliš zaměstnaní, nemají o dítě zájem. Dokonce i šťastná manželství jsou spíše chladná a formální.“* (Kanner 1972 in Thorová 2016, s. 36) Tato

stanoviska zaujal pod nátlakem psychoanalýzy, která se po druhé světové válce rozšířila ve Spojených státech (Thorová 2016).

V 60. letech byla na dané téma vydána studie „Empty Fortress“, tedy Prázdna pevnost, kterou publikoval Bruno Bettelheim. Ve své studii také uvádí, že jsou poruchy autistického spektra způsobené odmítáním dítěte rodiči (Richman 2015) a zároveň se přiklání k převažující psychoanalýze, kterou Kateřina Thorová (2016) ve své knize označila za „černé období historie“.

V 60. letech minulého století se také začaly formovat základní psychoterapeutické směry. Jeden ze základních směrů byla behaviorální terapie, jejíž základ tvořilo učení Pavlova, Watsona a Wolpeho, ale vycházela především z teorií B. F. Skinnera o operantním podmiňování. Řešila se otázka trestů pro potlačování nevhodného chování. Do popředí se dostávají vhodné posilovací prostředky, kterými je jídlo, hudba či oblíbený předmět (Thorová 2016). V tomto období také přichází Ivar Lovaas s intenzivní individuální terapií, při které využívá aplikovanou behaviorální terapii a modifikaci chování (Richman 2015).

V roce 1980 se v DSM-III objevuje samostatná skupina pervazivní vývojové poruchy (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Došlo také k akceptaci teorie organického původu poruchy, ke které se znovu přiklání Leo Kanner společně se svým kolegou Leonem Eisenbergem (Thorová 2016). Biologizace problému pozitivně ovlivnila psychiatrický výzkum a objevila se tak řada prací z oblasti lékařské genetiky, elektrofyziologie, zobrazovacích metod a neuropatologie (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

V roce 1981 nahradila Lorna Wingová termín „autistická psychopatie“ termínem „Aspergerův syndrom“ (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014) a došlo také k použití termínu vysoce funkční autismus pro jedince s PAS s průměrnou nebo nadprůměrnou inteligencí (DeMyer et al. 1981 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

V roce 1993 zařadila WHO pervazivní vývojové poruchy do klasifikace MKN-10 (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

V současnosti se výzkumy zabývají studiem na neurobiologickém a neuropsychologickém podkladě. Odborníci již disharmonický vývoj osobnosti či tvrdohlavost nepřisuzují špatné výchově rodičů, nýbrž se zaměřují na možný výskyt

epilepsie, poruchy aktivity a pozornosti, vývojové poruchy učení či PAS (Thorová 2016). Jeden z prvních, kdo přišel s neurobiologickým modelem postižení, byl Bernard Rimland. Důležité jsou také práce Gilberga a Minsheva (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

2 Charakteristika a terminologie

Poruchy autistického spektra řadíme mezi nejzávažnější poruchy dětského mentálního vývoje (Thorová 2016). Jedná se o neurovývojové onemocnění, které má základ na neurobiologickém podkladě (Quinn, Malone 2011, Hrdlička, Komárek (eds.) 2004, Strunecká 2009 in Bazalová 2012). V některých publikacích je kromě neurobiologické podstaty vyzdvihován vývojový faktor a psychodynamický koncept interaktivní autoorganizace vyvíjejícího se mozku (Eigsti, Shapiro 2003, Webb et al. 2001 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Jedná se o o spektrum poruch, nikoliv o jednotnou poruchu (Gillberg, Coleman 1992 in Gillberg, Peeters 2003 in Bazalová 2012), a proto je nutné podotknout, že symptomy jedinců s PAS mohou být podobné, avšak nenajdeme dva jedince s naprosto stejnými projevy (Richman 2015).

Problémy se dotýkají převážně oblasti komunikace, sociálního chování a představitosti spojené se stereotypním okruhem zájmů, tedy tzv. triády postižení (Bazalová 2017). Tato skutečnost způsobuje, že jedinci nedokáží vyhodnocovat jednotlivé informace obdobným způsobem jako jedinci stejné mentální úrovně (Thorová 2016) a nerozumí tak správně tomu, co vidí, slyší a prožívají (Thorová in Čadilová, Jůn, Thorová a kol. 2007 in Bazalová 2012).

Jako možnou příčinu PAS lze označit genetické vlivy, které byly prokázány pozorováním sourozenců dětí s autismem a dalšími studii jejich genů (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Další možnou roli hraje imunitní systém člověka či faktory prostředí (Thorová 2016). Příčiny autismu lze označit jako multifaktoriální a komplexní (Thorová 2016), avšak stále nejsou zcela známy (Bazalová 2012).

Při diagnostice PAS se vychází zejména ze dvou klasifikačních systémů, tedy z Diagnostického a statistického manuálu duševních poruch Americké psychiatrické asociace (DSM), používaný ve Spojených státech amerických a z Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN) vydané Mezinárodní zdravotnickou organizací (WHO) používané v Evropě.

Při komparaci terminologie v jednotlivých klasifikačních systémech, lze dojít k závěru, že se navzájem liší. Dnes již starší verze Mezinárodní klasifikace nemocí, tedy MKN-10, používá termín pervazivní vývojové poruchy, které zde mají přiřazený kód F84. (MKN-10 1992) Význam slova „pervazivní“ neboli všepromikající (Thorová 2016) či také všeprostopující nám naznačuje podstatu samotného problému (Bazalová 2017). Podstatou je skutečnost, že poruchy zasahují jednotlivé složky osobnosti jedince do hloubky, a to v mnoha oblastech (Roth, Barson et al. 2010, Lawson 2008, Howlin 2005 in Bazalová 2012).

MKN-10 rozděluje pervazivní vývojové poruchy do těchto základních kategorií (viz tabulka 1):

Tabulka 1, Pervazivní vývojové poruchy dle MKN-10

0	Dětský autismus
1	Atypický autismus
2	Rettův syndrom
3	Jiná dezintegrační porucha v dětství
4	Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby
5	Aspergerův syndrom
8	Jiné pervazivní vývojové poruchy
9	Pervazivní vývojová porucha, NS

Zdroj: MKN-10 (1992)

Oproti tomu DSM-V, která byla vydána v roce 2013, existující diagnózy slučuje do jediné diagnostické kategorie, která nese označení „Porucha autistického spektra“ (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

V roce 2018 schválila Světová zdravotnická organizace Mezinárodní statistickou klasifikaci, 11. revize. Oproti MKN-10 se liší tím, že již nerozlišuje jednotlivé kategorie a shrnuje je do jediné podobně jako DSM-V. Oproti termínu „pervazivní vývojové poruchy“, používá termín „poruchy autistického spektra“ a Rettův syndrom řadí do zcela jiné kategorie (viz tabulka 2) (ICD-11: International Classification of Diseases 11th Revision [online]. Dostupné z: <https://icd.who.int/en>).

Tabulka 2; Poruchy autistického spektra dle MKN-11

6A02	Autism spectrum disorder
6A02.0	Autism spectrum disorder without disorder of intellectual development and with mild or no impairment of functional language
6A02.1	Autism spectrum disorder with disorder of intellectual development and with mild or no impairment of functional language
6A02.2	Autism spectrum disorder without disorder of intellectual development and with impairment of functional language
6A02.3	Autism spectrum disorder with disorder of intellectual development and with impairment of functional language
6A02.5	Autism spectrum disorder with disorder of intellectual development and with mild absence of functional language
6A02.Y	Other specified autism spectrum disorder
6A02.Z	Autism spectrum disorder, unspecified

Zdroj: ICD-11 - Mortality and Morbidity Statistics. *World Health Organization* [online]. WHO: WHO, 2021 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.who.int/>

Dalším termínem je „autismus“, který se používá spíše v laické veřejnosti (Bazalová 2017).

Ať již budeme používat jakýkoli z uvedených termínů, charakteristika těchto poruch zůstává stejná (Bazalová 2017).

3 Triáda problémových oblastí

Poruchy autistického spektra jsou vývojová onemocnění, která se vyznačují narušením sociální interakce a komunikace i omezenými zájmy a repetitivním chováním (Hill, Frith 2003 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Za nejzávažnější jsou považovány poruchy v oblasti sociálního chování a komunikace (De Clercq 2006, Berckelaer-Onnes 2011, Davis 2011 in Bazalová 2012).

V roce 1979 tyto oblasti definovaly Lorna Wingová a Judith Gouldová (Bazalová 2017).

3.1. Oblast sociální interakce

Porucha v této oblasti se u jednotlivých jedinců s PAS odlišuje, ale vždy je vzhledem k jejich mentálním schopnostem v hlubokém deficitu (Thorová 2016). Abnormality se mohou objevovat již v kojeneckém věku. Dítě se vyhýbá očnímu kontaktu, neprojevuje zájem o lidské tváře a hlas, často působí dojmem, že neslyší (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Typické bývá narušení vazby s matkou a neprojevení strachu z odloučení a cizích osob (Lewis 1996, Wiener 1997 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Často dochází k tomu, že jedinci nerozumí neverbálním projevům, a tak je ani nedokážou správně používat (Richman 2015). Může pro ně být složité z jednotlivých neverbálních signálů (postoje těla, gest, mimiky) usoudit, co si daný člověk myslí (Thorová 2016).

Dalšími projevy mohou být minimální nebo žádné herní dovednosti a používání ruky jiné osoby pro dosažení na určitou věc (Richman 2015).

Typická je také narušená schopnost navazování a udržování vztahů s vrstevníky a chápání pojmů přátelství a nepřátelství (Bazalová 2012).

V roce 1979 došlo k rozdělení sociální interakce u osob s PAS na tři typy. O tuto skutečnost se zasloužily Judith Gouldová a Lorna Wingová (Bazalová 2012). Lorna Wingová v roce 1996 přiřadila ještě typ čtvrtý (Thorová 2016). Bazalová (2012, s. 21) ve své knize uvádí, že se jedná o tyto typy:

1. osamělý
2. pasivní
3. aktivní – zvláštní

4. formální

Dále se osoby s PAS mohou rozdělovat podle sociálního chování na dva extrémní póly (Thorová 2016).

Jde o pól osamělý, kam se řadí jedinci, kteří působí dojmem nezájmu o společenský kontakt a pól „extrémní, nepřiměřené aktivity“, kdy se jedinec snaží navázat kontakt kdekoliv a s kýmkoliv bez ohledu na sociální normy (Thorová 2016).

Způsob sociální interakce se může také měnit věkem k lepšímu, avšak normy nikdy nedosáhne (Bazalová 2012).

3.2. Oblast komunikace

Porucha se v této oblasti projevuje různorodě (Bazalová 2017), ale je jednoznačně jedna z hlavních příčin znepokojení rodičů (Thorová 2016).

U jedinců s PAS se setkáváme jak s kvalitativním, tak i kvantitativním postižením řeči (Richman 2015). Narušení se projevuje na úrovni expresivní a receptivní a na úrovni verbální i neverbální (Thorová 2016).

U některých jedinců se řeč vůbec nerozvine (Richman 2015). Někteří mohou postrádat dovednost chápat komunikaci jako prostředek k uspokojování potřeb (Bazalová 2017). V takovém případě volíme prostředky alternativní a augmentativní komunikace, kam řadíme například VOKS nebo PECS, MAKATON či znakový jazyk (Bazalová 2017).

Pokud si jedinci řeč osvojí, setkáváme se v jejich řeči se značnými nápadnostmi (Thorová 2016). Jedna z nápadností, s kterou se můžeme setkat, je nesprávné používání zájmen (Richman 2015), kdy o sobě jedinci mluví v jiné osobě. Dále se můžeme setkat se špatným porozuměním řeči, s výskytem echolálií (Bazalová 2017), tedy s mechanickým opakováním slyšeného (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014), s neschopností chápat abstraktní pojmy (Richman 2015), s agramatismy, s literární přesností nebo se zvláštním rytmem hlasu, kdy dítě mluví buď „staccato“, nebo „legato“ (Thorová 2016). Celkově bývá řeč monotónní bez přízvučnosti a s neemotivností (Wiener 1997 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

S problémem se setkáme také v oblasti generalizace. Jedinec si například osvojí pojem „auto“ u auta, které mají v garáži, a již nebude považovat za auto nic jiného (Bazalová 2012).

Thorová (2016) uvádí, že nejméně narušenou řeč mají osoby s Aspergerovým syndromem, jejich úroveň verbálního myšlení dosahuje často až nadprůměrných výsledků, ovšem problémy se objevují v oblastech sociálního i praktického užívání komunikace.

3.3. Oblast představivosti, zájmů a hry

Představivost jedinců s PAS je nedostatečná, což způsobuje upřednostňování činností, které jsou často rutinní a neměnné (Richman 2015). Mezi rutinní činnosti můžeme zařadit například chůzi po stejné cestě, sbírání drobků či hru se šňůrkami (Bazalová 2017).

Porucha v oblasti imaginace a neschopnost předvídat sled dalších situací způsobuje „*abnormální hru, nechuť ke změnám, požadavek na stálý řád, požadavek na přesný denní harmonogram činností*“ (Lawson 2008, Haddon 2003, Beyer, Gammeltoft 2006 in Bazalová 2012, s. 22-23), který by měl být vytvořený pomocí konkrétních předmětů, piktogramů či napsaný slovně (Bazalová 2012).

Kvalitativní postižení v oblasti představivosti se vyznačuje repetitivními vzorci chování, rituály a stereotypním okruhem zájmů (Bazalová 2012).

U jedinců s PAS se můžeme setkat s různými vyhraněnými zájmy (Bazalová 2012), u kterých dokáží vydržet hodiny, dny, týdny i měsíce (Bazalová 2017).

Mezi nejčastější zájmy osob s PAS patří například obliba ve vlacích, jízdních řádech, vesmíru či historii (Bazalová 2017).

Mezi stereotypní a repetitivní vzorce chování se řadí třepání rukama, kolébání a otáčení těla nebo chůze po špičkách (Bazalová 2017). Dalším typickým projevem bývá lpění na provádění činností pokaždé ve stejnou hodinu, požívání stejného jídla či řazení předmětů do řad (Bazalová 2012).

Fantazie, motorika, úroveň myšlení a sociálních dovedností ovlivňují vývoj hry (Thorová 2016). Tato skutečnost je důvodem, proč se u dětí s PAS často setkáváme s atypickou

hrou (Richman 2015). Zvláštností si můžeme všimnout například při hře s hračkou, s kterou si dítě hraje neobvyklým způsobem a zaměřuje se u ní na neobvyklé části (Richman 2015). Celkově bývá hra méně kvalitní, než odpovídá věku daného jedince (Thorová 2016).

4 Nespecifické variabilní rysy

Nespecifické variabilní rysy jsou zvláštní projevy dětí s poruchou autistického spektra, které se neřadí mezi diagnostickou triádu klíčových oblastí, ale mnohdy se u těchto jedinců vyskytují (Thorová 2016).

Mezi nespecifické variabilní rysy můžeme zařadit poruchy spánkového rytmu, které se vyskytují až u 83 % jedinců (Gringras 2011 in Bazalová 2012), poruchy stravování, které se vyznačují například vybíravostí v jídle (Ahearn 2001 in Thorová 2016), odmítáním jídla určité barvy a tvaru (Thorová 2016). Další rysy jsou sebepoškozování, impulzivita nebo nízká frustrační tolerance (Bazalová 2012), ale také problémy se sexuálním chováním (Thorová 2016).

Vybrané nespecifické variabilní rysy budou blíže specifikovány v následujících podkapitolách.

4.1. Abnormality v motorickém vývoji

Jedinci vykonávají stereotypní a zvláštní pohyby prstů nebo celého těla s výskytem dyspraxie (Boon 2010 in Bazalová 2012).

Studie udávají, že až přes 80 % dětí s PAS má podprůměrné motorické schopnosti (Thorová 2016). Zjistilo se, že neobratnost je přímo úměrná sociálním dovednostem, a proto čím je dítě neobratnější, tím těžší má formu poruchy (Hilton 2012 in Thorová 2016).

4.2. Emoční reaktivita

Méně bohatá emoční reaktivita je nápadná především v raném věku. Jedinci se liší ve způsobu i intenzitě reagování a emoční výbuch může doprovázet i zdánlivě obyčejné situace. Typická je také afektivní labilita, při které jedinci projevují opačné emoce, než by odpovídalo vnějším podnětům (Thorová 2016).

S emocemi také souvisí výbuchy zlosti či úzkost, někdy až deprese, která může vést k problémovému chování nebo až k sebevražedným myšlenkám, které se týkají převážně dětí s Aspergerovým syndromem (Anttwood 2008, Dubin 2009, Simone 2010, Beardon, Worton (eds.) 2011 in Bazalová 2012).

4.3. Poruchy v oblasti percepce

Abnormality se týkají všech oblastí vnímání, tedy oblasti zrakové, taktilně-haptické, chuťové, sluchové, čichové i vestibulární (Bazalová 2012). Poruchy se vyznačují buď hypersenzitivitou, nebo hyposenzitivitou a nadměrným vyhledáváním autostimulačních aktivit. Na snižování hypersenzitivity se podílejí behaviorální techniky, přičemž hyposenzitivita je regulována rozmanitými pedagogickými nácviky (Thorová 2016).

Jedinci mohou také mít změněný práh bolesti či vnímání rovnováhy (Bazalová 2012).

4.4. Poruchy adaptability

Adaptabilita znamená schopnost člověka přizpůsobit se prostředí sociálnímu i přírodnímu (Hartl, Hartlová 2015). U osob s poruchou autistického spektra je tato oblast vzhledem k charakteru deficitu narušena vždy (Thorová 2016).

Jedinci mohou na změny prostředí reagovat třemi způsoby. Buď reagují velmi bouřlivě a projevují značnou tenzi a úzkost. Druhou možností je, že pro některé jedince nejsou změny na první pohled frustrující, ale problém nastane, když se po nich vyžaduje spolupráce při činnosti. Poslední způsob reakce na změny je nelibost a rozzlobení se do takové míry, že je jedince obtížné uklidnit (Thorová 2016).

5 Popis jednotlivých poruch autistického spektra podle MKN-10

Česká republika se opírá o klasifikaci MKN-10, tedy ICD-10 (Bazalová 2016), i přestože již byla schválena nová revize. V následujících podkapitolách budou jednotlivé kategorie této revize popsány.

5.1. Dětský autismus

Příznaky dětského autismu bývají nejvíce vyjádřeny v období třetího až pátého roku (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Některé projevy však lze pozorovat již mezi 12-18 měsíci (Hrdlička in Hrdlička, Komárek (eds.) 2004, Thorová in Čadilová, Jůn, Thorová a kol. 2007 in Bazalová 2012).

Pro diagnostikování dětského autismu je nutná přítomnost obtíží ve všech třech oblastech triády (Thorová 2016). Znamená to, že se u jedinců objevuje narušená schopnost sociální interakce, omezená schopnost verbální i neverbální komunikace a porucha představitivosti, která bývá doplněna repetitivním chováním (Valenta a kol. 2014).

Závažnost stupně postižení u jedinců se liší, a to od mírné až po těžkou formu (Thorová 2016).

Zhruba u ¼ jedinců bývá dětský autismus kombinovaný s mentální retardací (Valenta a kol. 2014). Asi přes 30 % jedinců s PAS se řadí do pásma mírné až středně těžké mentální retardace a 45 % do pásma těžké a hluboké mentální retardace (Wiener 1997, Sadock a Sadock 1999 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Tabulka 3; Diagnostická kritéria pro dětský autismus (F84.0) podle MKN-10

1.	Autismus se projevuje před třetím rokem věku dítěte	
2.	Kvalitativní narušení sociální interakce	nepřiměřené hodnocení společenských emočních situací, nedostačující odpověď na emoce jiných lidí, nedostatečné přizpůsobení sociálnímu kontextu, špatné používání sociálních signálů, chybí sociálně - emoční vzájemnost, slabá integrace sociálního, komunikačního a emočního chování
3.	Kvalitativní narušení sociální komunikace	nedostatečné sociální užívání řeči bez ohledu na úroveň jazykových schopností, porucha imaginační a společenské napodobivé hry, nedostatečná synchronizace a reciprocita v konverzačním rozhovoru, snížená přizpůsobivost v jazykovém vyjadřování, relativní nedostatek tvořivosti a fantazie v myšlení, chybí emoční reakce na přátelské přiblížení jiných lidí (verbální i neverbální), narušená kadence a důraz komunikace, které jsou odrazem modulace komunikace, nedostatečná gestikulace užívaná k zvýraznění komunikace
4.	Omezené, opakující se stereotypní způsoby chování, zájmy a aktivity	rigidita a rutinní chování v široké škále aspektů každodenního života (všední zvyky, hry), specifická příchyllost k předmětům, které jsou pro daný věk netypické (jiné než např. plyšové hračky), lpění na rutině, vykonávání speciálních rituálů, stereotypní zájmy - např. data, jízdni řady, pohybové stereotypie, zájem o nefunkční prvky předmětů (například omak, vůně) odpor ke změnám v běžném průběhu činností nebo v detailech osobního prostředí (například přesunutí dekorací nebo nábytku v rodinném domě)
Nespecifické rysy		
<ul style="list-style-type: none"> • strach (fobie) • poruchy spánku a příjmu potravy • záchvaty vzteku a agrese (zvláště pokud je přítomna těžká mentální retardace) • většinou chybí spontaneita, iniciativa a tvořivost • potíže s vytvořením myšlenkové osnovy při rozhodování v práci i přesto, že schopnostmi na samotné úkoly stačí 		

Zdroj: Thorová (2016, s. 180)

Z historického hlediska tvoří dětský autismus základ PAS (Thorová 2016).

5.2. Atypický autismus

Jedná se o velmi různorodou diagnostickou jednotku, kterou bývá velmi obtížné diagnostikovat (Thorová 2016).

Danou diagnózu lze použít v případě, pokud nebyly naplněny všechny okruhy diagnostických kritérií pro dětský autismus, nebo je opožděný nástup po 3. roce života (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Dále lze diagnózu stanovit i v případě, kdy je k chování, které je typické pro autismus přidružena těžká až hluboká mentální retardace, a tudíž je obtížné odlišit autistické projevy od projevů typických pro mentální retardaci (Thorová 2006, WHO/DIMDI 1994/2006 in Bazalová 2012).

5.3. Rettův syndrom

Syndrom byl poprvé popsán v 60. letech minulého století rakouským dětským neurologem Andreasem Rettem, který publikoval studii 21 dívek a žen s totožnými symptomy (Thorová 2016).

Do povědomí se syndrom dostal až v roce 1983 po zveřejnění studie doktora Bengta Hagberga a jeho kolegů (Základní informace o Rettově syndromu. *Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem* [online]. Dostupné z: <http://www.rett-cz.com/rettuv-syndrom/co-je-rettuv-syndrom/zakladni-informace-o-rettove-syndromu/>). Jejich studie se týkala a popisovala 35 dívek s Rettovým syndromem (Hagberg, 1983 in Thorová 2016).

Tabulka 4; Vývoj Rettova syndrom popisovaný modelem 4 stádií

1. Stadium časně stagnace (6. měsíc-1,5 roku).
2. Rychlá vývojová regrese (objevuje se mezi prvním a druhým rokem a trvá 13-19 měsíců).
3. Pseudostacionární stadium se objevuje ve 3-4 letech, ale může být opožděno a persistovat mnoho let až desetiletí.
4. Stadium pozdní motorické degenerace se často objevuje ve školním věku nebo v časně adolescenci.

Zdroj: Cohen a Volkmar 1997, Wiener 1997 in Hrdlička M., Komárek V. (eds.) 2014, s. 52

Příčina syndromu je známá a vzniká na genetické úrovni (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Ve 20. století, konkrétně v roce 1999, objevila lékařka Huda Zoghbiová gen, jež je zodpovědný za většinu případů vzniku Rettova syndromu. Jedná se o gen MECP2 nacházející se na raménku X chromozomu, proto je syndrom typický převážně pro dívky (Thorová 2016).

Rettův syndrom také velmi často doprovází epilepsie, jejíž výskyt je až okolo 75 % (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Epileptické záchvaty se u dívek začínají objevovat okolo 4. roku a v období adolescence se četnost záchvatů zmenšuje (Thorová 2016).

5.4. Jiná dezintegrační porucha v dětství

Syndrom byl poprvé popsán vídeňským speciálním pedagogem Theodorem Hellerem, který danou poruchu nazval „dementia infantilis“. Později byla porucha nazývána jako Hellerův syndrom či dezintegrační psychóza (Thorová 2016).

Podle MKN-10 by po období běžného vývoje, tedy po období nejméně prvních dvou let, mělo dojít v průběhu několika měsíců k trvalé ztrátě do té doby získaných dovedností.

K dané regresi dochází obvykle kolem třetího až čtvrtého roku života, avšak ke ztrátě dovedností může docházet i před 10 rokem (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Zhoršení nastává z neznámých příčin a týká se komunikační a sociální oblasti s objevem chování, které je charakteristické pro autismus (Thorová 2016).

Jiná desintegrační porucha se liší od dětského autismu vyšším výskytem epileptických záchvatů, větším zastoupením EEG abnormalit, pozdějším nástupem s převahou akutního začátku nad plíživým, těžším stupněm mentální retardace, větší agresivitou jedinců a méně častými projevy repetitivní hry (Moudridsen, et al. 1998 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

5.5. Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby

Podle MKN-10 zahrnuje kategorii dětí s těžkou mentální retardací. Primárním problémem těchto dětí je hyperaktivita a poruchy pozornosti a také stereotypní chování. Syndrom je často sdružen s řadou vývojových opoždění, a to jak specifických, tak globálních (F84.4 Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby. MKN-10, 10. revize *Mezinárodní klasifikace nemocí Česká verze, platnost od 1. 1. 2020* [online]. Dostupné z: <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F84.4>).

Porucha dále sdružuje stereotypní pohyby nebo sebepoškozování a hyperaktivní poruchu, která má v období adolescence tendenci ke změně na hypoaktivitu (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

5.6. Aspergerův syndrom

Do povědomí byl tento pojem zařazen až v roce 1981 Lornou Wingovou. Do této doby se používal termín autistická psychopatie, který zavedl Hans Asperger (Wing 1981 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Aspergerův syndrom někdy bývá označován jako projev sociální dyslexie. Je velmi různorodý a jeho symptomatika plynule přechází do normy. Odlišení, zda se jedná o Aspergerův syndrom či jen o sociální neobratnost bývá složité, a proto jedinci s Aspergerovým syndromem bývají chybně a pozdě diagnostikováni (Thorová 2016).

Lorna Wingová (1981 in Howlin 2005, s. 16) uvedla, že *„dokud nebude známá etiologie tohoto (těchto) postižení, termín Aspergerův syndrom vhodnou formou popisuje problémy dětí a dospělých, kteří mají autistické rysy, ale vyjadřují se gramaticky správně a nejsou sociálně uzavření“*.

Etiologie poruch není stále známá, avšak osoby s Aspergerovým syndromem vykazují lepší sociální dovednosti než jedinci s jiným typem PAS (Bazalová 2012).

Jedinci mohou, ale nemusí mít opožděný vývoj řeči, avšak již v pěti letech mluví plynule (Thorová 2016).

Řeč u jedinců bývá formálně správná, avšak nápadná (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014). Nápadnostmi v řeči se myslí mluvení „z paměti“, recitace básniček či dlouhých statí z knih (Thorová 2016). Nápadností může být i kopírování výrazů dospělých (Bazalová 2012).

Potíže také nastávají v pragmatickém užívání řeči, kdy řečový projev většinou neodpovídá kontextu dané situace (Thorová 2016).

Jedinci nedokáží porozumět sarkasmu, vtipu nebo metafoře či obtížně kódují sociální signály. V konverzaci dominuje daný člověk a předmět jeho zájmu spíše než jeho zájem o druhé osoby (Bazalová 2012).

Oblast zájmů má jednostranný a ulpívavý charakter (Bazalová 2012). Mezi nejčastější zájmy daných jedinců patří dopravní prostředky, počítače, vesmír, mapy, dopravní značky (Bazalová 2012) a respektive vše, v čem lze nalézt určitý řád (Thorová 2016).

Intelekt většiny jedinců s Aspergerovým syndromem se pohybuje převážně v pásmu normy (Thorová 2016).

Syndrom by neměl být diagnostikován jedincům s IQ nižším než 70 (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

6 Některé formy intervence využívané v ČR

6.1. Strukturované učení

Strukturované učení je ucelený, speciálně pedagogický přístup, který je uzpůsobený potřebám učení jedinců s PAS (Tuckermann, Häußler, Lausmann 2014).

Vyznačuje se vnesením jasných pravidel, zprůhledněním posloupnosti činností a jednoznačným uspořádáním prostředí. Metoda se může využívat jak ve škole, tak v domácím prostředí (Thorová 2016).

Strukturované učení vychází z TEACCH programu, jehož forma byla v České republice modifikována pro potřeby našeho prostředí (Bazalová 2012).

6.2. TEACCH program

Program vznikl v roce 1966 zásluhou vedení Erica Schoplera v Severní Karolíně (Bazalová 2012). Postupně našel uplatnění v řadě dalších zemí (Thorová 2016).

Metodika programu je založena na individualizaci, strukturalizaci a vizualizaci (Bazalová 2012).

Mezi zásady TEACH programu patří například individuální přístup, prostupnost domácího a školního prostředí, integrace jedinců s PAS do společnosti či úzká spolupráce s rodinou (Thorová 2016).

6.3. Aplikovaná behaviorální terapie

Aplikovaná behaviorální analýza (nebo také intenzivní raná intervenční terapie) se začala formovat v šedesátých letech minulého století. Jedná se o individuální přístup, jehož propagátorem je tým pracovníků kalifornské univerzity, který je vedený Olem Ivaem Loovasem (Thorová 2016). Řadí se mezi vědecké přístupy a je zaměřena na pochopení chování, a také na to, jak svým chováním jedinec ovlivňuje prostředí (Žampachová, Čadilová 2012).

Může být definována jako strategie vycházející z kognitivně behaviorální terapie. Napomáhá redukovat nevhodné (agresivní) chování klientů se zdravotním postižením (především s těžším, tedy s postižením mentálním a s PAS). A to takovým způsobem, že jej nahrazuje chováním společensky akceptovatelnějším. Terapie buduje a rozvíjí u klientů takové dovednosti, které napomáhají k lepší adaptibilitě. Rozvíjí tak jejich

sebeobsluhu, komunikaci a sociální interakci (Valenta 2015). Dále také napomáhá ke zlepšování deficitů, rozvoji dovedností a ke zlepšování řeči (Thorová 2016).

ABA se zaměřuje na posilování žádoucího chování u daného jedince (Bazalová 2012), jelikož vychází z teorie, že například poruchy autistického spektra jsou neurologicky podmíněným syndromem, jež se projevívá právě v chování postiženého. Jedná se tedy o metodu, kdy pozorujeme a hodnotíme chování a učíme chování nové (Richman 2015).

Pokud tuto metodu terapeut využívá, učí danou dovednost v malých, ale přesně definovaných krocích, které si dítě musí postupně osvojit (Richman 2015). Tyto kroky na sebe logicky navazují v posloupnosti od jednoduššího ke složitějšímu. Tím také dochází k vytvoření struktury pro učení se určité dovednosti. Toto rozdělení obsahu do menších celků, které jsou pro děti s autismem dobře zvládnutelné, je výhodou programu (Žampachová, Čadilová 2012). Dá se tedy říci, že se metoda snaží o přetvoření chování do správné podoby (Thorová 2016).

Metoda se opírá se o poznatky z behaviorální terapie o ovlivňování chování publikované B. F. Skinnerem (Richman 2015).

7 Lékařská péče o jedince s PAS

Někteří jedinci s PAS se neobejdou bez léčby pomocí psychofarmak (Thorová 2016). Důvodem uchýlení se k psychofarmakologické léčbě bývá těžší narušení chování spojené s PAS, ovšem je třeba podotknout, že neexistuje žádná účinná psychofarmaka, která by působila proti hlavním příznakům autismu. Dominantními metodami zůstávají stále speciálně pedagogická a behaviorální intervence (Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Pomocí psychofarmak lze léčit například hyperkinetický syndrom, emotivitu (depresivní rozlady, anxieta), narušené chování (agresivita) a poruchy spánku spojené s poruchou autistického spektra (Rapin 1997; Martin et al. 2011 in Hrdlička, Komárek (eds.) 2014).

Jedinci s PAS mohou mít i jiná onemocnění, jako například epilepsii, a proto mohou být reakce na léky odlišné. Různé léky mohou mít na různé jedince s PAS rozdílné účinky. Někteří jedinci mohou dokonce reagovat na určitý lék opačně, tzn. že se projevy mohou i zhoršovat (Howlin 2005).

Jak již bylo zmíněno, osoby s PAS se potýkají i s větším výskytem různých zdravotních komplikací, proto se stává, že navštěvují i lékaře, kteří nemají příliš velkou zkušenost s jedinci s PAS. Velmi důležité je při výskytu zdravotních potíží lékaře dopředu informovat, že bude ošetřovat osobu s poruchou autistického spektra, aby měl možnost zjistit si alespoň základní informace o dané problematice. Stejně tak je důležité připravit samotnou osobu s PAS, že bude ošetřena a vizualizovat jí schéma budoucího ošetření (Thorová 2016).

8 Služby a instituce věnující se péči o osoby s PAS

V této kapitole budou popsány jednotlivé služby či instituce, které se věnují péči o osoby s PAS od jejich raného věku.

Instituce či služby níže popsané se řadí převážně do sociálního, školského a pracovního sektoru.

8.1. Nestátní neziskové organizace

Nestátní neziskové organizace plní v rámci jedinců s PAS a jejich rodin nezastupitelnou roli, jelikož nabízejí služby, které ve většině případů nejsou zajišťovány státem. Mezi takové služby můžeme zařadit například ranou péči, terapii, chráněné bydlení nebo podporu v zaměstnání. Právě díky neziskové organizaci se do České republiky dostaly informace, jež zvýšily povědomí o autismu (Bazalová 2012).

Nevládní neziskové organizace nabízejí služby péče, prevence a poradenství, a to konkrétně podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (ve znění pozdějších předpisů). Sdružují rodiče, kteří jsou často iniciátoři k založení organizace, jedince s PAS, odborníky, dobrovolníky či sympatizanty (Bazalová 2017).

Problémem nestátních neziskových organizací bývá často otázka financování, jelikož je výše finančního příspěvku od státu každý rok nejistá. Proto musejí organizace získávat finance i z jiných zdrojů, těmi mohou být granty, veřejné sbírky nebo dary (Bazalová 2012).

Organizace můžeme dělit na občanská sdružení (o. s., od roku 2014 z. s.), nadace a nadační fondy, jež získávají a rozdělují finanční prostředky, dále na obecně prospěšné společnosti (o. p. s.) a na církevní organizace (Bazalová 2017).

8.2. Raná péče

Na samém počátku zaujímá raná péče nezastupitelnou roli (Bazalová 2017).

Jedná se o soustavu sociálních služeb a programů, které se poskytují dětem se zdravotním postižením, ohroženým dětem a jejich rodinám s cílem předcházet, eliminovat a zmírnit důsledky postižení. Služba by měla být poskytována od zjištění rizika či postižení dítěte až po nástup dítěte do vzdělávací instituce (Co je raná péče. *Společnost*

pro ranou péči [online]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/pro-rodice/co-je-rana-pece/>).

Zpravidla se poskytuje zmíněné cílové skupině do sedmi let, přičemž vychází z názoru, že největší kompenzační schopnosti, které umožňují rozvinout náhradní mechanismy a nejlépe se přizpůsobovat změnám, má mozek do 3 let věku (Co je raná péče. *Společnost pro ranou péči* [online]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/pro-rodice/co-je-rana-pece/>).

Bývá poskytována týmem odborníků, do kterého se řadí poradci rané péče, psychologové a sociální pracovníci. Tito pracovníci dále mohou spolupracovat s fyzioterapeuty, pediatry, neurology, foniatry a dalšími odborníky (Bazalová 2017).

Činnost služby upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. § 54 tohoto zákona udává tyto základní činnosti, které služba podle odstavce 1 v Zákonu o sociálních službách obsahuje:

„a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,

b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,

c) sociálně terapeutické činnosti,

d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“ (Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách. *Zákony pro lidi* [online].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108?text=z%C3%A1kon+%C4%8D.+108%2F2006+Sb.>)

Péče o dítě je poskytována v jeho přirozeném prostředí, které bývá v období od 0 do 3 let věku jeho rodina, a proto se jedná převážně o službu terénní, kdy poradenský pracovník dochází do domácího prostředí dítěte. Avšak služba může být poskytována i ambulantně (Co je raná péče. *Společnost pro ranou péči* [online]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/pro-rodice/co-je-rana-pece/>).

Pracovníci rané péče poskytují zároveň podporu rodině daného dítěte, kterou se snaží dále posilovat a poskytovat ji nezávislé informace (Co je raná péče. *Společnost pro ranou péči* [online]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/pro-rodice/co-je-rana-pece/>).

Velmi významné je zodpovědět rodičům otázky, jež se týkají přístupu k dítěti, jeho možnostech rozvoje a pomoci jim s konkrétním nácvikem dovedností. U dětí s PAS to bývají skutečnosti jako nácvik udržování očního kontaktu, nácvik motoriky, komunikace a navození spolupráce (Thorová 2016).

8.3. Vzdělávací instituce

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají možnost vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu s poskytováním podpůrných opatření (Bazalová 2017).

Daná možnost je legislativně zakotvena ve školském zákonu č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění zákona č. 403/2020 Sb. (Školský zákon ve znění účinném od 25. 8. 2020. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-25-8-2020>) a dále ve vyhlášce č. 27/2016, o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění vyhlášky č. 606/2020 Sb. (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2021. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>).

Ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., ve znění vyhlášky č. 606/2020 Sb. je uvedeno, že pokud školské poradenské zařízení shledá, *„že vzhledem k povaze potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by tato v běžné škole nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností žáka, doporučí zařízení zřízené podle § 16 odst. 9 zákona.“* (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2021. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>)

Školy běžného typu navštěvují nejčastěji děti, žáci a studenti s Aspergerovým syndromem (Bazalová 2017). Především tedy žáci s mírnou formou autismu (Thorová 2016).

V kontextu zařazování žáků s poruchou autistického spektra do běžných škol, byly objeveny důkazy, že žáci z intaktní populace mají na danou cílovou skupinu kladný vliv,

který se projevuje rozvojem herních dovedností a sociálních vztahů (Lord 1984, Wolfberg a Schuler 1993, Quill 1995a in Howlin 2005).

Žáci se středně těžkým, těžkým mentálním postižením a kombinovaným postižením se vzdělávají buď ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 zákona, či ve třídách, odděleních nebo studijních odděleních zřízených podle § 16 odst. 9 zákona při školách běžného typu, či jiným způsobem, ale mohou také ve školách hlavního vzdělávacího proudu (Bazalová 2017).

Skutečnost zařazení jedince do určitého typu školy závisí na doporučení školského poradenského zařízení, na možnostech a ochotě školy a zejména na volbě jedince a jeho zákonných zástupců (Bazalová 2017).

8.4. Předškolní vzdělávání

Jedinci s PAS v předškolním věku mohou navštěvovat jak mateřské školy běžného typu, tak mateřské školy zřízené podle § 16 odst. 9 zákona (dle staré terminologie speciální MŠ), ale také přípravný stupeň základní školy speciální (Bazalová 2012).

Dětem, které navštěvují speciální mateřské školy, se věnuje nadstandardní péče v rámci zařazení mezi jedince s jiným typem postižení. Program pro dítě s PAS bývá velmi náročný, a proto i mnohdy speciální mateřské školy potřebují asistenty pedagoga (Thorová 2016).

Jedinci s PAS bývají často umísťováni do speciálních mateřských škol pro jedince s mentálním postižením či do mateřské školy logopedické. Před zahájením povinné školní docházky mohou také navštěvovat přípravnou třídu základní školy, jestliže poradenské zařízení shledalo, že se zařazením do této třídy vyrovná jejich vývoj (Bazalová 2017).

Pokud je dítě integrováno do běžné mateřské školy je potřeba dostatečně posílit mateřskou školu z hlediska personálního a nastavit kvalitní plán intervence. Učitelé v mateřské škole by měli absolvovat odborné školení o výchově a vzdělávání dětí s autismem. Dále je nezbytná spolupráce mateřské školy s rodičem daného dítěte a také s poradenským zařízením, které by mělo pomáhat učitelům s vypracováním a zavedením individuálně vzdělávacího programu a řešit specifické problémy (Thorová 2016).

8.5. Základní vzdělávání

Žáci s PAS při plnění povinné školní docházky navštěvují školy buď hlavního vzdělávacího proudu, nebo školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, či třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Integrace do běžné školy nemusí být pro každého jedince s PAS vhodná, a proto je vždy důležité zhodnotit faktory, které poukazují na vhodnost či nevhodnost zařazení do určitého typu školy. Mezi faktory se řadí například řečové schopnosti, schopnost adaptability, míra problémového chování, míra frustrační tolerance nebo podoba a frekvence emočních reakcí. Pokud se rozhodne o integraci jedince do školy hlavního vzdělávacího proudu, je potřeba informovat pedagogy a navázat spolupráci se školským poradenským zařízením (Thorová 2016).

8.6. Střední vzdělávání

Žáci s poruchou autistického spektra navštěvují téměř všechny typy škol, tedy jak učební obory, tak průmyslové školy, gymnázia, ale i humanitně či technicky zaměřené střední školy (Thorová 2016).

Také mohou navštěvovat střední odborná učiliště či střední praktické školy (Bazalová 2017).

Obdobně jako u základních škol je důležité, aby byli pedagogové školy informováni o problematice PAS a aby byla navázána spolupráce se školským poradenským zařízením, případně dalším odborníkem, kterého jedinec s PAS navštěvuje (Thorová 2016).

Nevýhodou v této oblasti je nedostatek vyhovující nabídky a specializovaných tříd pro danou cílovou skupinu a nerespektování specifik práce se žákem s PAS ve většině typů středních škol (Bazalová 2017).

8.7. Vysokoškolské vzdělávání

Vysoké školy navštěvují nejčastěji jedinci s Aspergerovým syndromem (Bazalová 2017). U jedinců však mohou nastat problémy, a tak se stává, že školu buď nedokončí, nebo neúspěšně vystřídají i několik škol. Problémem je skutečnost, že se jedinci učí pouze

informace, jež považují sami za důležité, nectí autority a nedokáží se přizpůsobit požadavkům, které škola vyžaduje (Thorová 2016).

Studentům s PAS může být poskytována podpora specializovaných středisek pro studenty se specifickými nároky, jež bývá nezbytná (Bazalová 2017).

8.8. Poradenské služby

Nezbytnou součástí dnešního inkluzivního vzdělávání jsou školská poradenská zařízení, mezi něž patří speciálně pedagogická centra a pedagogicko-psychologické poradny. Jedinci s PAS navštěvují zejména speciálně pedagogická centra, jelikož pedagogicko-psychologické poradny se specializují spíše na poruchy učení, poruchy chování a ADHD. Jsou tedy pro dané jedince nevhodné (Bazalová 2017).

Další součástí jsou školní poradenská pracoviště, která tvoří zejména metodik prevence, výchovný poradce a případně i školní psycholog či speciální pedagog (Bazalová 2017).

Činnost těchto služeb upravuje vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 607/2020 (Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění účinném od 1. 1. 2020. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasaky-ke-skolskemu-zakonu>).

Jedinci s PAS mohou dále využívat poradenské služby krajských koordinátorů pro PAS či služby poradenského pracoviště občanského sdružení (Bazalová 2012).

8.8.1. Speciálně pedagogická centra

Speciálně pedagogická centra jsou rozdělena podle svého zaměření a specializace. V případě problematiky PAS se jedná především o SPC zaměřené na jedince s poruchou autistického spektra či žáky s poruchou intelektu, popřípadě kombinovaným postižením (Bazalová 2017).

SPC primárně pracují se školou, poskytují školení rodičům, a především poskytují poradenství (Bazalová 2017). Poradenství je poskytováno jak rodičům, dítěti, tak i pedagogickým pracovníkům (Thorová 2016).

Jako příklady poskytování školského poradenství speciálně pedagogického centra můžeme uvést podporu při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu, podporu

při nácviku a nápravě oslabených dovedností či podporu při volbě vhodného vzdělávacího zařízení (Thorová 2016).

Na základě vyjádření speciálně pedagogického centra také dochází k integraci žáků s PAS do běžných škol (Bazalová 2012).

Rodiče mají také právo poradenskou službu vyžádat kdykoli znovu, jelikož je stanovena možnost revize služeb, která je uvedena v § 16b školského zákona (Bazalová 2017).

8.9. Podpůrná opatření

Podpůrná opatření upravují organizaci, obsah, hodnocení, metody a formy vzdělávání a školských služeb, ale spočívají také ve speciálně pedagogické péči, zabezpečení výuky předmětů nebo upravují podmínky k přijímání či ukončování studia. Nezbytnou součástí je také použití kompenzačních pomůcek, vzdělávání podle individuálně vzdělávacího plánu, využití asistenta pedagoga a dalšího pedagogického pracovníka, úprava očekávaných výstupů, jež jsou stanoveny vzdělávacími programy či poskytování vzdělávání v prostorách stavebně nebo technicky upravených (Bazalová 2017).

Představují popis doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na jednotlivých stupních škol (Michalík, Baslerová, Felcmanová a kolektiv 2015).

Člení se do pěti stupňů podle pedagogické, organizační a finanční náročnosti (Bazalová 2017).

Lze je aplikovat jak ve školách běžných, tak ve školách samostatně zřízených pro žáky se zdravotním postižením (Michalík, Baslerová, Felcmanová a kolektiv 2015).

Podpůrná opatření prvního stupně poskytuje sama škola bez doporučení školského poradenského zařízení (Bazalová 2017).

Jedná se o minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2021. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasky-ke-skolskemu-zakonu>).

Poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně je vázáno na doporučení školského poradenského zařízení a na informovaný souhlas žáka, případně zákonného zástupce žáka (Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími

potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2021. *MŠMT* [online]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasky-ke-skolskemu-zakonu>).

9 Možnosti bydlení jedinců s PAS

Pokud se rodiče nerozhodnou umístit své dítě s PAS do pobytového zařízení, nastávají následující možné varianty. Jedinec zůstává buď v rodinném prostředí, nebo může navštěvovat týdenní stacionář, či využívá jinou pobytovou službu (např. domov pro osoby se zdravotním postižením nebo domov se zvláštním režimem (Bazalová 2012).

Dalšími možnostmi samostatného bydlení dospělých jedinců s PAS jsou chráněné bydlení, nebo podporované bydlení, nebo také samostatné běžné bydlení, či samostatné bydlení s podporou osobní asistence, která poskytuje pomoc i při jiných úkonech (např. doprovod klienta do školy, do zaměstnání) a dále také komunitní bydlení. Uvedené možnosti bydlení, tedy kromě chráněného bydlení, jsou určeny především jedincům s Aspergerovým syndromem nebo vysokofunkčním autismem (Bazalová 2012).

Dnes je velkým problémem nedostatek míst v pobytových službách specializující se na osoby s PAS. Zařízení čítají desítky čekatelů na uspokojení jejich žádosti, a to u každého jednoho poskytovatele (Křečková, Šimáček 2018).

Další potíží je skutečnost, že řada pobytových zařízení je velmi vzdálená od místa bydliště, a tak je pro mnohé rodiče komplikované své děti v zařízeních navštěvovat, a proto se často rozhodnou umístit své potomky do celoročních pobytových zařízení (Thorová 2016).

Zjistilo se také, že mnoho jedinců s poruchou autistického spektra žije dlouhodobě v psychiatrických nemocnicích. Rodiny, které se dostanou do krize a nutně potřebují pobytovou službu, se obracejí na pracovníky sociálních odborů. Ti je pak odkazují do psychiatrických nemocnic (Křečková, Šimáček 2018).

10 Analýza dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji

Analýza dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji byla provedena ze stránky „Registr poskytovatelů sociálních služeb“, z portálu Jihočeského kraje, ze stránek jednotlivých zařízení a poskytovatelů služeb a kontaktováním některých institucí a organizací prostřednictvím e-mailu.

Následující tabulky vždy znázorňují organizace či instituce, které se věnují osobám s PAS v Jihočeském kraji a jsou rozdělené podle druhu služby či zařízení a také podle okresů. Jednotlivé tabulky obsahují poskytovatele služby či zařízení, web, sídlo poskytovatele či sídlo zařízení, kontakty a případné poznámky.

10.1. Raná péče

10.1.1. Okres České Budějovice

Tabulka 1; Raná péče – okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty	Poznámka
APLA Jižní Čechy, z. ú.	www.aplajc.cz	Jírovcova 1339/43, 370 01 České Budějovice	608 666 167 info@aplajc.cz stastka@aplajc.cz	
Autis Centrum, o. p. s.	www.autiscentrum.cz	Plzeňská 2219/44, 370 04 České Budějovice	606 046 118 info@autiscentrum.cz	
Společnost pro ranou péči, pobočka České Budějovice	www.ranapece.cz	Čechova 164/1, 370 01 České Budějovice	385 520 088 777 478 742 budejovice@ranapece.cz	Pokud má dítě s PAS zrakové postižení.

Zdroje:

Kontakt. *APLA JIŽNÍ ČECHY* [online]. Tábor: APLA JIŽNÍ ČECHY, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://aplajc.cz/kontakt>

Kontakty. *Autis Centrum České Budějovice* [online]. České Budějovice: Autis Centrum, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.autiscentrum.cz/kontakty/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelů-sluzeb>

Společnost pro ranou péči, pobočka České Budějovice. *Společnost pro ranou péči* [online]. Společnost pro ranou péči, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/cb/>

Pozn.: zpracování autora práce

10.1.2. Okres Tábor

Tabulka 2: Raná péče - okres Tábor

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty
APLA Jižní Čechy, z. ú.	www.aplajc.cz	Farského 887/17, 390 02 Tábor	608 666 168 info@aplajc.cz stastka@aplajc.cz
I MY, o. p. s.	www.imypomahame.cz	tř. Dr. Edvarda Beneše 286/5, 392 01 Soběslav	775 104 920 775 162 898 lea@IMYpomahame.cz imy@IMYpomahame.cz
Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s	www.kanka.info	Helsinská 2731/1, 390 05 Tábor	381 212 872 607 278 092 info@kanka.info

Zdroje:

Kontakt. *APLA JIŽNÍ ČECHY* [online]. Tábor: APLA JIŽNÍ ČECHY, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://aplajc.cz/kontakt>

Kontakty a navigace. *Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s.* [online]. Tábor: Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kanka.info/kontakty-a-navigace/>

Kontakty. *I MY pomáháme dětem s handicapem a jejich rodinám* [online]. Soběslav: I MY pomáháme [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.imypomahame.cz/kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.2. Speciálně pedagogická centra

10.2.1. Okres České Budějovice

Tabulka 3: SPC - okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty
Školské poradenské zařízení při Mateřské škole, Základní škole a Praktické škole, Č. Budějovice, Štítného 3	www.stitnehocb.cz	Štítného 3, 370 01 České Budějovice	774 300 038 spcmp.cb@seznam.cz

Zdroj:

Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice* [online]. České Budějovice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stitnehocb.cz/kontakty>

Pozn.: zpracování autora práce

10.2.2. Okres Český Krumlov

Tabulka 4: SPC - okres Český Krumlov

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty
Odloučené pracoviště Školského poradenského zařízení při Mateřské škole, Základní škole a Praktické škole, Č. Budějovice, Štítného 3	www.stitnehocb.cz	Tavírna 342, 381 01 Český Krumlov	602 635 726 spcmp.cb@seznam.cz

Zdroj:

Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice* [online]. České Budějovice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stitnehocb.cz/kontakty>

Pozn.: zpracování autora práce

10.2.3. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 5: SPC - okres Jindřichův Hradec

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty
Odloučené pracoviště Školského poradenského zařízení při Mateřské škole, Základní škole a Praktické škole, Č. Budějovice, Štítného 3	www.stitnehocb.cz	Pravdova 837/II, 377 01 Jindřichův Hradec	601 151 477 spcmp.cb@seznam.cz

Zdroj:

Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice* [online]. České Budějovice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stitnehocb.cz/kontakty>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3. Školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona v Jihočeském kraji

10.3.1. Okres České Budějovice

Tabulka 6: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres České Budějovice

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy	Poznámka
Centrum Bazalka - Základní škola speciální a Mateřská škola speciální, o. p. s.	www.centrumbazalka.cz	U Jeslí 198/13, 370 01 České Budějovice	387 001 018 602 600 242 info@centrumbazalka.cz milan.abrman@centrumbazalka.cz	Mgr. Milan Abrman	
Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5	www.ocnims.cz	Zachariášova 5, 370 04 České Budějovice	387 331 655 727 825 102 spec.mscb@mybox.cz	Mgr. Jana Michalová	Pokud má dítě s PAS zrakové postižení
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, České Budějovice, Štítného 3	www.stitnehocb.cz	Štítného 3, 370 01 České Budějovice	602 635 722 specskoly.cb@cmail.cz	Mgr. Jiří Zemko	Třídy pro jedince s poruchou autistického spektra v MŠ i ZŠ

Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola při centru ARPIDA, o. p. s.	www.arpida.cz	U Hvízdala 1402/9, 370 11 České Budějovice	385 777 011 385 777 013 602 963 856 info@arpida.cz reditel@arpida.cz	Mgr. Ing. Marek Wohlgemuth	
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny, Nové město 228	www.zspssviny.cz	Nové Město 228, 374 01 Trhové Sviny	608 020 773 skola@zspssviny.cz	Mgr. Naděžda Korcová	Škola má odloučené pracoviště v ČB – Dlouhá 35, 370 11 České Budějovice

Zdroje:

Centrum BAZALKA [online]. České Budějovice: Centrum BAZALKA, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.centrumbazalka.cz/>

Kontakty. Centrum Arpida [online]. České Budějovice: Centrum Arpida, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.arpida.cz/kontakt>

Kontakty. Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5 [online]. České Budějovice: Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.ocnims.cz/kontakty/>

Kontakty. Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice [online]. České Budějovice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stitnehocb.cz/kontakty>

Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny [online]. Trhové Sviny: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zspssviny.cz/>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. Jihočeský kraj [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.2. Okres Český Krumlov

Tabulka 7: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Český Krumlov

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy
Základní škola, Český Krumlov, Kaplická 151	www.zskrumlov.cz	Kaplická 151, 381 01 Český Krumlov	606 485 483 info@zskrumlov.cz	Mgr. Jana Jedličková
Základní škola, Kaplice, Omlenická 436	www.zsomlenicka.cz	Omlenická 436, 382 41 Kaplice	380 313 336 776 568 979 info@zsomlenicka.cz	Mgr. et Bc. Libuše Pařízková

Zdroje:

Kontakty. ZŠ Český Krumlov, Kaplická 151 [online]. Český Krumlov: ZŠ Český Krumlov, Kaplická 151, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zskrumlov.cz/index.php/2012-08-10-21-35-50>

Kontakty. ZŠ Omlenická Kaplice [online]. Kaplice: ZŠ Omlenická Kaplice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.zsomlenicka.cz/s-15/kontakty/>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. Jihočeský kraj [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.3. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 8: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Jindřichův Hradec

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy	Poznámky
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II	www.skolajh.cz	Jarošovská 1125/II, 377 01 Jindřichův Hradec Pod Hradem 124/III, 377 01 Jindřichův Hradec	384 320 276 384 364 356 spec@skolajh.cz	Mgr. Petr Kubeš	Třída pro žáky s PAS
Základní škola, Dačice, Neulingerova 108	www.zsdacizs.cz	Neulingerova 108, 380 01 Dačice	384 420 274 zvs.dacice@seznam.cz	Mgr. Bronislava Kučerová	Škola má dále pobočku ve Slavonicích - nám. Míru 473, 378 81 Slavonice, sps.slavonice@seznam.cz Kontakt: 384 493 211 sps.slavonice@seznam.cz
Základní škola praktická, Třeboň, Jiráskova 3	www.zsptrebon.cz	Jiráskova 3, 379 01 Třeboň	725 867 244 384 724 767 reditel@zsptrebon.cz	Mgr. Karel Kanděra	Škola má odloučené pracoviště v Rapšachu. Kontakt: 384 786 123

Zdroje:

Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II* [online]. Jindřichův Hradec: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.skolajh.cz/cs/2/kontakty-0/kontakty-zamestnanci-skoly.html>

Kontakty. *Základní škola, Dačice, Neulingerova 108* [online]. Dačice: Oficiální stránka ZŠ DAČICE, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsdacice.net/kontakty/zs-dacice/>

Povinné informace. *Základní škola praktická - Třeboň* [online]. Třeboň: Základní škola praktická - Třeboň, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsptrebon.cz/index.php/kontakty/povinne-informace>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.4. Okres Písek

Tabulka 9: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Písek

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy
Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111	www.ddaskoly.cz	Šobrova ulice 111, 397 01 Písek	382 200 265 info@ddaskoly.cz	Mgr. Ladislav Klíma

Zdroje:

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Základní informace. *Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111* [online]. Písek: Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://ddaskoly.cz/index.php/zakladni-informace/o-nas/>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.5. Okres Prachatice

Tabulka 10: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Prachatice

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy
Základní škola, Prachatice, Zlatá stezka 387	www.zsprachatice.cz	Zlatá stezka 387, 383 01 Prachatice	724 335 472 mkunesova@zsprachatice.cz	Mgr. Miroslava Kunešová

Zdroje:

Kontakt. *Základní škola Prachatice* [online]. Prachatice: Základní škola Prachatice, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsprachatice.cz/kontakt/>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.6. Okres Strakonice

Tabulka 11: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Strakonice

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy	Poznámka
Dětský domov, Základní škola, školní jídelna a školní družina Volyně	www.ddss-volyne.cz	Školní 319, 387 01 Volyně	603 543 190 info@ddss-volyne.cz reditelka@ddss-volyne.cz	Mgr. Anežka Hosnedlová	Pokud je PAS kombinované s lehkým mentálním postižením.
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice	www.zmskolast.cz	Plánkova 430, 386 01 Strakonice	383 333 465 info@zmskolast.cz	Mgr. Martina Košťálová	
Základní škola, Blatná, Holečkov a 1060	www.zsblatna.cz	Holečkov a 1060, 388 01 Blatná	383 422 881 731 526 937 zs.blatna@tiscali.cz	Mgr. Radka Kocúrová	
Základní škola, Vodňany, nám. 5. května 104	www.zsvodnany.cz	Náměstí 5. května 104/II, 389 01 Vodňany	383 382 624 606 365 380 zs-5kvetna@vodnany.cz	Mgr. Šárka Piklová	

Zdroje:

Kontakty. *Dětský domov, Základní škola, školní jídelna a školní družina Volyně* [online]. Volyně: Dětský domov, Základní škola, školní jídelna a školní družina Volyně, 2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.ddss-volyne.cz/kontakty/>

Kontakty. *Základní škola, Vodňany nám. 5. května 104* [online]. Vodňany: Základní škola, Vodňany nám. 5. května 104, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: http://www.zsvodnany.cz/07_kontakty.htm

Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice [online]. Strakonice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zmskolast.cz/>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

ZŠ *Holečkova Blatná* [online]. Blatná: Oficiální stránky ZŠ Holečkova Blatná, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsblatna.cz/>

Pozn.: zpracování autora práce

10.3.7. Okres Tábor

Tabulka 12: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Tábor

Škola	Web	Sídlo školy	Kontakty	Ředitel školy	Poznámka
Dětský domov, Základní škola a Školní jídelna, Radenín 1	www.ddradenin.cz	Radenín 1, 391 20 Radenín	381 298 041 ddradenin@ddradenin.cz KamilRosa@seznam.cz	Bc. Kamil Rosa, DiS.	
Mateřská škola a Základní škola, Tábor, třída Čs. armády 925	www.msazstabor.cz	ČSA 925, 390 03 Tábor	381 234 373 holomkova.lenka@msazstabor.cz	Mgr. Lenka Holomková	
Mateřská škola, základní škola speciální a praktická škola Diakonie ČCE Rolnička Soběslav	www.rolnicka.cz	Mrázkov a 700, 392 01 Soběslav	381 522 054 739 570 420 skola@rolnicka.cz	Mgr. Kamila Viktorová	Škola má také odloučené pracoviště v Táboře - Světlogorská 2771, 390 05 Tábor Kontakt: 731 194 760

Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s.	www.kanka.info	Helsinská 2731/1, 390 05 Tábor	381 212 872 734 573 989 merxbauerova@kanka.info	Mgr. Regina Merxbauerová	
Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160	www.dpns.cz	Opařany 160, 391 61 Opařany	381 287 153 zspridpn.oparany@dpns.cz	Mgr. Michal Kučera	

Zdroje:

Kontakt. *Diakonie Rolnička: Diakonie českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav: Diakonie Rolnička, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/kontakt/>

Kontakty. *Mateřská škola a Základní škola Tábor* [online]. Tábor: Mateřská škola a Základní škola Tábor, 2010 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: http://www.msazstabor.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=4

Kontakty. *Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160* [online]. Opařany: Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.dpns.cz/kontakty/>

Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

Vzdělávání. *Centrum Kaňka* [online]. České Budějovice: Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kanka.info/vzdelavani/>

Pozn.: zpracování autora práce

10.4. Denní stacionáře

10.4.1. Okres České Budějovice

Tabulka 13: Denní stacionáře - okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Centrum Bazalka, o. p. s.	www.centrumbazalka.cz	U Jeslí 198/13, 370 01 České Budějovice	387 001 018 info@centrumbazalka.cz
Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie	www.domovlibnic.cz	M. Horákové 1437, 370 05 České Budějovice	601 156 005 vedoucicds@domovlibnic.cz

Zdroje:

Centrum BAZALKA [online]. České Budějovice: Centrum BAZALKA, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.centrumbazalka.cz/>

Denní stacionář. Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie [online]. Libníč: Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/o-sluzbe-ds/>

Registr poskytovatelů služeb. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.4.2. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 14: Denní stacionář – okres Jindřichův Hradec

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - Sociální služby Česká	www.sscjh.cz	Česká 1175/II, 377 01 Jindřichův Hradec	384 397 709 777 061 175 info@sscjh.cz vedouci@sscjh.cz

Zdroje:

Kontakty. *Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec Sociální služby Česká* [online]. Jindřichův Hradec: Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - SOCIÁLNÍ SLUŽBY ČESKÁ, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.sscjh.cz/kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatel-u-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.4.3. Okres Písek

Tabulka 15: Denní stacionář - okres Písek

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky - Denní stacionář Duha	www.domovzbesicky.cz	Jana Mukařovského 2309, 397 01 Písek	382 210 013 382 215 232 606 286 986 vodickova@domovzbesicky.cz

Zdroje:

Denní stacionář Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/denni-stacionar-duha>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatel-u-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.4.4. Okres Strakonice

Tabulka 16: Denní stacionář - okres Strakonice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Městský ústav sociálních služeb Strakonice - MěÚSS Strakonice - Denní stacionář pro mentálně postižené děti, mládež a dospělé	www.muss-strakonice.eu	Ellerova 160, 386 01 Strakonice	383 322 241 karolina.hejtmankova@muss.strakonice.eu

Zdroje:

Kontakty. *Městský ústav sociálních služeb Strakonice* [online]. Strakonice: Městský ústav sociálních služeb Strakonice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.muss.strakonice.eu/contact>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.4.5. Okres Tábor

Tabulka 17: Denní stacionáře - okres Tábor

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámky
Denní a týdenní stacionář Klíček	www.stacionarklicek.cz	Záluží 17, 390 02 Tábor	381 281 619 381 282 287 775 937 399 klicek- usp@iol.cz	
G-centrum Tábor	www.gcentrum.cz	Pionýrů 242, 390 02 Tábor Čekanice	381 204 560 721 088 364 denni.stacionar@centrum.cz	<i>„Pokud bude klient starší 50 let a během pobytu nebude ,narušovat provoz stacionáře‘, není problém, aby do něj chodil. Důležitá je, aby byl klient schopen být společně s ostatními klienty prakticky v jedné velké místnosti a nevyžadoval individuální péči.“ (odpověď vedoucí pečovatelské služby a denního stacionáře)</i>
Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s.	www.kanka.info	Helsinská 2731/1, 390 05 Tábor	381 212 872 607 278 092 info@kanka.info	

Zdroje:

Denní stacionář. *G-centrum* [online]. Tábor: G-centrum, 2009 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.gcentrum.cz/index.php/denni-staciona>

Kontakty a navigace. *Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s.* [online]. Tábor: Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kanka.info/kontakty-a-navigace/>

Kontakty a pracovní doba. *Denní a týdenní stacionář Klíček* [online]. Tábor: Denní a týdenní stacionář Klíček, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stacionarklicek.cz/index.php?id=kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.5. Týdenní stacionáře

10.5.1. Okres České Budějovice

Tabulka 18: Týdenní stacionáře - okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Centrum Bazalka, o. p. s.	www.centrumbazalka.cz	U Jeslí 198/13, 370 01 České Budějovice	387 001 018 info@centrumbazalka.cz
Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie	www.domovlibnic.cz	Pražská tř. 489/88, 370 04 České Budějovice	734 440 154 vedoucits@domovlibnic.cz

Zdroje:

Centrum BAZALKA [online]. České Budějovice: Centrum BAZALKA, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.centrumbazalka.cz/>

Registr poskytovatelů služeb. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Týdenní stacionář. Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie [online]. Libníč: Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/tydenni-stacionar-kratky-uvod-o-nas/>

Pozn.: zpracování autora práce

10.5.2. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 19: Týdenní stacionář - okres Jindřichův Hradec

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - Sociální služby Česká	www.sscjh.cz	Česká 1175/II, 377 01 Jindřichův Hradec	384 397 709 info@sscjh.cz

Zdroje:

Kontakty. *Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec Sociální služby Česká* [online]. Jindřichův Hradec: Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - SOCIÁLNÍ SLUŽBY ČESKÁ, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.sscjh.cz/kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.5.3. Okres Písek

Tabulka 20: Týdenní stacionář - okres Písek

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky – Týdenní stacionář Duha	www.domovzbesicky.cz	Jana Mukařovského 2309, 397 01 Písek	382 215 232 382 210 013 606 286 986 vodickova@domovzbesicky.cz

Zdroje:

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Týdenní stacionář Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/tydenni-stacionar-duha>

Pozn.: zpracování autora práce

10.5.4. Okres Strakonice

Tabulka 21: Týdenní stacionář - okres Strakonice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Domov Žlutý Petrklíč, z. s.	www.domovzlutypetrklic.cz	Nestanice- Lomec 63, 389 01 Libějovice	724 292 545 domovzlutypetrklic@gmail.com

Zdroje:

Informace o sociální službě. *Domov - Žlutý Petrklíč* [online]. Libějovice: DOMOV ŽLUTÝ PETRKLÍČ z. s, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovzlutypetrklic.cz/informace-o-socialni-sluzbe/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.5.5. Okres Tábor

Tabulka 22: Týdenní stacionář - okres Tábor

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Denní a týdenní stacionář Klíček	www.stacionarklicek.cz	Záluží 17, 390 02 Tábor	381 28 16 19 381 28 22 87 775 937 399 klicek-usp@iol.cz

Zdroje:

Kontakty a pracovní doba. *Denní a týdenní stacionář Klíček* [online]. Tábor: Denní a týdenní stacionář Klíček, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stacionarklicek.cz/index.php?id=kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.6. Chráněná bydlení

10.6.1. Okres České Budějovice

Tabulka 23: Chráněná bydlení - okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámka
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec – Chráněné bydlení Naplno	www.chbnaplno.cz	Hůrecká 1006/35c, 373 72 Lišov	384 389 004 737 236 929 info@chbnaplno.cz vedouci@chbnaplno.cz	Korespondenční adresa: Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec II Chráněné bydlení Naplno Česká 1175 377 01 Jindřichův Hradec
Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie	www.domovlibnic.cz	Pražská tř. 489/88, 370 04 České Budějovice Tyršův sad 403/9, 370 10 České Budějovice	601 156 005 vedoucichb@domovlibnic.cz	

Zdroje:

Chráněné bydlení. *Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie* [online]. Libníč: Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/chranene-bydleni-kratky-uvod-o-nas/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.6.2. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 24: Chráněná bydlení - okres Jindřichův Hradec

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámka
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec – Chráněné bydlení Naplno	www.chbnaplno.cz	Česká 1175, Jindřichův Hradec II, 377 01 Jindřichův Hradec	384 389 004 737 236 929 info@chbnaplno.cz vedouci@chbnaplno.cz	Jednotlivé adresy chráněných bydlení Naplno z tohoto okresu se nachází v přílohách práce.
Otevřená OKNA, z. ú. - Okénko, Dačické okénko	www.otevrenaokna.cz	Na Piketě 742, Jindřichův Hradec III, 377 01 Jindřichův Hradec 1 Třída 9. května 572, Dačice V 380 01 Dačice	724 594 724 774 473 882 okna@okenko.eu blazkova@okenko.eu	

Zdroje:

Kontakt. *Chráněné bydlení Naplno* [online]. Jindřichův Hradec: www.chbnaplno.cz, 2020 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://chbnaplno.cz/kontakt/>

Kontakty. *Otevřená OKNA, z. ú.* [online]. Jindřichův Hradec: Otevřená okna, z. ú., 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://otevrenaokna.cz/kontakty/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.6.3. Okres Písek

Tabulka 25: Chráněná bydlení - okres Písek

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky – Chráněné bydlení Duha	www.domovzbesicky.cz	Jana Mukařovského 2309, 397 01 Písek	382 215 232 382 210 013 606 286 986 vodickova@domovzbesicky.cz
Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky – Chráněné bydlení Pod Duhou	www.domovzbesicky.cz	Karla Čapka 328, Budějovické Předměstí, 397 01 Písek	382 215 232 382 210 013 606 286 986 vodickova@domovzbesicky.cz

Zdroje:

Chráněné bydlení Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/chranene-bydleni-duha>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.6.4. Okres Strakonice

Tabulka 26: Chráněná bydlení - okres Strakonice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámka
Domov PETRA Mačkov	www.domovpetra.cz	Nerudova 505, 388 01 Blatná Mačkov 79, 388 01 Blatná	383 413 111 info@domovpetra.cz ocenaskova@domovpetra.cz	Pouze v případě kombinovaného postižení.

Zdroje:

Kontakt. *Domov PETRA Mačkov* [online]. Blatná: Domov PETRA Mačkov, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovpetra.cz/kontakt>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.6.5. Okres Tábor

Tabulka 27: Chráněná bydlení - okres Tábor

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámka
Diakonie ČCE – středisko Rolnička	www.rolnicka.cz	Bezděkova 105, 392 01 Soběslav	381 522 482 731 516 404 info@rolnicka.cz bydleni@rolnicka.cz	Další adresy chráněných bydlení tohoto poskytovatele se nachází v přílohách práce.

Zdroje:

Chráněné bydlení. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav: Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/chanene-bydleni/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.7. Domov pro osoby se zdravotním postižením

10.7.1. Okres Jindřichův Hradec

Tabulka 28: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Jindřichův Hradec

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - Sociální služby Česká	www.sscjh.cz	Česká 1175/II, 377 01 Jindřichův Hradec	384 397 709 info@sscjh.cz

Zdroje:

Kontakty. *Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec Sociální služby Česká* [online]. Jindřichův Hradec: Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - SOCIÁLNÍ SLUŽBY ČESKÁ, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.sscjh.cz/kontakty>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.7.2. Okres Písek

Tabulka 29: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Písek

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty
Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky	www.domovzbesicky.cz	Zběšičky 23, 398 43 Bernartice u Milevska	382 734 011 382 585 312 usp.zbesicky@volny.cz

Zdroje:

Kontakty. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Bernartice u Milevska: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autora práce

10.7.3. Okres Strakonice

Tabulka 30: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Strakonice

Poskytovatel	Web	Adresa zařízení	Kontakty	Poznámka
Domov PETRA Mačkov	www.domovpetra.cz	Mačkov 79, 388 01 Blatná	383 413 111 info@domovpetra.cz	Pouze v případě kombinovaného postižení.
Domov pro osoby se zdravotním postižením Osek	www.domovosek.cz	č. p. 1, 386 01 Osek	383 411 022 383 411 010 602 517 490 podatelna@dozp-osek.cz	

Zdroje:

Kontakty. *Domov Osek* [online]. Osek: Domov Osek, 2021 [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <http://www.domovosek.cz/kontakty/>

Kontakt. *Domov PETRA Mačkov* [online]. Blatná: Domov PETRA Mačkov, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovpetra.cz/kontakt>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

10.8. Odlehčovací služby

10.8.1. Okres České Budějovice

Tabulka 31: Odlehčovací služby - okres České Budějovice

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty
Autis Centrum, o. p. s.	www.autiscentrum.cz	Plzeňská 2219/44, 370 04 České Budějovice	606 046 118 info@autiscentrum.cz

Zdroje:

Kontakty. *Autis Centrum České Budějovice* [online]. České Budějovice: Autis Centrum, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.autiscentrum.cz/kontakty/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autorem práce

10.8.2. Okres Tábor

Tabulka 32: Odlehčovací služby - okres Tábor

Poskytovatel	Web	Sídlo poskytovatele	Kontakty	Adresa zařízení	Poznámka
APLA Jižní Čechy, z. ú.	www.aplajc.cz	Farského 887/17, 390 02 Tábor	608 666 168 info@aplajc.cz stastka@aplajc.cz	č. p. 121 391 61 Opařany	
Diakonie ČCE – středisko Rolnička	www.rolnicka.cz	Mrázkova 700, 392 01 Soběslav	730 591 785 odlehcovaci@rolnicka.cz	Světlogorská 2771/3 39005 Tábor	Organizace také nabízí odlehčovací službu terénní a ambulantní. Kontakt: 732 104 906 os-team@rolnicka.cz

Zdroje:

Kontakt. *APLA JIŽNÍ ČECHY* [online]. Tábor: APLA JIŽNÍ ČECHY, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://aplajc.cz/kontakt>

Odlehčovací služba pobytová. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Tábor: Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/odlehcovaci-sluzba/>

Odlehčovací služba terénní a ambulantní. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav, 2021 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/odlehcovaci-sluzba-terenni-a-ambulantni/>

Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>

Pozn.: zpracování autorem práce

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce navazuje na teoretickou část a je jejím doplněním. Cílem praktické části je zjistit, zda je pro osoby s poruchou autistického spektra dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji.

Praktická část se dále věnuje cílům výzkumu, metodologii výzkumu, časovému rozvržení práce, popisu výzkumného vzorku, kvalitativnímu výzkumu a jeho zpracování, kvantitativnímu výzkumu a jeho zpracování. Závěr praktické části je poté věnován diskuzi o zjištěných datech.

13 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit, zda je pro jedince s PAS dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Cíl je zjišťován pomocí smíšeného výzkumu. K naplnění tohoto cíle byly v případě kvalitativního výzkumu porovnány odpovědi mezi informanty z řad pedagogů, dále odpovědi mezi informanty z řad sociálních pracovníků a odpovědi mezi informanty z řad pediatrů. Pro naplnění cíle došlo v kvantitativním výzkumu k porovnání dostupnosti, úrovně a informovanosti o službách a zařízeních pro osoby s PAS mezi jednotlivými okresy v Jihočeském kraji. Sběr dat probíhal pomocí dotazníku a čtyř druhů polostrukturovaných rozhovorů.

14 Metodologie výzkumu

Tato bakalářská práce vychází ze smíšené výzkumné metody. Jedná se o kombinaci přístupů kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Metoda byla zvolena z důvodu lepšího porozumění zkoumanému problému. Podle Hendla (2005) je nutné držet se fundamentálního principu smíšeného výzkumu. Tento princip poukazuje na to, že je *„rozumné sbírat a analyzovat data pomocí několika metod takovým způsobem, že vzniklá směs nebo kombinace dat a výsledků využívá síly a komplementarity jednotlivých přístupů.“* (Hendl 2005, s. 62)

Data pro kvalitativní výzkum byla sbírána pomocí čtyř druhů polostrukturovaných rozhovorů. V případě polostrukturovaných rozhovorů s rodiči či jinými zákonnými zástupci osob s PAS z Jihočeského kraje došlo k jejich zpracování do podoby případové studie, další rozhovory byly zpracovány pomocí techniky otevřeného kódování.

Pro sběr dat v kvantitativním výzkumu byl použit dotazník „*Možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji z pohledu rodičů (či jiných zákonných zástupců)*.“ „*Dotazník je způsob písemného kladení otázek (dotazování se osob – respondentů), který vede k hromadnému získávání odpovědí.*“ (Šafránková 2019, s. 147) Dotazník byl zpracován do podoby grafů.

15 Časové rozvržení práce

Organizace jednotlivých částí šetření byla rozdělena do několika fází. První fáze šetření probíhala v měsících říjen 2020 - prosinec 2020. Tato fáze se zaměřovala na zpracování dostupných informací o dané problematice a vytvoření teoretické části bakalářské práce. Další fází šetření bylo vytvoření koncepce výzkumu a sběr dat pomocí kvantitativního a kvalitativního výzkumu, který probíhal v měsících leden 2020 - březen 2021. Poslední fází bylo samotné zpracování a korekce dat, což probíhalo současně se sběrem samotných dat, tedy v měsících leden 2020 - březen 2021.

16 Výzkumný vzorek

Vzorek respondentů smíšeného výzkumu byl vybrán z Jihočeského kraje a vždy se jednalo o respondenty či informanty, které se věnují a mají zkušenosti s péčí o osoby s poruchou autistického spektra.

Vzorek pro kvalitativní výzkum tvořili informanti z řad rodičů osob s poruchou autistického spektra, pracovníci v sociálních službách, pedagogové, tedy pedagog z běžné školy a pedagog ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona a pediatři. Vždy se jednalo o informanty, kteří s daným výzkumem souhlasili.

Vzorek pro kvantitativní výzkum tvořili rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z jednotlivých okresů Jihočeského kraje. Věk dětí s PAS respondentů nebyl omezen. Dotazník byl určen respondentům ze všech okresů Jihočeského kraje, zejména však respondentům z okresu České Budějovice, Jindřichův Hradec, Písek a Tábor.

Dotazníky byly rozeslány do organizací, které se věnují péči o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji, tedy do organizací APLA Jižní Čechy, z. ú., Autis Centrum, o. p. s., Centrum BAZALKA, o. p. s. a Centrum Kaňka, o. p. s. Na základě žádosti,

organizace dotazníky rozeslaly rodičům či jiným zákonným zástupcům z Jihočeského kraje. Dotazníky byly také poslány do školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, která následně požádala rodiče žáků s poruchou autistického spektra o jejich vyplnění.

Vzorek respondentů a informantů pro výzkum probíhal účelovým výběrem. Pro samotný kvalitativní výzkum byla zčásti využita technika nabalování označovaná jako „*snowball sampling*“. Realizace techniky či metody spočívá v tom, že na počátku dochází k vyhledání několika osob a poté v kontaktování těch dalších členů skupiny, na které již vybraní lidé odkázali (Výběr metodou sněhové koule. *Sociologická encyklopedie* [online]. Dostupné

z:

https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/V%C3%BDb%C4%9Br_metodou_sn%C4%9Bhov%C3%A9_koule).

Všem respondentům a informantům je zachována anonymita a uvedeny jsou pouze nezbytné údaje pro účely výzkumu.

17 Kvalitativní výzkum

Creswell (1998, s. 12 in Hendl 2005, s. 50) uvádí, že „*Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému...*“ Miles a Creswell 2003, Huberman 1994, Bogdan, Biklen 1992 (in Hendl 2005, s. 51-52) uvádějí, že se kvalitativní výzkum snaží objasnit skutečnosti, kterými jsou:

- Důvody jednání lidí určitým způsobem
- Způsoby, kterými se lidé v daném prostředí a situaci dobírají pochopení toho, co se děje
- Způsoby organizování všednodenních aktivit a interakcí lidí.

Kvalitativní výzkum bakalářské práce byl realizován pomocí čtyř polostrukturovaných rozhovorů. Polostrukturované rozhovory s rodiči osob s PAS byly vytvořeny v souladu s dotazníky v kvantitativním výzkumu bakalářské práce. Na základě získaných dat z polostrukturovaných rozhovorů s rodiči osob s PAS a z dotazníků byly vytvořeny otázky k polostrukturovaným rozhovorům s pedagogy, pracovníky v sociálních službách a pediatry.

Rozhovory byly vedeny se čtyřmi skupinami informantů. První polostrukturovaný rozhovor byl veden s rodiči osob s poruchou autistického spektra z Jihočeského kraje. Rozhovor z řad této skupiny byl proveden se třemi ženami. Druhý polostrukturovaný rozhovor byl veden s informanty z řad pracovníků v sociálních službách, kteří se věnují osobám s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Výzkumu se z těchto řad zúčastnila žena, která působí v organizaci I MY, o. p. s. a žena z organizace APLA, Jižní Čechy, z. ú. Třetí polostrukturovaný rozhovor byl vedený s pedagogem ze školy hlavního vzdělávacího proudu a pedagogem ze školy zřízené podle § 16 odst. 9. Zde se rozhovoru zúčastnily dvě ženy. Čtvrtý polostrukturovaný rozhovor byl vedený s informanty z řad pediatrů. Rozhovor z této skupiny poskytla žena, která pracuje ambulantně jako praktický lékař pro děti a dorost a žena, která pracuje jako praktický lékař pro děti a dorost na dětském oddělení v nemocnici.

K oslovení informantů došlo buď telefonicky, e-mailem, nebo přímým osobním oslovením. Rozhovory byly po většinu realizovány telefonicky, v jednom případě

přes platformu Skype, v jednom případě přes platformu MS Teams a ve třech případech osobně.

Rozhovory s informanty byly zaznamenávány na diktafon. Jednotliví informanti byli s touto skutečností, společně s cíli a dalšími náležitostmi, seznámeni pomocí informovaného souhlasu, který zároveň všichni potvrdili svými podpisy. Nepodepsaná forma informovaného souhlasu se nachází v přílohách práce.

Po přepsání všech rozhovorů byla získaná data rozdělena do skupin podle typů informantů. Polostrukturované rozhovory s rodiči osob s PAS byly zpracovány do podoby případových studií. U dalších druhů rozhovorů došlo ke kombinaci již předem stanovených kategorií s technikou otevřeného kódování, při které došlo k rozdělení odpovědí informantů podle okruhů otázek a k následné kategorizaci získaných dat.

Na začátku byla stanovena základní výzkumná otázka, která zněla: *„Jaká je dostupnost a úroveň péče o jedince s PAS v Jihočeském kraji z pohledu odborníků a rodičů pečujících o osoby s PAS?“*

Z hlavní výzkumné otázky byly následně vytvořeny dílčí otázky k jednotlivým polostrukturovaným rozhovorům, které jsou k nalezení v přílohách práce.

17.1. Polostrukturovaný rozhovor s rodiči či jinými zákonnými zástupci osob s PAS

Rozhovor byl veden se třemi matkami. Všechny matky mají syna s poruchou autistického spektra. Rozhovory trvaly v rozmezí 40 - 90 minut. Jednotlivé odpovědi byly následně zpracovány do podoby případových studií. Z těchto případových studií došlo také ke shrnutí výsledků, které byly zpracovány do podoby tabulek. Tabulky se nacházejí v přílohách práce.

17.1.1. Případová studie – MATKA 1

Matka 1 má syna ve věku 10 let. Bydlí ve městě Dačice. **Matka 1** uvedla, že počáteční projevy poruch autistického spektra u syna byly například nereagování na jméno, špatný oční kontakt a nejevení zájmu o vrstevníky: „*Spíš se jim vyhýbal a brečel.*“ Tyto projevy se u syna začaly objevovat ve dvou letech. Ke znepokojení **Matky 1** došlo, když byla v nemocnici a následně po návratu z ní: „*Já byla v tu dobu v nemocnici, a když za mnou přijel Péťa s jeho tátou na návštěvu, nejevil o mě skoro žádný zájem, raději lezl pod postel, no a poté když jsem se vrátila z nemocnice, všimla jsem si, že něco není v pořádku, Péťa také předtím říkal slova jako ‚kolo‘ nebo jméno svého táty, poté jako by vše zapomněl.*“ **Matka 1** uvedla, že pediatr na dané projevy nijak nereagoval a s ničím jí neporadil, poslal pouze **Matku 1** na její žádost se synem k neurologovi. Neurolog ale také nepomohl. **Matka 1** uvedla: „*Říkal vlastně, že je malej, že je kluk, že je pomalejší, že kluci bývají pomalejší a že to bude dobrý, no tak se mi i vysmál, že jsem hysterická matka, že to bude dobrý.*“ **Matka 1** ještě také sdělila, že před stanovením diagnózy byli na psychiatrii v Praze, tam se pomoci také nedočkali: „*V tu dobu jsme taky byli na vyšetření u psychiatricky v Praze, byla to už starší paní, tak jsme mysleli, že bude mít víc zkušeností, ale ta nám taky neporadila, řekla nám, že se jedná o psychický blok a že to přejde.*“ Následně **Matka 1** sama zkontaktovala neurologii v Českých Budějovicích, kde synovi udělali EEG a kde poprvé vyslovily možnost, že by se mohlo jednat o poruchu autistického spektra. Zde také **Matku 1** se synem poslali na psychologii a do SPC. Diagnóza nebyla stanovena hned. **Matka 1** konkrétně uvedla: „*Odborníci pořád čekali, zda se stav nezlepší.*“ Definitivní diagnóza byla stanovena klinickým psychologem a psychiatrem ve věku tří a půl let. Po stanovení diagnózy jim žádný z odborníků neporadil, kam se obrátit. **Matce 1** poradila až maminka v BabyClubu, kam se synem v té době

docházeli. **Matka 1** konkrétně sdělila: „V tu dobu jsem se zde scházela s maminkama a jedna mi řekla o rané péči, o I MY, no, a tak jsem tam zavolala a vůbec jsem nevěděla, co mě čeká, tam mi teda hodně pomohla jedna z pracovnic.“

S vyšetřením u lékařů mají prozatím dobré zkušenosti: „Zatím bych řekla, že jsme potkali dobrý lékaře na tu diagnózu, že to respektovali... brali nás vždycky přednostně.“ Jako pozitivní zkušenost **Matka 1** uvedla nemocnici v Českých Budějovicích. Když měl syn zlomený loket: „Přístup byl bezvadný, chovali se moc hezky.“ Negativní zkušenost mají pouze jednu, a to s ošetřením v nemocnici v Jindřichově Hradci: „Pěťka měl zlomenou klíční kost, u lékaře křičel a lékař mu nadával, ať přestane křičet.“

V případě využívání služeb některé organizace nyní využívají služeb organizace I MY, o. p. s. a služby organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. V rámci APLA Jižní Čechy, z. ú. využívají konzultace a letní tábory. V rámci I MY o. p. s. využívají víkendové i týdenní pobyty. Se službami je **Matka 1** spokojená a jsou pro ni i finančně dostupné. Překážku však vidí ve vzdálenosti: „Akorát je mi líto, že to je dál od nás, že bychom mohli využívat některý jejich aktivity, v Aple třeba, je to daleko.“ **Matka 1** také přemýšlí, že by v budoucnu využila službu chráněného bydlení a také možnost chráněného pracovního místa pro syna. Dále také uvedla: „Ráda bych využila nějaký společenský setkávání, třeba, aby si Pěťka našel nějakýho takovýho kamaráda jako je on, tak jako kdyby to bylo možné.“

Syn **Matky 1** navštěvoval běžnou MŠ a nyní navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona. Se školou je **Matka 1** velmi spokojena: „Protože když je nějaký problém, tak si to můžeme vyříkat...přístup k nám je taky hodně dobrý.“ **Matka 1** také uvedla, že spolupracují se speciálně pedagogickým centrem v Jihlavě. Dříve spolupracovali se speciálně pedagogickým centrem v Českých Budějovicích, důvodem odchodu do Jihlavy, byla vzdálenost.

Jako nedostatek v Jihočeském kraji **Matka 1** uvedla, že konkrétně v místě bydliště ji chybí služba, která by zajišťovala relaxační sezení a volnočasové aktivity pro syna: „Třeba nějaký zájmový kroužky, to tady u nás ve městě moc není.“ V rámci Jihočeského kraje ji chybí možnost homesharingu a do budoucna specializovanější pobytové služby pro syna.

17.1.2. Případová studie – MATKA 2

Matka 2 má syna ve věku 8 let a bydlí ve městě Dačice. **Matka 2** uvedla, že projevy PAS začala pozorovat již od dvou let. Jako počáteční projevy poruch autistického spektra u syna **Matka 2** uvedla: *„Třeba nereagoval na jméno, když přišla větší skupina osob nebo prostě kdokoliv, nějaká návštěva nebo tak, tak si jich prostě nevšímal, nereagoval, byl sám, samotářskej, s hračkama si hrál tak, že je používal jinak, než by se mělo správně, takže si je třeba skládal do řady a tak, no a různé rituály, třeba jsme museli pořád chodit například třeba k Lidlu, protože tam byly otevírací dveře, že jo, takže prostě na tom lpěl nebo když jsme šli jinou procházkou, jinou trasou než jsme měli ve zvyku, tak se začal vztekat, brečet, takže asi takhle, no, rituály a nějaký prostě jiný způsoby užívání věcí.“* Pediatra **Matka 2** podle jejích slov „obešla“, proto na projevy nereagoval. O problematice poruch autistického spektra **Matka 2** věděla ze svých studií, a proto sama vyhledala neurologa: *„Já jsem si šla na svojí vlastní pěst, a tak nějak jsem nejdřív zašla nebo nejdřív jsem napsala na neurologii, nejdřív jsem šla k dětskému neurologovi...ten mě potom doporučil do jihlavského SPC.“* Speciálně pedagogické centrum poradilo **Matce 2**, které jiné lékaře kontaktovat: *„Třeba u foniatra jsme byli a tak podobně.“* **Matka 2** po vyšetření u neurologa také sama hledala někoho, kdo by jí se synem pomohl. Kontaktovala APLA Jižní Čechy, z. ú., která **Matce 2** se synem poskytla okamžitou pomoc: *„Okamžitě jakoby mi napsali zpátky, že mi poskytnout pomůcky různý, přijela i paní z Aply k nám domů a prostě řekla mi, co prostě mám cvičit, co mám dělat.“* Diagnózu poté stanovil klinický psycholog a dětský psychiatr asi ve třech letech.

Návštěvy u lékařů se synem jsou podle **Matky 2** „fajn“: *„U lékařů je to fajn (pousmání).“* Největší problém vidí v tom, že i když syna objedná na určitou hodinu, tak se stane, že musí čekat: *„Vždycky jsme byli objednáni samozřejmě na určitou hodinu, tak prostě ne vždycky se to povedlo a on prostě není schopnej moc čekat, takže to bylo jako hrozný jo.“*

Matka 2 uvedla, že žádné služby některé organizace momentálně nevyužívají. Důvodem nevyužívání žádné ze služeb organizací v Jihočeském kraji je skutečnost náročnosti školy a využívání jiné péče: *„My jezdíme spíš k logopedovi nebo dřív do SPC jsme jezdili, teď už nás kontrolujou ve škole, takže ono je toho docela dost.“* **Matka 2** také konkrétně uvedla, že nyní pomoc nepotřebuje: *„Jako už našťestí to není s Honzíkem tak strašný, že by sem potřebovala pomoc někoho jinýho.“* Služby jsou pro ně však nedostupné vzdálenostně:

„Jsou služby České Budějovice, ale kolik je to kilometrů, že, takže to je prostě, jako nevím... třeba v Táboře, jo nebo až takhle daleko jsou ty služby, takže jako fakt, kdyby to bylo blíž, bylo by to lepší, no, je to náročný na dojíždění.“ **Matka 2** uvedla, že je možné, že v budoucnu využije služeb některé z organizací, konkrétní službu neuvedla.

Syn **Matky 2** navštěvoval běžnou MŠ a nyní navštěvuje základní školu hlavního vzdělávacího proudu. **Matka 2** je spokojená s vedením školy: *„Přístup ze strany ředitelství a celkově jakoby z těch vyšších jakoby sfér jako je výbornej, protože mi pomohli a vyšli mi vstříc.“* Problém vidí ve vzdělání pedagogů školy v dané problematice: *„Je strašně těžký jako tam mít autistický dítě, protože tam nikdy žádný autista nebyl a obzvlášť ne na prvním stupni, takže syn je jako první, kdo tam přišel... ty učitelky o tom prostě neví nic, no, takže to je ten základní problém.“* **Matka 2** také uvedla, že spolupracují se speciálně pedagogickým centrem v Jihlavě. Jako důvod, proč nespolečně spolupracují se speciálně pedagogickým centrem v Českých Budějovicích, **Matka 2** uvedla: *„To je právě způsobeno tím panem doktorem, který nás nasměroval, jo, on nás nasměroval prostě na Vysočinu.“* Další důvod je také skutečnost, že **Matka 2** je se SPC v Jihlavě spokojena a neměla důvod kontaktovat SPC v Českých Budějovicích.

Matce 2 chybí nabídka služeb v okolí bydliště: *„Určitě chybí, co se týče jako dostupnosti jakoby v Dačicích, jo, jako tady v Dačicích nic není, jo.“* Má také málo informací o dostupných službách v okrese: *„Jako nevím, nevím o něčem, co by tady třeba Jindřichův Hradec, to nevím, co tady je.“* Dále nesouhlasí s tím, že si rodiče musí platit za odlehčovací služby: *„Když jsem viděla, že ty rodiče vlastně i za tohleto musí platit jakoby, jo, tak mi to připadá dost jako divný.“* Zároveň **Matka 2** dodala, že by odlehčovací služby pro rodiče dětí s těžší formou postižení mohly být více dostupné. Chybí jí zde také informovanost veřejnosti o problematice poruch autistického spektra. **Matka 2** je také málo informovaná o možnostech služeb pro dospívající a dospělé jedince s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji: *„Popravdě já sama nevím, když bych měla takovej nějaký takovejhle problém do budoucna třeba s Honzíkem, že by jakoby, jestli bych ho mohla jako někam dát jako třeba do toho bytu, jak jako jsou ty služby sociální nebo jestli bych ho mohla dát do nějaký chráněný dílny, jako prostě to je...nevím, jaký má možnosti, sama takhle nevím.“* Celkově tedy největší problém vidí v malé informovanosti o možnostech péče o jedince s poruchou autistického spektra

v Jihočeském kraji: „*Já kdybych nevyhledala sama prostě na internetu se nesnažila něco najít, tak jako bych nevěděla vůbec, kdybych takovýhle dítě třeba neměla, tak bych vůbec nevěděla, co mám dělat, kam s ním mám jít, co se dělá a tak.*“

17.1.3. Případová studie – MATKA 3

Matka 3 má syna ve věku 28 let a bydlí v Jindřichově Hradci. Počáteční projevy u syna **Matky 3** byly těžko rozpoznatelné, jelikož měl i jiná těžká postižení. **Matka 3** konkrétně uvedla: „*Těžko říct, co bylo k čemu.*“ **Matka 3** sdělila, že projevy není třeba vyjmenovávat, že syn měl spoustu projevů, které odpovídaly projevům poruch autistického spektra: „*V podstatě je měl všechny.*“ Jako příklady projevů však uvedla, že syn měl špatný oční kontakt a také že odmítal fyzický kontakt: „*Bylo problém ho nakrmit, že on v podstatě hlad měl, ale nechtěl být v náručí, bylo to takový hrozně zvláštní.*“ Na projevy autismu upozornila **Matku 3** kamarádka, když byly synovi dva roky: „*Na diagnózu autismu už mě právě v těch dvou letech upozorňovala taková starší zkušenější kamarádka, která se na něj snažila cvrlikat do kočárku, a on vůbec nereagoval.*“ Samotné projevy řešili s neuroložkou, kam docházeli kvůli synově epilepsii. Na neurologii jim sdělili, že na stanovení diagnózy je ještě brzy: „*Ta mě odmítla téměř rozhořčeně, že to prostě není možný ve dvou letech stanovit...řekla...že na to je prostě hrozně brzo, že to je nesmysl.*“ Pediatr jim v té době neporadil, ale snažil se jim vyjít vstříc a respektovat potřeby syna: „*Pediatr byl výborný a cítil, že syn potřebuje nějaký specifický přístup, takže třeba jsme nikdy nemuseli čekat.*“ **Matka 3** uvedla, že si o stanovení diagnózy museli říct sami: „*Když mu bylo 4 a půl roku na naší vlastní žádost jsme si vyhledali v Praze specialistku, která tu diagnózu stanovila, diagnózu stanovila psychiatricka.*“ Pomoci či rady se od nikoho nedočkali, jelikož s danou diagnózou v té době neměl skoro nikdo praktické zkušenosti. **Matka 3** uvedla, že si veškeré informace a pomoc vyhledali sami: „*V té době, zhruba když jsme se to dozvěděli, byl v Praze založen Autistik, což byla jedna z organizací prvních, takže jsme se přidali jakoby do jejich řad.*“

Matka 3 má s vyšetřením u lékařů celkově dobré zkušenosti. Uvedla také, že při návštěvě lékaře vždycky zdravotnickému personálu vysvětlí specifika vyšetření či ošetření syna: „*Vždycky dopředu vysvětlíte tomu člověku, ať už sestřičce nebo lékaři, jaký jsou podmínky toho vyšetření, že třeba nemůžeme čekat v čekárně, protože se syn tak rozjede, že už ho nikdo nikdy nevyšetří, neošetří.*“ Personál ji poté ve většině případů vyšel vstříc. Sdělila

také, že má dobré zkušenosti se zubním lékařem. Jako nedostatek vyšetření u zubního lékaře však uvedla nepřítomnost anesteziologa, kterého musela kontaktovat sama: *„Když jsem chtěla ošetřit syna, tak jsem musela si sehnat anesteziologa, domluvit časy obou pánu doktorů, kdy oba budou moct, aby teda syna anesteziolog uspal.“* **Matka 3** uvedla, že zubní lékař i anesteziolog jim vždy vyšel vstříc, avšak domluva spočívala na ní, což bylo organizačně i komunikačně náročné. Jako řešení nyní našli stomatochirurgii v Českých Budějovicích, s kterou mají velmi dobré zkušenosti: *„Nejlepší je prostě stomatochirurgie v jakékoliv nemocnici, my tedy využíváme budějovickou nemocnici, což máme jako spádově nejbliž, kde prostě jsou zvyklí na ty operace zubů a vlastně mají toho anesteziologa k dispozici.“*

Matka 3 uvedla, že nyní využívají pobytovou službu. Se službami jsou velmi spokojení: *„My jsme šťastný jako blechy.“* Služba se nachází nedaleko jejich domova, proto si syna mohou kdykoliv vyzvednout, zároveň je syn i finančně zabezpečený, jelikož mu chodí invalidní důchod. Žádné jiné služby již nevyužívají: *„My už teď nemusíme, protože syn je na celoročáku, takže je tam, prostě bydlí tam...tak proč bysme využívali, když už my jsme zajištěni.“* Aby mu byla v rámci pobytu poskytnuta potřebná péče, museli si dané podmínky zařídit sami: *„Zabojovali jsme o to, aby ten přístup k němu byl jinej...on musí mít svůj pokoj, což je základ pro přežití jeho i ostatních klientů, jo, aby prostě měl své soukromí a potřebuje malý kolektiv a větší množství pečovatelů...prostě jde jenom o to, aby ten systém si uvědomil, že ne všichni můžou fungovat ve dvacetičlenných skupinách a bydlet pohromadě na pokoji tři lidi a podobně.“* Zařídit danou službu nebylo jednoduché a trvalo dva roky, než se podařilo zajistit potřebné podmínky pro umístění syna do péče dané pobytové služby: *„Asi tak dva roky jsem si různě dopisovala s krajským úřadem, dojížděla jsem tam, domlouvala jsem se a jako fakt samozřejmě to nebyla úplně přímá cesta.“* Syn se dostal na oddělení, kde jsou umístění klienti s těžší formou postižení a je mu poskytnuta individualizovaná péče. Má svůj pokoj, svoje soukromí a asistenti se u něj střídají. Dříve také využívali služeb Borůvka, Borovany spolek, kam jezdili na odlehčovací pobyt. Dále také využívali služeb Spolku Autistik, který jim poskytoval potřebné informace o dané problematice, ale neposkytoval jim dostatečné odlehčovací služby: *„Třeba na letní tábor se jelo tak, že jsme jeli všichni, to znamená dítě i my, a to nebyl odpočinek, to byla zátěž jako blázen, my jsme přijeli prostě z těch hor úplně*

zlikvidovaný.“ Poté využívali služeb Nautis, z. ú. (dříve: APLA Praha), kde využívali terapie, letní tábory či odlehčovací pobyty. Poté také využívali služeb APLA Jižní Čechy, z. ú., kde syn jezdil na letní tábory a kam se syn vždy velmi těšil. Služby již nevyužívají z toho důvodu, že nechávají prostor ostatním rodinám. Využili také odlehčovací pobyt v Merklíně, ale pobyt nedopadl podle představ. Péči o syna zde nezvládli a nechali ho odvézt do psychiatrické léčebny do Dobřan, kam si pro něj **Matka 3** s manželem museli dojet.

Syn **Matky 3** navštěvoval církevní třídu mateřské školy, poté navštěvoval třídu pro žáky s poruchou autistického spektra ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona (podle dřívější terminologie: zvláštní školu). Sama **Matka 3** sdělila, že byla hlavní iniciátorkou pro založení této třídy v dané škole. Zpočátku však nebyla spokojena s učitelkou, která ve třídě vyučovala, konkrétně uvedla: *„Udělal nám ze života peklo na pár let a došlo to až tak daleko, že jsme na ní museli podat oficiální stížnost.“* Pedagožka se chovala velmi neprofesionálně a svoji roli pedagoga v dané třídě nezvládla. **Matka 3** uvedla: *„Vyhrotilo se to ve chvíli, kdy si počkala, že nebudou žádný svědkové a řekla mi, že buď z AUTI – třídy vypadne ten můj hajzl, nebo půjde ona.“* Učitelka byla přeřazena do jiné třídy ve škole, ale nepřestala šířit o **Matce 3** a synovi nepravdivé informace. Problémy tedy měli, i když byla pedagožka přeložena do jiné třídy, a trvalo dlouhou dobu, než lidé pochopili skutečnost situace. Po incidentu již byla **Matka 3** se školou a pedagogy ve třídě spokojená. **Matka 3** uvedla, že byli pouze několikrát na poradách a terapiích ve speciálně pedagogickém centru v Českých Budějovicích, ale že jim zde žádné nové informace neposkytli: *„Já jsem už všechno měla načtený a prostě nám to jako nefungovalo.“*

Momentálně rodině **Matky 3** žádné služby nechybí: *„My už jsme prostě potřebovali jenom tu pobytovou službu, ale jinak ostatním lidem chybí všechno, nám už nic.“* Avšak umístění a především péči o syna v pobytovém zařízení si **Matka 3** musela zařídit sama: *„Syn tady v Jindřichově Hradci je vlastně takovej jako malej zázrak, ale zázraky se samy nedějí, prostě je to zázrak ten, že jsem se nenechala odbýt, jo, že jsem prostě tak dlouho jezdila na ten kraj, tak dlouho jsem si s nima dopisovala a tak dlouho jsem jim sdělovala, že prostě mě nemůžou odbýt, že mi pomoct musejí, že není žádná šance, že já tady věčně nebudu a už jsme hrozně unavený, no, tak nakonec to klaplo, bohužel to není žádný běžný*

řešení.“ Ale největší problém vidí v tom, že v Jihočeském kraji chybí více specializovaných zařízení či oddělení v rámci pobytových služeb pro osoby s poruchou autistického spektra. V kontextu této skutečnosti **Matka 3** uvedla: *„Jsou naplněný a ty desítky rodin, který potřebujou tu pomoc jsou totálně prostě namydlený, protože není ty autisty kam umístit...pořád to není tak, že vám dojdou síly a řeknete si, tak už nastal čas, takže kam, nejenom, že si nemáte z čeho vybírat, ale prostě není nikde pro vaše dítě místo, jo, takže situace bych řekla docela katastrofální.“* Velký nedostatek také vidí v nabídce odlehčovacích služeb, které nejsou přizpůsobené aktuálním potřebám rodiny, která pečuje o jedince s poruchou autistického spektra: *„V dětském věku vy potřebujete odlehčení a to ne tehdy, když se to hodí odlehčovací službě, ale když se to hodí vám, což je v týhle době fakt jako problém, protože ty odlehčovací služby byly výborný, my jsme jim věřili, že to zvládnou, byli to fakt bezvadný lidi, ale prostě odlehčovací služba byla k dispozici třeba jednou za měsíc, kdo ví, že jsme to prostě nepotřebovali, ale využili jsme to, abychom si odpočinuli a my jsme to potřebovali v konkrétních časech, já třeba potřebovala za těch pětadvacet let, když jsem třeba onemocněla a manžel musel do práce, tak já bych si strašně ráda zavolala do odlehčovací služby, že si potřebuju pět dní poležet, jestli tam můžu odvést syna a oni by řekli ano, že jo, to jako vůbec neexistovalo, že jo, takže vy jedete na plný pecky prostě pořád a nemáte kam odložit to dítě.“*

17.2. Zpracování dat otevřeným kódováním

Ke zpracování dat, která byla získaná pomocí polostrukturovaných rozhovorů s pedagogy, s pracovníky v sociálních službách a s pediatry, byla také využita technika otevřeného kódování. Hendl (2005, s. 246) uvádí: *„Kódováním se rozumí rozkrytí dat směrem k jejich interpretaci, konceptualizaci a nové integraci.“* Švaříček, Šedová a kol. (2007, s. 211) uvádí: *„Při otevřeném kódování je text jako sekvence rozbit na jednotky, těmto jednotkám jsou přiděleny jména a s takto pojmenovanými (označenými) fragmenty textu potom výzkumník dále pracuje.“*

Technika otevřeného kódování byla zvolena pro lepší pochopení problému a pro usnadnění porovnání jednotlivých odpovědí informantů.

Jednotlivé odpovědi byly nejprve rozděleny do skupin podle informantů. Následně došlo k přiřazení těchto odpovědí k jednotlivým formulovaným otázkám polostrukturovaných rozhovorů. Formulované otázky sloužily jako hlavní témata pro klasifikaci odpovědí. Poté došlo k přiřazení jednotlivých frází, vět či odstavců k jednotlivým tématům a k následnému vytvoření kategorií.

Výstupními kategoriemi jsou ty, které již byly předem očekávány a ty, které vznikly v průběhu otevřeného kódování. Tento postup popisuje Hendl (2005, s. 211): *„Někdy se obohacují teoretické systémy v průběhu práce s daty o nové kategorie, což odpovídá kombinování obou základních metod sestavování deskriptivního systému.“*

17.3. Kategorie

Při této analýze došlo ke vzniku následujících kategorií:

1. Pro pedagogy

Kategorie č. 1: Charakteristika tříd

Kategorie č. 2: Uspořádání třídy a osobní prostor pro žáky s PAS

Kategorie č. 3: Práce s žáky s PAS ve třídě a stěžejní oblasti rozvoje žáka s PAS

Kategorie č. 4: Práce s kolektivem

Kategorie č. 5: Nabídka aktivit pro žáky s PAS ve škole

Kategorie č. 6: Spolupráce školy a pedagoga s organizacemi a zařízeními pro osoby s PAS

Kategorie č. 7: Aktivita pedagoga

Kategorie č. 8: Nedostatky v Jihočeském kraji

2. Pro pracovníky v sociálních službách

Kategorie č. 1: Působnost organizace a nabízené služby

Kategorie č. 2: Požadavky na uchazeče o práci v organizaci

Kategorie č. 3: Spolupráce a odkazování

Kategorie č. 4: Zkušenosti s lékaři

Kategorie č. 5: Nedostatky v Jihočeském kraji

3. Pro pediatry

Kategorie č. 1: Vyšetření a komunikace s pacientem s PAS

Kategorie č. 2: Získání informací o problematice PAS

Kategorie č. 3: Postupy odkazování rodičů

Kategorie č. 4: Spolupráce s neurologem či psychiatrem dítěte

17.4. Polostrukturovaný rozhovor s pedagogy

Celkem byly zrealizovány dva rozhovory. První rozhovor byl veden s pedagogem, který působí ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona a druhý rozhovor s pedagogem, který působí ve škole hlavního vzdělávacího proudu. V obou případech se jednalo o ženy. Rozhovory trvaly v rozmezí od 30 – 45 minut.

17.4.1. Charakteristika tříd

Obě třídy, ve kterých pedagogové působí, využívají posílení asistentem pedagoga. Pedagog, který působí ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, vyučuje ve třídě zřízené pro žáky s poruchou autistického spektra, kterou tento školní rok (2020/2021) navštěvuje pět žáků s poruchou autistického spektra. Pedagog, který působí ve škole hlavního vzdělávacího proudu, vyučuje tento školní rok (2020/2021) jednoho žáka s poruchou autistického spektra.

17.4.2. Uspořádání a osobní prostor pro žáky s PAS

Z výzkumu z této kategorie vyplývá, že žáci s poruchou autistického spektra mají ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 i ve škole hlavního vzdělávacího proudu k dispozici místo pro zklidnění a oprostění se od okolních podnětů, avšak tyto prostory, možnost jejich využití a jejich umístění se velmi liší. Třída, která je zřízená pro žáky s PAS, je velká a je rozdělená na jednotlivé pracovní oblasti. Každý žák s PAS má ve třídě prostor pro své věci a zároveň osobní prostor, který může v případě potřeby využít pro sebe. Žáci s PAS mají také k dispozici místo, které je určené pro zklidnění afektů a relaxaci. Místo mohou v případě potřeby využít sami. Žáci s PAS mají dále k dispozici vedlejší místnost, která je znovu vyhraněným prostředím pro určité činnosti. Naopak třída, ve škole hlavního vzdělávacího proudu, je uspořádaná běžným frontálním způsobem. Žák s PAS má k dispozici prostor v zadní lavici, který sdílí s asistentem pedagoga. V rámci prostor samotné školy má k dispozici knihovnu, která je uspořádaná a určena pro potřeby žáků na prvním stupni základní školy. Do těchto prostor je žák nucen odcházet v případě afektu. Tento prostor však opět nesdílí sám, ale s asistentem pedagoga.

17.4.3. Práce s žáky s PAS ve třídě a stěžejní oblasti rozvoje

Ze získaných informací vyplynulo, že výuka ve třídě, která je zřízená pro žáky s PAS, probíhá individuálně podle potřeb každého dítěte. Pedagog v této třídě zahajuje práci

s žákem s PAS sám v lavici. Každý žák s PAS je poté k práci motivován pomocí odměn, které jsou pro každého žáka zvolené individuálně. Ve třídě, která je ve škole hlavního vzdělávacího proudu, pracuje s žákem s PAS asistent pedagoga. Ve třídě žák s PAS dostává stejné úkoly se stejným zadáním jako intaktní žáci ve třídě. V obou třídách se pedagogové snaží u žáků s PAS rozvíjet komunikační dovednosti. Pedagog ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 se dále při práci s žáky s PAS zaměřuje na individuální oblast rozvoje podle druhu a stupně postižení. Stěžejní je pro tohoto pedagoga rozvoj žáků s PAS v oblasti praktických a sociálních dovedností, tedy především rozvoj takových dovedností, které budou potřebovat v budoucím životě. Pedagog ze školy hlavního vzdělávacího proudu se snaží o to, aby se žák s PAS zapojil do běžné výuky a o vytvoření řádu.

17.4.4. Zapojování žáků s PAS do kolektivu

Při dotazování bylo zjištěno, že oba pedagogové se snaží žáky s PAS zapojovat v rámci skupinových činností do kolektivu. Pedagog ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 zapojuje žáky s PAS do kolektivu v rámci hudebních činností, pohybových činností i při výtvarných činností a při nácviku sociálních dovedností. Zapojování žáků s PAS do kolektivu se nejméně daří při nácviku sociálních dovedností a nejvíce při hudebních činnostech a při pohybových hrách na zahradě či v tělocvičně. Pedagog ze školy hlavního vzdělávacího proudu nemá problémy se zapojením žáka s PAS do kolektivu, do kterého je kladně přijímán svými spolužáky. Pedagog žáka s PAS zapojuje do kolektivu v rámci skupinových her, kterých se žák s oblibou účastní.

17.4.5. Nabídka aktivit pro žáky ve škole

Na základě průzkumu se zjistilo, že škola zřízená podle § 16 odst. 9 i škola hlavního vzdělávacího proudu, nabízí žákům volnočasové aktivity, které mohou využívat všichni žáci školy, tedy i žáci s PAS. Škola zřízená podle § 16 odst. 9 nabízí žákům činnosti a aktivity zprostředkované neziskovou organizací. Nabídka se týká muzikoterapie, výtvarného a pohybového kroužku a kroužku fléten. Škola hlavního vzdělávacího proudu nabízí žákům technické kroužky, čtenářské kroužky a hudební kroužky. Volnočasové aktivity jsou také nabízeny v obou školách v rámci školní družiny. Školní družina dále ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 nabízí žákům možnost pobytu venku a další aktivity podle potřeb a zájmů jednotlivých žáků. Školní družina ve škole hlavního vzdělávacího

proudu nabízí žákům využití programů, které navazují na výchovně vzdělávací proces, a konkrétně žák s PAS zde má k dispozici vlastní tablet a učební pomůcky.

17.4.6. Spolupráce školy a pedagoga s organizacemi a zařízeními pro osoby s PAS

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že škola zřízená podle § 16 odst. 9 spolupracuje s neziskovou organizací Svět fantazie, z. ú. Organizace financuje kroužky i letní příměstský tábor a škola ji poskytuje prostory pro realizaci uvedených skutečností. Pedagog ve škole zřízené podle § 16 odst. 9 spolupracuje s organizací APLA Jižní Čechy, z. ú. Dále se školou spolupracuje SPC pro jedince s PAS v Českých Budějovicích, respektive v Jindřichově Hradci. Škola hlavního vzdělávacího proudu ani pedagog, který zde působí, s žádnou organizací v Jihočeském kraji, která se věnuje osobám s PAS, nespolečně pracují, ale spolupracují se SPC pro jedince s PAS v Jihlavě.

17.4.7. Aktivita pedagoga

Pedagog ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 je aktivní a snaží se zjišťovat možnosti služeb pro osoby s PAS a informovat o nich rodiče či jiné zákonné zástupce žáků s PAS. Pedagog ze školy hlavního vzdělávacího proudu neinformuje rodiče žáka s PAS o možnostech služeb pro osoby s PAS, avšak v případě potřeby by byl aktivní a informace by dohledal.

17.4.8. Nedostatky v Jihočeském kraji

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že pedagog, který pracuje ve škole zřízené podle § 16 odst. 9, vidí jako nedostatek v Jihočeském kraji péči o dospělé osoby s PAS a také nedostatek pobytových zařízení, které by poskytovaly adekvátní péči této cílové skupině. Jako další nedostatek vidí malou dostupnost letních táborů pro jedince s poruchou autistického spektra. Pedagog ze školy hlavního vzdělávacího proudu si nemyslí, že by v oblasti služeb pro jedince s PAS byly nějaké nedostatky.

17.5. Polostrukturovaný rozhovor s pracovníky v sociálních službách

Rozhovor byl veden se dvěma ženami z oblasti sociálních služeb. První rozhovor byl veden s informantkou z organizace I MY, o. p. s. a druhý s informantkou z organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. Rozhovor trval v prvním případě 30 minut a v druhém případě 40 minut.

17.5.1. Působnost organizace a nabízené služby

Z průzkumu bylo zjištěno, že obě organizace, kde informanti působí, působí v rámci celého Jihočeského kraje a nabízí služby rané péče. Organizace I MY, o. p. s. nabízí služby dětem s poruchou autistického spektra, mentálním, tělesným, kombinovaným postižením i dětem s ohroženým nebo opožděným vývojem a také nabízí služby jejich rodinám. Kromě služeb rané péče nabízí psychologické konzultace a pořádá také pobyty pro rodiny. Organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. cílí své služby primárně na osoby s poruchou autistického spektra, případně na osoby s kombinovaným postižením, a nabízí služby rané péče, odlehčovací služby a sociálně aktivizační služby. Dále organizace APLA Jižní Čechy, z. ú., nabízí možnost vzdělávání pro odborníky, asistenty pedagoga, studenty nebo pro další zájemce o problematiku PAS. Dále také pořádá kurzy pro rodiče dětí s PAS.

17.5.2. Požadavky na uchazeče o práci v organizaci

Z průzkumu se zjistilo, že obě organizace přijímají uchazeče, kteří mají vysokoškolské studium v oboru speciální pedagogika či v oboru, který se týká oblasti sociální práce. Obě organizace také požadují od uchazečů zkušenosti v dané oblasti a také určité osobnostní předpoklady, jako je např. empatie.

17.5.3. Spolupráce a odkazování na organizace

Z odpovědí informantů lze dojít k závěru, že obě uvedené organizace navzájem spolupracují a také spolupracují i s dalšími organizacemi v Jihočeském kraji. Obě organizace spolupracují se školami klientů, pokud je to v jejich zájmu, a také spolupracují s vybranými odborníky, podílejícími se na diagnostice. Organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. navíc v případě služeb rané péče může spolupracovat s jinou ranou péčí, která se primárně nezabývá jedinci s PAS, a může této rané péči poskytovat podporu při práci s klientem s PAS. Obě organizace v případě potřeb klienta odkazují na další organizace,

ať už v rámci daného postižení či v rámci jiného kraje. Na obě organizace zároveň odkazují jejich webové a facebookové stránky i odborníci z řad klinických psychologů, dětských psychiatrů či pediatriů nebo také jedinci na sociálních sítích. Na organizaci I MY, o. p. s. ještě dále odkazují i mateřská centra. Na organizaci APLA Jižní Čechy, z. ú. odkazují pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně-pedagogická centra či letáčky u vybraných lékařů.

17.5.4. Zkušenosti s lékaři

Z průzkumu vyplynulo, že obě organizace nemají příliš zkušeností s tím, že by se na ně obraceli odborní lékaři s dotazy, jak přistupovat k pacientům s PAS. Dále vyplynulo, že organizace I MY, o. p. s. nemá ideální zkušenosti s pediatriy. Organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. má dobré zkušenosti s pediatriy, dětskými psychiatry i klinickými psychology, kteří zároveň na organizaci velmi dobře odkazují.

Následně vzhledem k povaze výzkumných otázek nedošlo k vytvoření kategorií a došlo pouze ke zhodnocení a porovnání jednotlivých odpovědí.

Na otázku č. 9, které služby rodiče či klienti s PAS nejčastěji využívají, odpověděly obě informantky shodně, že se jedná o individuální záležitost každé rodiny a že se skutečnost nedá říct obecně. Podle informantky, která působí v organizaci I MY, o. p. s. však jde především o sdílení a doprovázení. Podle informantky, která působí v organizaci APLA Jižní Čechy, z. ú., se rodiče snaží především o podporu dítěte v komunikačně-sociálních dovednostech a o rozvoj v dalších oblastech.

U otázky č. 10 bylo zjišťováno, ve které oblasti potřebují rodiče s PAS největší pomoc. Podle informantky, která působí v organizaci I MY, o. p. s., potřebují rodiče dětí s PAS nejvíce pomáhat v překonání nejistoty před stanovením konečné diagnózy. Podle informantky, která působí v organizaci APLA Jižní Čechy, z. ú., potřebují rodiče dětí s PAS největší pomoc při dodání vnitřní síly a při hledání možností odpočinku.

17.5.5. Nedostatky v Jihočeském kraji

Z průzkumu z této kategorie vyplynulo, že pracovníci z obou organizací vidí jako nedostatek v Jihočeském kraji nedostatečnou péči o sourozence dětí s poruchou autistického spektra, malou vzdělanostní úroveň asistentů pedagoga a malou nabídku

odlehčovacích služeb. Sociální pracovnice, která působí v organizaci I MY, o. p. s., dále vidí nedostatek ve volnočasových aktivitách pro jedince s PAS a nedostatek pobytových zařízení pro osoby s PAS. Informantka z organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. vidí celkový nedostatek služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji, nedostatek dostupnosti letních táborů, podpůrných skupin pro rodiče osob s PAS a možností společného setkávání, nedostatek v porozumění intaktní společnosti. Mezery vidí v celkovém systému při stanovování konečné diagnózy.

17.6. Polostrukturovaný rozhovor s pediatry

Rozhovor byl veden se dvěma ženami z oblasti lékařské péče. Celkem byly zrealizovány dva rozhovory. První rozhovor byl veden s praktickým lékařem pro děti a dorost, který pracuje ambulantně. Druhý rozhovor byl veden s praktickým lékařem pro děti a dorost, který pracuje na dětském oddělení v nemocnici. Rozhovor trval v prvním případě 20 minut a v druhém případě 30 minut.

17.6.1. Vyšetření a komunikace s pacientem s PAS

Z průzkumu bylo zjištěno, že oba pediatři při vyšetření spolupracují a komunikují především s rodiči pacienta s PAS, který má v participaci na vyšetření nezastupitelnou roli, a to zejména v případě, když pacient s PAS verbálně nekomunikuje. V případě, že pacient s PAS nekomunikuje verbálně, přizpůsobují na dětském oddělení komunikaci pacientovi s PAS a snaží se spolehlivě vyzorovat jeho aktuální stav. Pokud se jedná o pacienta s těžší formou PAS, snaží se situaci řešit, pokud možno ambulantně, a snaží se o to, aby hospitalizace byla co nejkratší a pro pacienta nejméně stresující. Oba pediatři postupují při vyšetření pacienta s PAS pomaleji než v případě intaktních pacientů. Při vyšetření pacienta s PAS postupuje pediatr pracující ambulantně tak, že dodržuje postupy a zachová určitý režim, na který je pacient s PAS již zvyklý, a dává laskavé, pomalé, jasné a konkrétní pokyny. Jako největší úskalí při vyšetření je pro pediatra pracujícího ambulantně komunikace s dítětem. Pro pediatra, který pracuje na dětském oddělení, bývá největší úskalí nespolupráce pacienta, jeho obtížnější vyšetření a také to, když rodič nespolupracuje.

17.6.2. Získání informací o problematice PAS

Z průzkumu bylo zjištěno, že pediatr pracující ambulantně, ale i pediatr, který pracuje na dětském oddělení, se nedotazují ani se neobracejí na organizace věnující se osobám s PAS. Pediatr pracující ambulantně získává informace o problematice PAS účastí na webinářích a seminářích a také z literatury. Pediatr, který pracuje na dětském oddělení, sám informace o problematice PAS nevyhledává. Zkušenosti, jak pracovat s pacienty s PAS, získává pouze na základě reálného setkávání s nimi. Pokud je pacient s PAS hospitalizovaný na dětském oddělení, je jeho rodičům umožněno, aby zde s pacientem pobývali. Rodiče pediatrovi poskytují informace o tom, jak má k dítěti přistupovat a celkově mu pomáhají orientovat se v dané problematice.

17.6.3. Postupy odkazování rodičů

Z průzkumu vyplynulo, že pokud dojde ke znepokojení rodičů, že s dítětem není „něco v pořádku“ nebo pokud pediatr zjistí riziko PAS ze screeningu v osmnácti měsících, postupuje pediatr pracující ambulantně tak, že posílá děti na neurologické vyšetření. Zde je vyšetří a doporučí rodičům další kroky, které vedou ke stanovení konečné diagnózy. Pokud se diagnóza potvrdí, odkazuje pediatr rodiče na organizaci APLA Jižní Čechy, z. ú. Pediatr, který pracuje na dětském oddělení, v případě setkání s dětským pacientem, který vykazuje projevy PAS, využívá pomoci dětského neurologa, který navrhuje rodičům potřebu další péče a doporučuje jim ambulantního specialistu. Organizace, které se věnují jedincům s PAS, zde rodičům nedoporučují.

17.6.4. Spolupráce s neurologem a psychiatrem dítěte

Z dotazování bylo zjištěno, že pediatr pracující ambulantně nejčastěji spolupracuje s neurologem či psychiatrem dítěte, s kterým se domlouvá v případě potřeby zákroku či dovyšetření pacienta s PAS. Na dětském oddělení, kde pracuje druhý pediatr, však s neurologem či psychiatrem samotného dítěte nespolupracují.

18 Kvantitativní výzkum

Šafránková (2019, s. 135) uvádí, že *„kvantitativně orientovaný výzkum pracuje s číselnými údaji. Zjišťuje množství, rozsah, frekvenci jevů, jejich míru a matematicky tyto údaje zpracovává.“*

Kvantitativní výzkum bakalářské práce navazuje na předešlý kvalitativní výzkum, a to především na polostrukturované rozhovory s rodiči osob s PAS. Oba výzkumy jsou proto propojené a navzájem se doplňují.

Kvantitativní výzkum také navazuje na analýzu dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji uvedenou v teoretické části práce a snaží se porovnat úroveň, dostupnost a informovanost o těchto službách v jednotlivých okresech Jihočeského kraje.

Výzkumné předpoklady kvantitativního výzkumu byly vytvořeny na základě průzkumu s pečující osobou o jedince s poruchou autistického spektra a na základě analýzy dostupných služeb a zařízení pro osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Výzkumné předpoklady zároveň navazují na hlavní výzkumnou otázku kvalitativního výzkumu: *„Jaká je dostupnost a úroveň péče o jedince s PAS v Jihočeském kraji z pohledu odborníků a rodičů pečujících o osoby s PAS?“*

První výzkumný předpoklad se zaměřuje na porovnání možností péče o jedince s poruchou autistického spektra v okrese Jindřichův Hradec a v okrese České Budějovice v případě, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra chodí do práce.

Výzkumný předpoklad č. 1 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji, kteří chodí do práce v okrese Jindřichův Hradec, mají větší potíže najít pro své dítě s poruchou autistického spektra hlídání než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, kteří chodí do práce v okrese České Budějovice.

Druhý výzkumný předpoklad se zaměřuje na oblast zisku informací o problematice poruch autistického spektra v okrese Písek a v okrese Tábor.

Výzkumný předpoklad č. 2 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek, získali více informací o problematice poruch autistického spektra prostřednictvím internetu než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra v okrese Tábor.

Třetí výzkumný předpoklad se zaměřuje na spokojenost s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji v okrese České Budějovice a v okrese Jindřichův Hradec.

Výzkumný předpoklad č. 3 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS v Jihočeském kraji, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, jsou více spokojeni s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS, jejichž bydliště se nachází v okrese Jindřichův Hradec.

Čtvrtý výzkumný předpoklad se zaměřuje na oblast informovanosti rodičů či jiných zákonných zástupců osob s PAS o službách v Jihočeském kraji v okrese České Budějovice a v okrese Jindřichův Hradec.

Výzkumný předpoklad č. 4 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu České Budějovice mají větší povědomí o možnostech využití služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Jindřichův Hradec.

Pátý výzkumný předpoklad se zaměřuje na četnost využívání služeb organizací v okrese Tábor a v ostatních okresech Jihočeského kraje.

Výzkumný předpoklad č. 5 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra častěji využívají služby organizací, které se nacházejí v okrese Tábor než služby organizací, které se nacházejí v jiných okresech Jihočeského kraje.

Šestý výzkumný předpoklad se zaměřuje na porovnání možností volnočasových aktivit v okrese Písek a okrese České Budějovice.

Výzkumný předpoklad č. 6 zní: Jedinci s poruchou autistického spektra z okresu Písek mají menší možnosti využití nabídky volnočasových aktivit než jedinci s poruchou autistického spektra z okresu České Budějovice.

Sedmý výzkumný předpoklad se zaměřuje na informovanost o možnostech péče o dospívající a dospělé jedince s poruchou autistického spektra v okrese Tábor a v jiných okresech Jihočeského kraje.

Výzkumný předpoklad č. 7 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Tábor mají větší povědomí o možnostech péče o dospívající a dospělé jedince s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci z jiných okresů Jihočeského kraje.

Osmý výzkumný předpoklad se zaměřuje na porovnání četnosti uvažování rodičů či jiných zákonných zástupců osob s poruchou autistického spektra o službách pobytového zařízení v okrese Tábor a v okrese Jindřichův Hradec.

Výzkumný předpoklad č. 8 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Tábor častěji uvažují o využití služeb pobytového zařízení než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Jindřichův Hradec.

Devátý výzkumný předpoklad se zaměřuje na zhodnocení spokojenosti se službami pro osoby s poruchou autistického spektra v okrese České Budějovice a v okrese Písek.

Výzkumný předpoklad č. 9 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, lépe hodnotí služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek.

Desátý výzkumný předpoklad se zaměřuje na porovnání četnosti přeřazení jedinců s PAS do jiné školy z důvodu nespokojenosti v rámci školy hlavního vzdělávacího proudu a školy, třídy, skupiny či oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 v Jihočeském kraji.

Výzkumný předpoklad č. 10 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci dětí s poruchou autistického spektra, jejichž dítě navštěvuje/navštěvovalo školu hlavního vzdělávacího proudu, byli častěji nuceni změnit danou školu z důvodu nespokojenosti než rodiče či jiní zákonní zástupci dětí s poruchou autistického spektra, kteří navštěvují/navštěvovaly školu, nebo třídu, skupinu či oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Jedenáctý výzkumný předpoklad se zaměřuje na porovnání spokojenosti se speciálně pedagogickým centrem v Jihočeském kraji rodičů či jiných zákonných zástupců, jejichž dítě s PAS navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu a rodičů či jiných zákonných zástupců, jejichž dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9.

Výzkumný předpoklad č. 11 zní: Rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, hodnotí lépe činnost speciálně pedagogického centra v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje školu, nebo třídu, skupinu nebo oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

18.1. Interpretace a analýza výsledků kvantitativního výzkumu

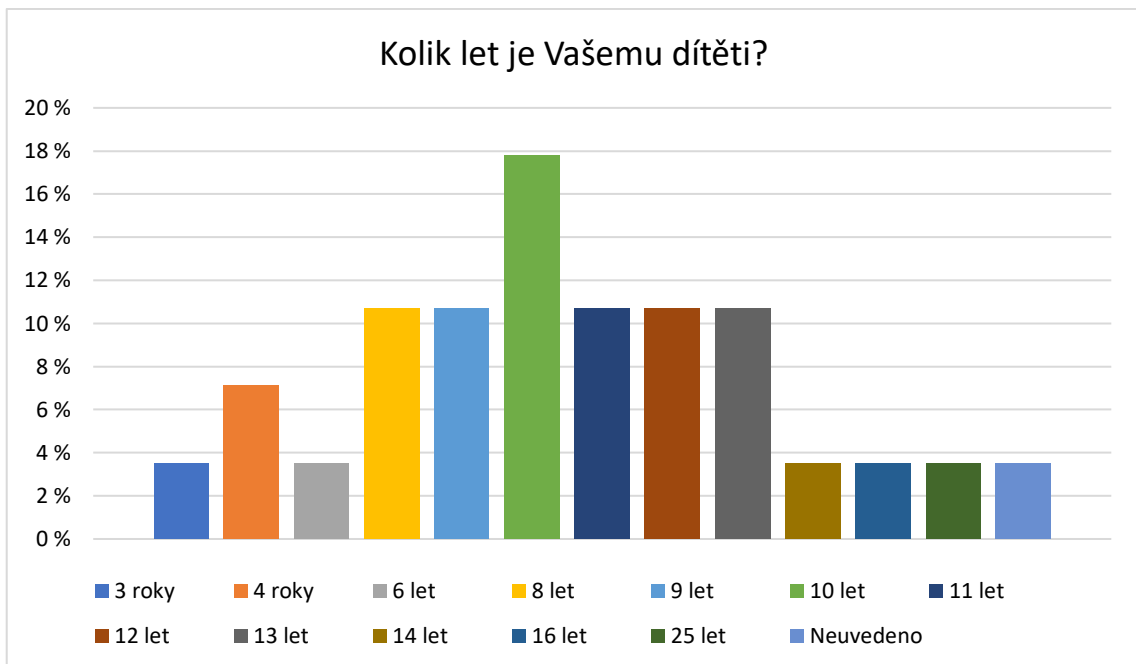
Dotazník s názvem „*Možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji.*“ se skládal ze šestnácti položek. Jedenáct z těchto položek bylo uzavřených, čtyři polouzavřené a jedna otevřená. Celkem bylo vyplněno 28 dotazníků.

Navržené položky v dotazníku byly také prověřovány v předvýzkumu s malým počtem respondentů. Na základě výsledků z předvýzkumu došlo k odstranění nedostatků a nevhodných formulací z dotazníku.

1. Kolik let je Vašemu dítěti?

17,8 % respondentů, kteří dotazník vyplnili, má dítě s poruchou autistického spektra ve věku deseti let. Dotazník také vyplnil 1 respondent (3,5 %), jehož dítě s poruchou autistického spektra je ve věku tří let, dále respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě s poruchou autistického spektra je ve věku čtyř let (7,1 %) a také 1 respondent (3,5 %), jehož dítě s poruchou autistického spektra je ve věku šesti let. Další respondenti (10,7 %), kteří dotazník vyplnili, mají dítě s poruchou autistického spektra ve věku osmi let, 10,7 % respondentů uvedlo, že má dítě s poruchou autistického spektra ve věku devíti let a dalších 10,7 % respondentů ve věku jedenácti let. Dále 10,7 % ve věku dvanácti let a 10,7 % ve věku třinácti let. Poté také dotazník vyplnil 1 respondent (3,5 %), jehož dítě s poruchou autistického spektra je ve věku čtrnácti let, a 1 respondent (3,5 %), jehož dítě s poruchou autistického spektra je ve věku šestnácti let. 1 respondent (3,5 %) uvedl, že

jeho dítě s poruchou autistického spektra je ve věku dvaceti pěti let (3,5 %) a 1 respondent (3,5 %) věk dítěte s poruchou autistického spektra neuvedl.

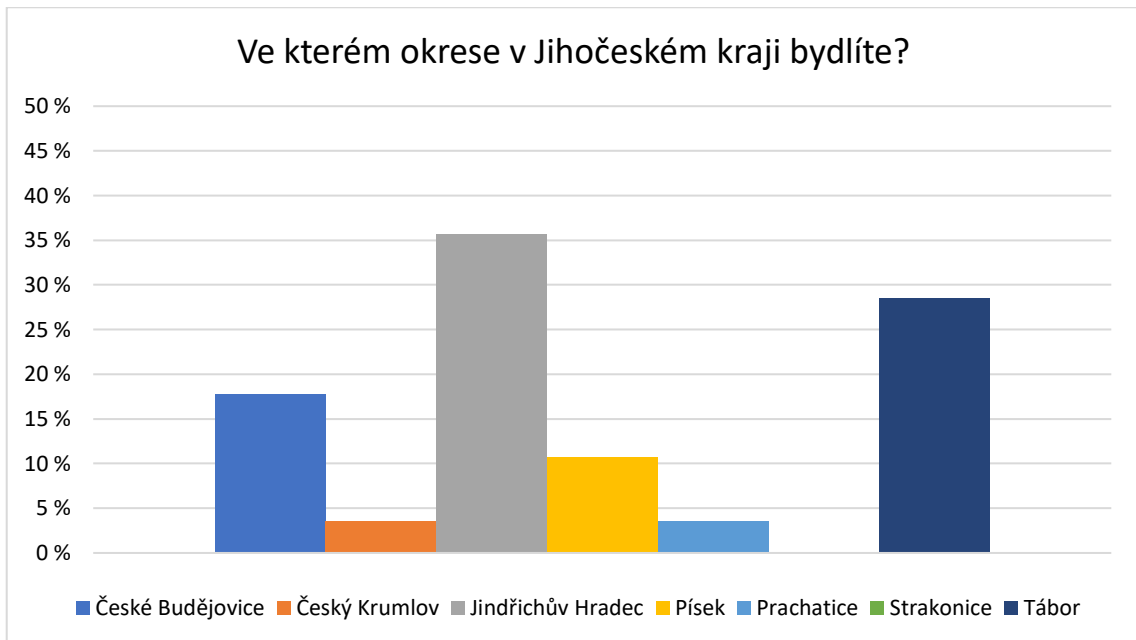
Graf č. 1: Věk dětí

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplynulo, že největší část respondentů (17,8 %) má dítě ve věku deseti let. Dále je patrné, že vždy stejný počet respondentů (10,7 %) uvedl, že má dítě s poruchou autistického spektra ve věku osmi let, devíti let, jedenácti let, dvanácti let a třinácti let. Následně vždy jeden respondent (3,5 %) uvedl, že má dítě s poruchou autistického spektra ve věku šesti let, čtrnácti let, šestnácti let a dvaceti pěti let. (viz graf č. 1)

2. Ve kterém okrese v Jihočeském kraji bydlíte?

17,8 % respondentů bydlí v okrese České Budějovice. Poté 1 respondent (3,5 %) v okrese Český Krumlov a 35,7 % respondentů bydlí v okrese Jindřichův Hradec. 10,7 % respondentů bydlí v okrese Písek a 1 respondent (3,5 %) bydlí v okrese Prachatice. Následně 28,5 % respondentů bydlí v okrese Tábor.

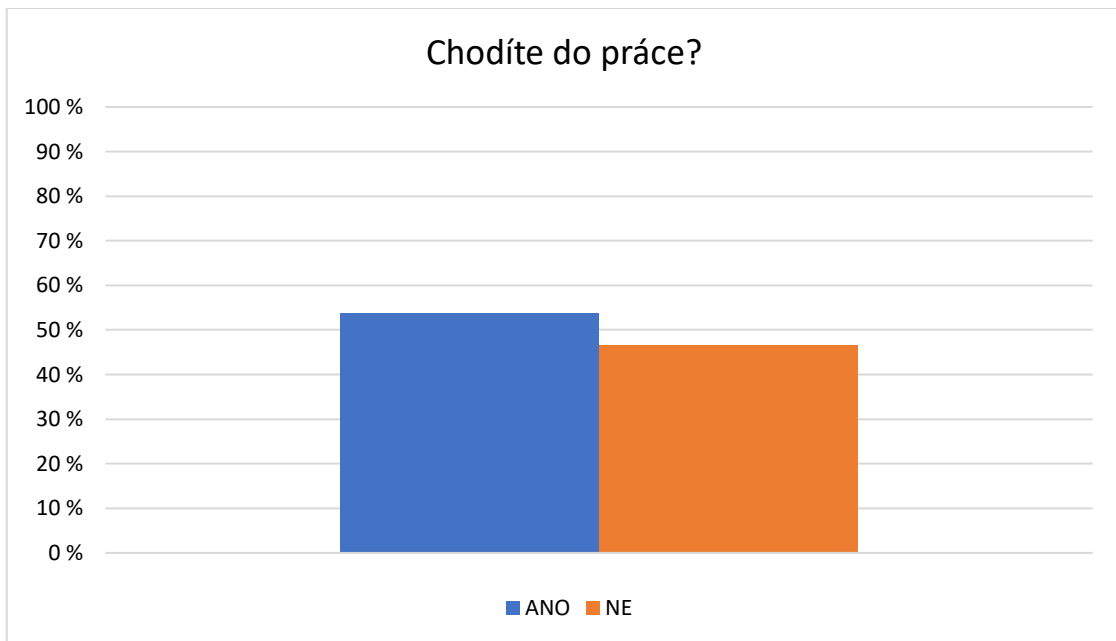
Graf č. 2: Místo bydliště

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplynulo, že nejvíce respondentů se zúčastnilo výzkumu z okresu Jindřichův Hradec. Také vyplynulo, že se výzkumu zúčastnil vždy 1 respondent z okresu Český Krumlov a 1 respondent z okresu Prachatice. Z výsledků také vyplývá, že se žádný respondent z okresu Strakonice nezúčastnil výzkumu. (viz graf č. 2)

3. Chodíte do práce?

53,6 % respondentů chodí do práce. 46,4 % respondentů do práce nechodí.

Graf č. 3: Zaměstnání

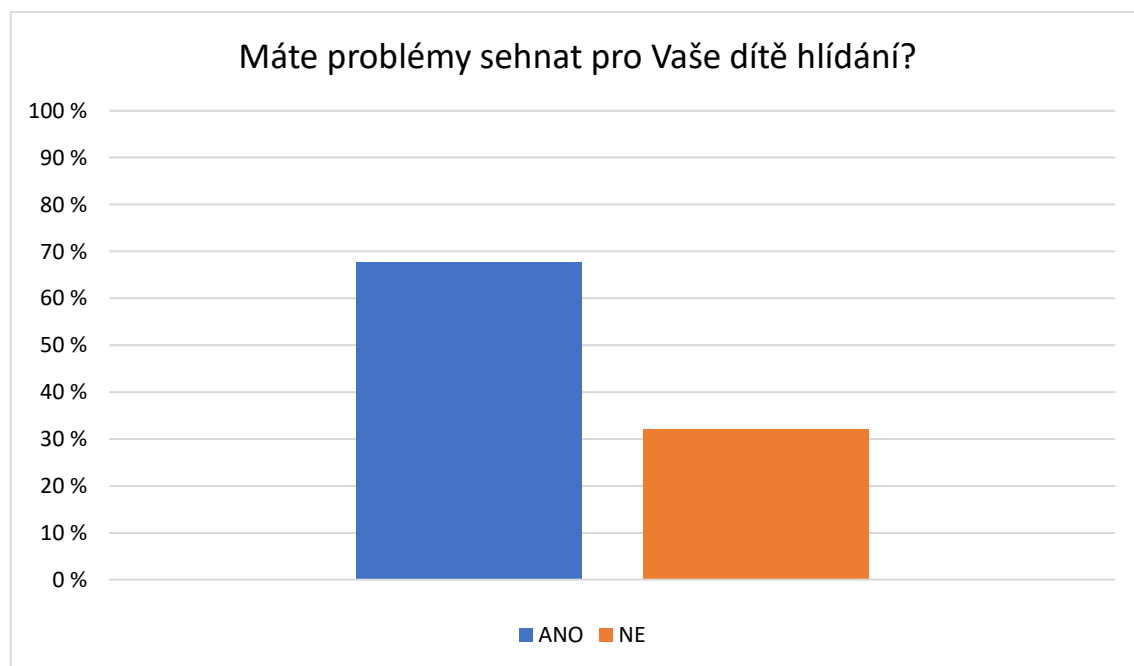
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že více respondentů (53,6 %) do práce chodí. (viz graf č. 3)

Dalším zpracováním výzkumného šetření vyplynulo, že vždy více respondentů chodí do práce v okrese Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek a Tábor. Dále také vyplynulo, že více respondentů nechodí do práce v okresech České Budějovice a Prachatice.

4. Máte problémy sehnat pro Vaše dítě hlídání (např. po kroužku, po škole, atd.?)

67,6 % respondentů má problémy sehnat pro své dítě hlídání. 32,1 % respondentů nemá problémy sehnat pro své dítě hlídání.

Graf č 4: Problémy s hlídáním dětí

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že více respondentů (67,6 %) má problémy sehnat pro své dítě hlídání. (viz graf č. 4)

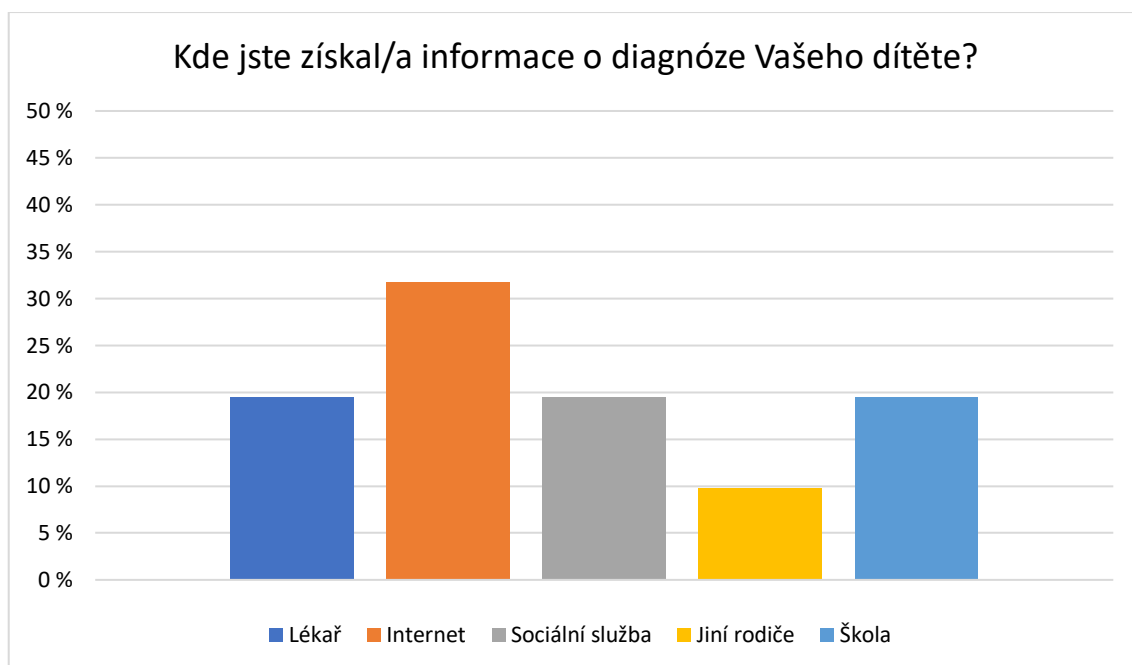
Následným výzkumným šetřením také vyplynulo, že více respondentů v okrese Český Krumlov, Písek a Prachatice má problémy sehnat pro své dítě hlídání, ale zastoupení těchto okresů bylo ve výzkumu malé. Signifikantnější informace máme pro okresy České Budějovice, Jindřichův Hradec a Tábor, kde se zjistilo, že více respondentů (80 %) z okresu České Budějovice má problémy sehnat pro své dítě hlídání a více respondentů (60 %) z okresu Jindřichův Hradec nemá problémy najít pro své dítě hlídání. Dále se zjistilo, že v okrese Tábor uvedlo shodně respondentů (50 %), že má problémy sehnat pro své dítě hlídání a zároveň 50 % respondentů, že s danou skutečností problém nemá.

Pro účely výzkumu došlo ke sloučení odpovědí na třetí a čtvrtou otázku. Došlo k výběru respondentů z jednotlivých okresů, kteří uvedli, že do práce chodí a zároveň uvedli, že mají problémy sehnat pro své dítě hlídání. Z výzkumného šetření vyplynulo, že nejvíce respondentů (100 %) z okresů České Budějovice, Český Krumlov a Písek, kteří chodí

do práce, mají problémy sehnat pro své dítě hlídání. Dále se z výzkumu zjistilo, že více respondentů (57,1 %), kteří chodí do práce, z okresu Jindřichův Hradec nemá problémy sehnat pro své dítě hlídání a také více respondentů (66,7 %), kteří chodí do práce z okresu Tábor, nemá problémy sehnat pro své dítě hlídání.

5. Kde jste získal/a informace o diagnóze Vašeho dítěte?

19,5 % respondentů získalo informace o diagnóze svého dítěte prostřednictvím lékaře. 31,7 % respondentů získalo informace o diagnóze svého dítěte prostřednictvím internetu a 19,5 % respondentů prostřednictvím sociální služby. Následně 9,8 % respondentů prostřednictvím jiných rodičů a 19,5 % respondentů prostřednictvím školy.

Graf č. 5: Zdroj informací o diagnóze

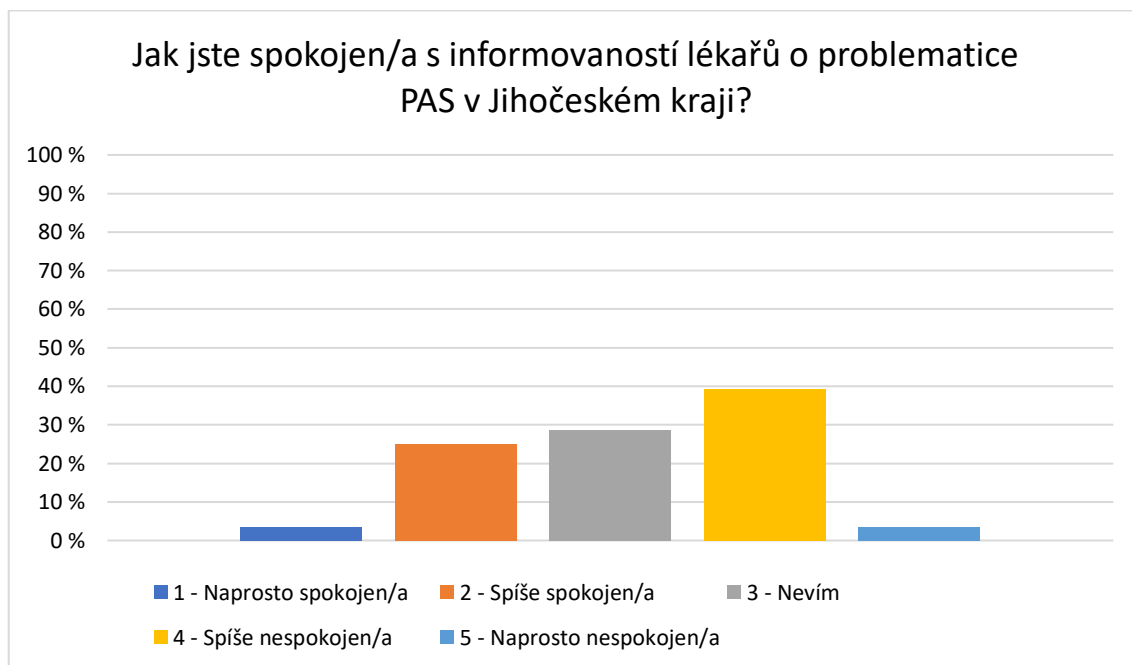
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce respondentů (31,5 %) získalo informace o diagnóze svého dítěte prostřednictvím internetu. Následně vyplynulo, že shodně respondentů (19,5 %) získalo informace o diagnóze svého dítěte prostřednictvím lékaře, sociální služby a školy. Nejméně respondentů (9,8 %) uvedlo, že získalo informace od jiných rodičů. (viz graf č. 5)

Pro účely výzkumu bylo také zjištěno, že nejvíce respondentů (60 %) z okresu České Budějovice uvedlo, že získalo informace o diagnóze jejich dítěte z internetu. Dále se zjistilo, že v okrese Jindřichův Hradec získalo nejvíce respondentů (90 %) informace o diagnóze jejich dítěte prostřednictvím školy. Také vyplynulo, že nejvíce respondentů (66,7 %) z okresu Písek uvedlo, že získalo informace o diagnóze jejich dítěte z internetu. Dále se také zjistilo, že v okrese Tábor uvedlo nejvíce respondentů (50 %) jako zdroj informací lékaře.

6. Jak jste spokojen/a s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS?

39,3 % respondentů je s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS spíše nespokojena. 28,7 % respondentů neví, jak je spokojena s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji. 1 respondent (3,5 %) je naprosto nespokojen s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji a 1 respondent je naprosto nespokojen s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji.

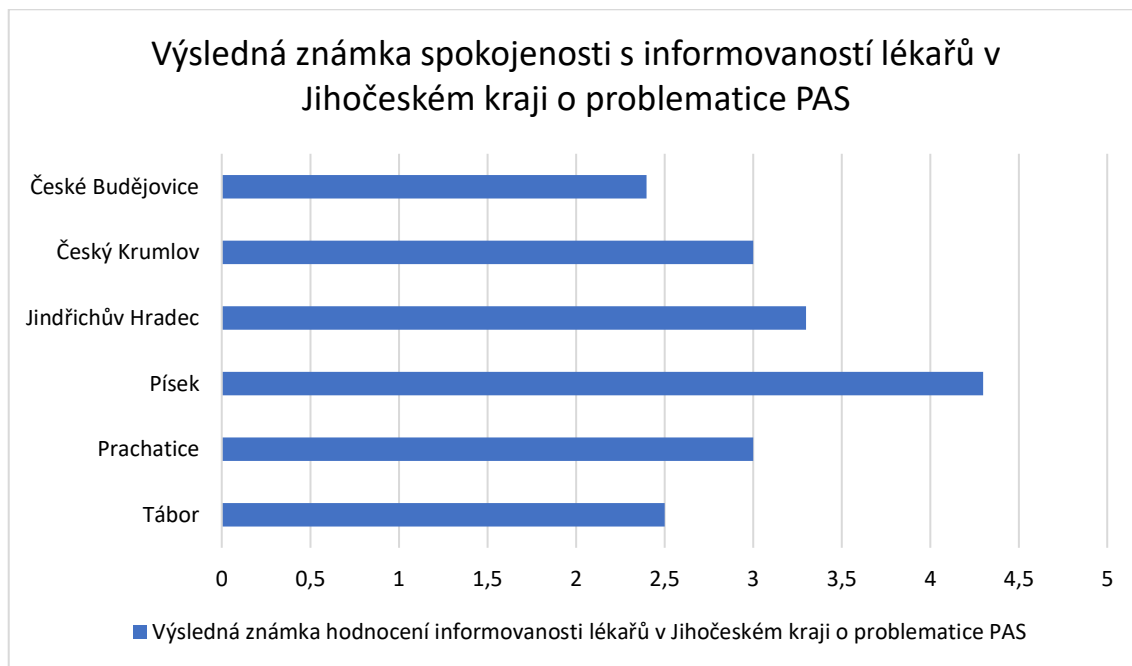
Graf č. 6: Spokojenost s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu je patrné, že nejvíce respondentů (39,3 %) je s informovaností lékařů v Jihočeském kraji spíše nespokojena. Dále vyplývá, že o něco méně respondentů neví, zda je s informovaností lékařů spokojena či nespokojena a že shodně respondentů uvedlo, že je s informovaností lékařů v Jihočeském kraji naprosto spokojena a naprosto nespokojena. (viz graf č. 6)

Pro účely výzkumu byly jednotlivé odpovědi respondentů sloučeny a na základě tohoto sloučení došlo k vytvoření výsledných známek spokojenosti s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji v jednotlivých okresech. Na základě šetření bylo zjištěno, že výsledná známka z okresu České Budějovice je 2,4, z okresu Český Krumlov

3 a z okresu Jindřichův Hradec 3,3. Výsledná známka z okresu Písek vyšla 4,3 a z okresu Prachatice 3. Následně výsledná známka z okresu Tábor vyšla 2,5.

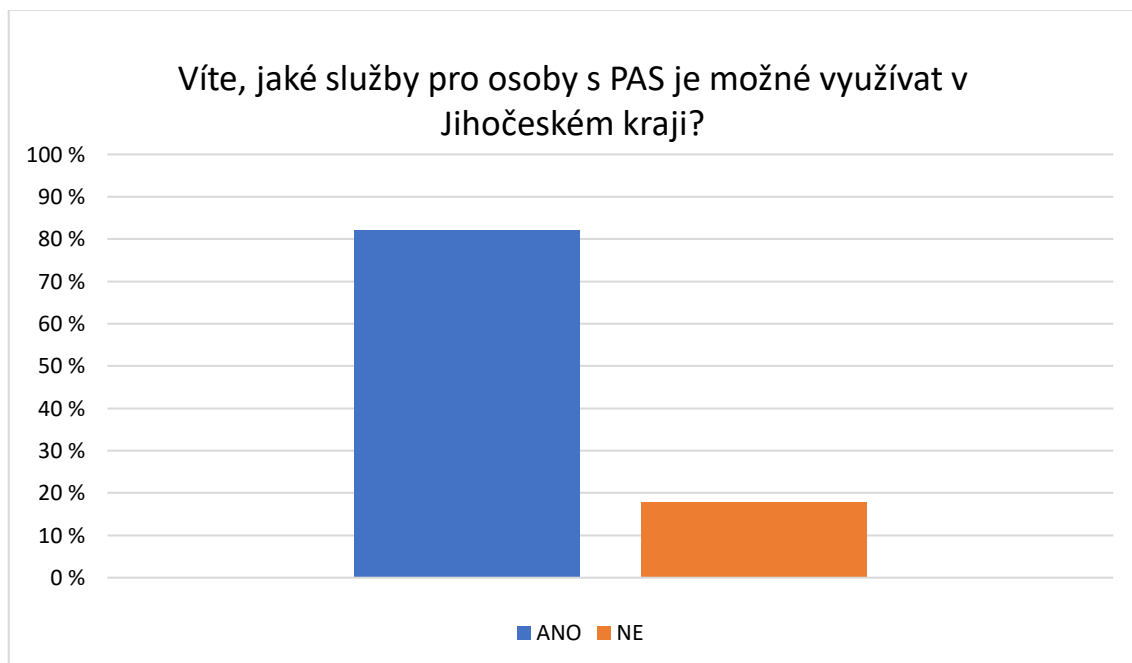
Graf č. 7: Výsledná známka spokojenosti s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplynulo, že nejhůře (známka 4,3) hodnotí informovanost lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS respondenti z okresu Písek. O něco lépe tuto skutečnost hodnotí respondenti z okresu Jindřichův Hradec (známka 3,3). Shodně (známka 3) tuto skutečnost hodnotí respondenti z okresu Český Krumlov a Prachatice. Nejlépe (známka 2,4) tuto skutečnost hodnotí respondenti z okresu České Budějovice. (viz graf č. 7)

7. Víte, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji?

82,1 % respondentů ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji. 17,9 % respondentů neví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji.

Graf č. 8: Povědomí o službách v Jihočeském kraji

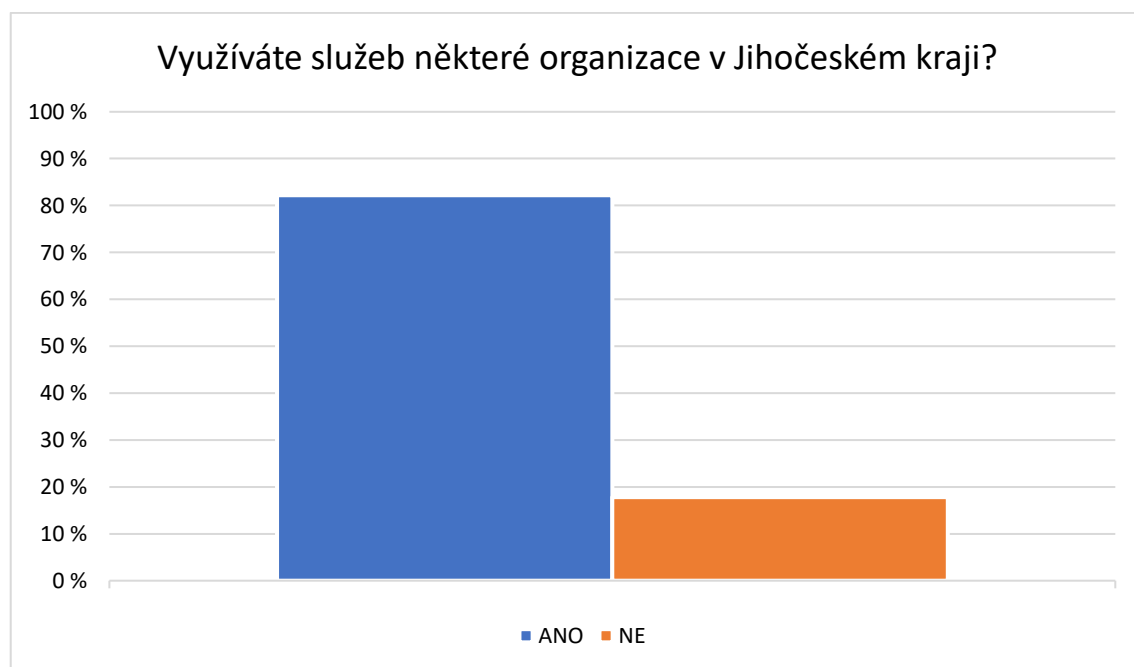
Zdroj: vlastní výzkum

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že více respondentů (82,1 %) ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji. (viz graf č. 8)

Dalším šetřením se zjistilo, že shodně respondentů (100 %) z okresů České Budějovice, Písek a Prachatice ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji. Dále vyplynulo, že o něco méně respondentů (90 %) z okresu Jindřichův Hradec ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji a dále vyplynulo, že nejméně respondentů (62,5 %) ví o této skutečnosti v okrese Tábor.

8. Využíváte služeb některé organizace v Jihočeském kraji? (Pokud ANO - uveďte které)

82,1 % respondentů uvedlo, že služeb některé organizace v Jihočeském kraji využívá a 17,8 % respondentů uvedlo, že nevyužívá služeb některé organizace v Jihočeském kraji.

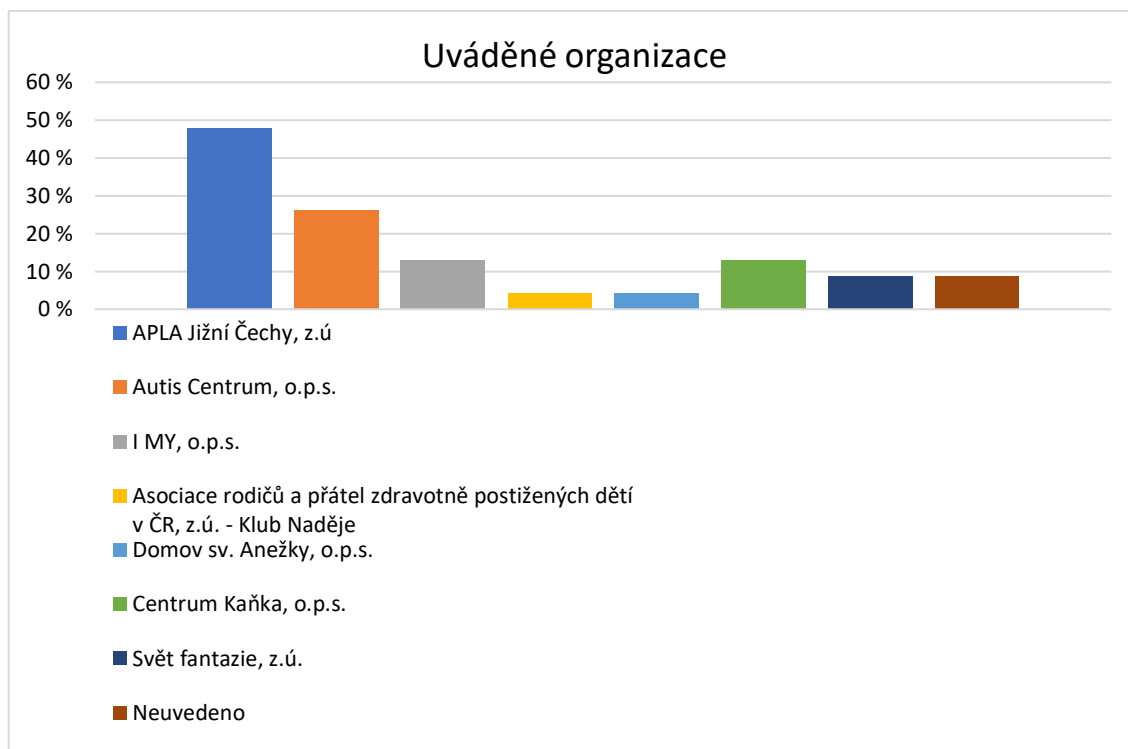
Graf č. 9: Porovnání využití služeb některé z organizací v Jihočeském kraji

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že více respondentů (82,1 %) využívá služeb některé organizace v Jihočeském kraji. (viz graf č. 9)

Následně 47,9 % respondentů, kteří uvedli, že služby některé organizace v Jihočeském kraji využívají, využívá služeb organizace APLA Jižní Čechy, z. ú., poté 26,1 % služeb organizace Autis Centrum, o. p. s. a 13 % respondentů uvedlo, že využívá služeb I MY, o. p. s. 1 respondent (4,3 %) využívá služeb organizace Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z. ú – Klub Naděje. 1 respondent (4,3 %) využívá služeb organizace Domov sv. Anežky, o. p. s. Následně 13 % respondentů využívá služeb Centrum Kaňka, o. p. s., poté 8,7 % respondentů využívá služeb organizace Svět fantazie z. ú. a 8,7 %

respondentů uvedlo, že využívá služeb některé z organizací v Jihočeském kraji, ale žádná organizace uvedena nebyla.

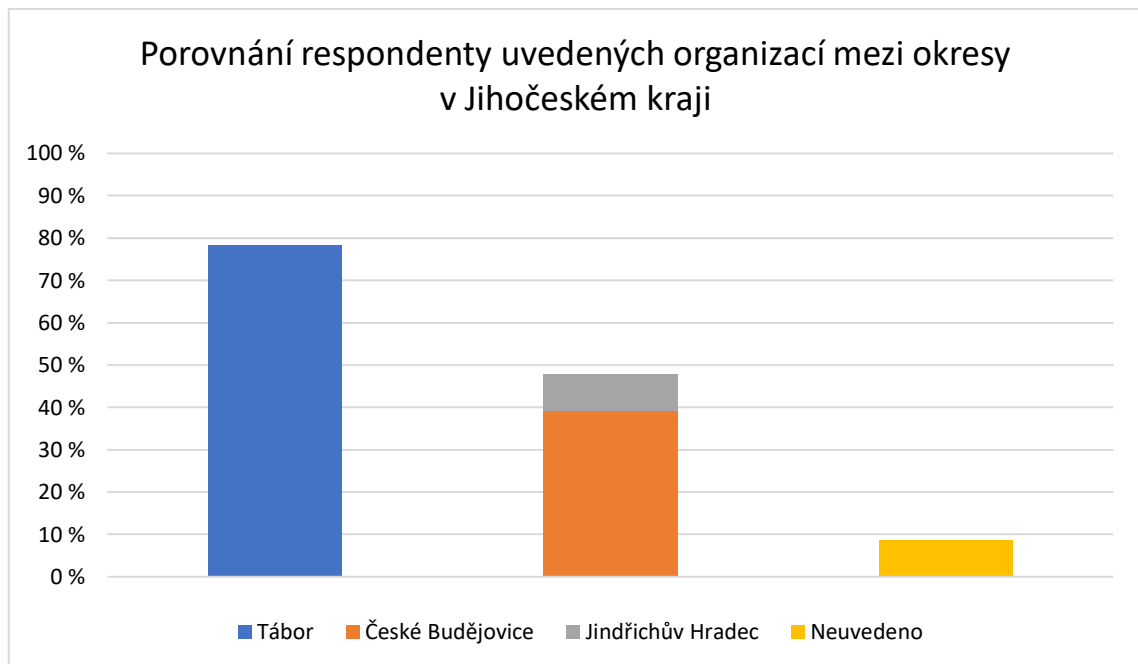
Graf č. 10: Uváděné organizace

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce respondentů (47,9 %) využívá služeb organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. Poté o něco méně respondentů (26,1 %) služeb organizace Autis Centrum, o. p. s. Shodně respondentů (4,3 %) využívá služeb organizací Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, z. ú. – Klub Naděje a Domov sv. Anežky, o. p. s. Dále je patrné, že shodně respondentů (13 %) uvedlo využívání služeb organizací I MY, o. p. s. a Centrum Kaňka, o. p. s. Shodně respondentů (8,7 %) uvedlo, že využívá služeb organizace Svět fantazie, z. ú. a shodně respondentů (8,7 %) neuvedlo, kterou organizaci v Jihočeském kraji využívá. (viz graf č. 10)

Pro účely výzkumu došlo k rozřazení jednotlivých uvedených organizací do příslušných okresů Jihočeského kraje podle jejich hlavního sídla, konkrétně APLA Jižní Čechy, z. ú. byla zařazena podle její fakturační a korespondenční adresy do okresu Tábor. Na základě této skutečnosti bylo zjištěno, že 78,3 % respondentů uvedlo, že využívá služeb organizací v okrese Tábor, 39,1 % respondentů služeb organizací v okrese České

Budějovice, 8,6 % respondentů služeb organizací v Jindřichově Hradci a 8,6 % respondentů uvedlo, že služeb některé organizace využívá, ale neuvedlo které.

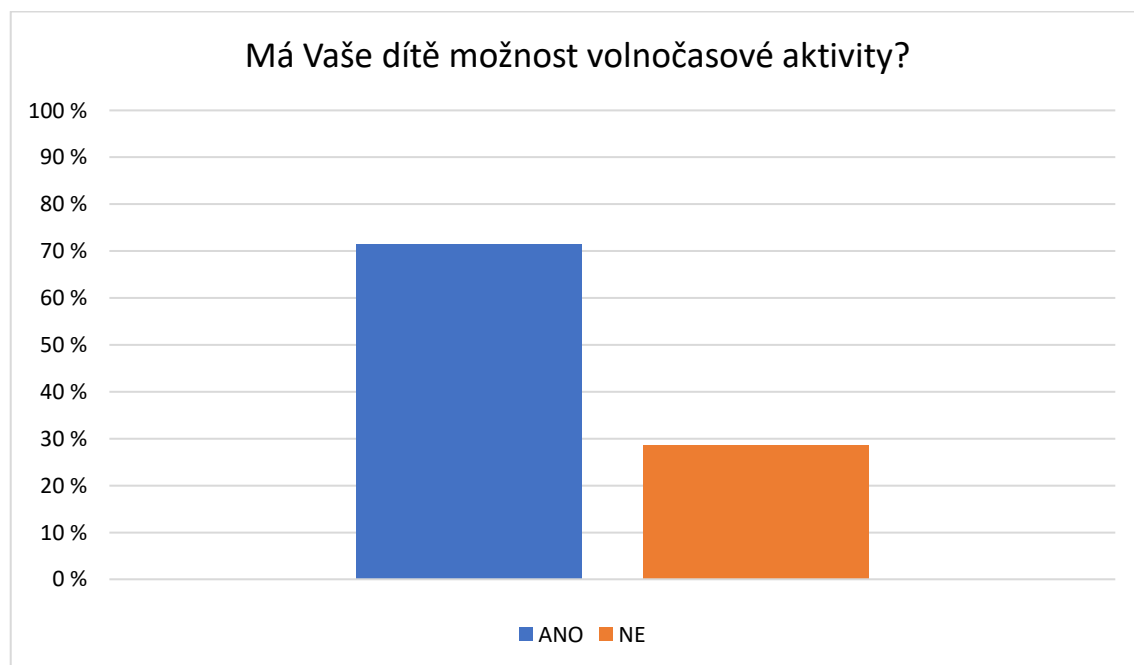
Graf č. 11: Porovnání uvedených organizací respondenty mezi okresy Jihočeského kraje

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplynulo, že nejvíce respondentů uvedlo, že využívá služeb některé organizace z okresu Tábor. (viz graf č. 11)

9. Má Vaše dítě možnost volnočasové aktivity (např. zájmový kroužek, atd.)? (Pokud ANO - uveďte jaké, pokud NE – jaký je důvod?)

71,4 % respondentů uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. 28,6 % respondentů uvedlo, že jejich dítě nemá možnost volnočasové aktivity.

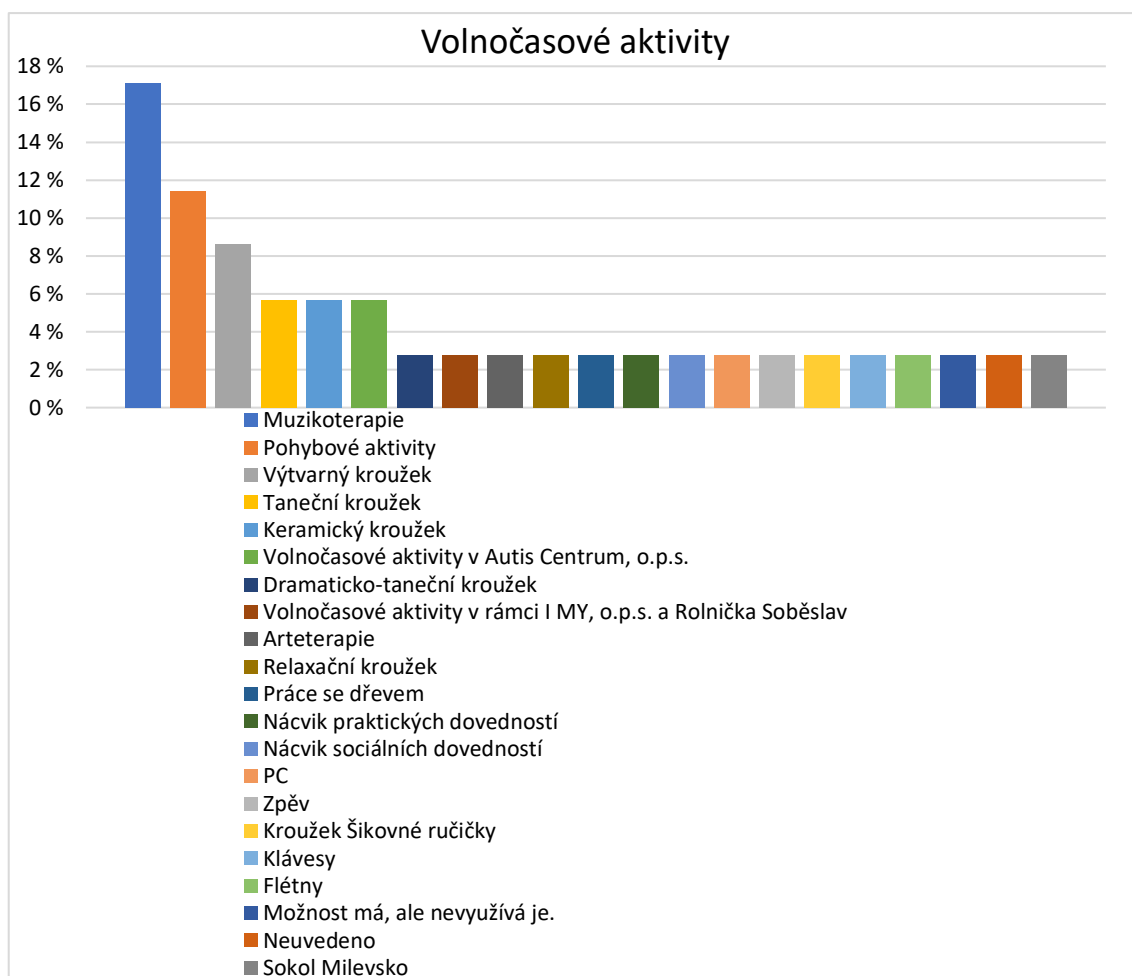
Graf č. 12: Možnosti volnočasových aktivit
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, více respondentů (71,4 %) uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. (viz graf č. 12)

Z dotazníkového šetření také vyplynulo, že respondenti z okresu České Budějovice a Český Krumlov uvedli, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. Poté více respondentů (90 %) z okresu Jindřichův Hradec uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity a také více respondentů (62,5 %) z okresu Tábor uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. Dále vyplynulo, že více respondentů (66,7 %) z okresu Písek uvedlo, že jejich dítě nemá možnost volnočasové aktivit. Respondent z okresu Prachatice uvedl, že nemá možnost volnočasové aktivity.

Následně byla provedena analýza s respondenty uvedených volnočasových aktivit pro doplnění dané otázky a pro zjištění, jaké možnosti volnočasových aktivit respondenti nejčastěji využívají. Zároveň se výzkum snažil zaměřit na limity, které znemožňují dětem respondentů využívat volnočasové aktivity.

V 17,1 % případech byla jako volnočasová aktivita uvedena muzikoterapie. Dále v 11,4 % případech uvedli respondenti jako volnočasovou aktivitu dítěte pohybové aktivity, v 5,7 % případech byl uveden taneční kroužek a 5,7 % volnočasové aktivity v Autis Centrum, o. p. s. Následně v 8,6 % případech byl uveden výtvarný kroužek, v 5,7 % keramický kroužek, v 1 případě (2,8 %) dramaticko-taneční kroužek, v 1 případě (2,8 %) volnočasové aktivity v rámci I MY, o. p. s. a Rolnička Soběslav a v 1 případě (2,8 %) arteterapie. Dále v 1 případě (2,8 %) byl jako volnočasová aktivita uveden relaxační kroužek, v 1 případě (2,8 %) práce se dřevem, v 1 případě (2,8 %) nácvik praktických dovedností, v 1 případě (2,8 %) nácvik sociálních dovedností, v 1 případě (2,8 %) zpěv, dále také v 1 případě (2,8 %) PC, v 1 případě (2,8 %) kroužek Šikovné ručičky, v 1 případě (2,8 %) klávesy a v 1 případě (2,8 %) flétny. V 1 případě (2,8 %) respondent uvedl, že dítě možnost volnočasové aktivity má, ale nevyužívá je, v 1 případě (2,8 %) respondent uvedl, že dítě možnosti má, ale neuvedl jaké aktivity a v 1 případě (2,8 %) uvedl, že dítě má možnost navštěvovat Sokol Milevsko.

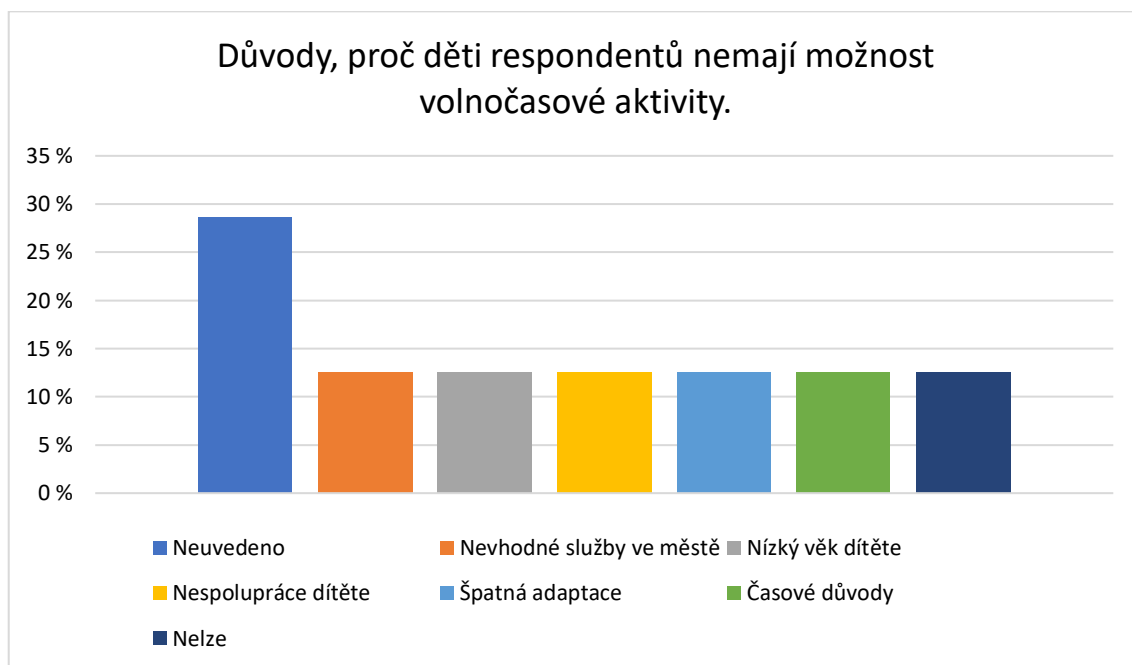

Graf č. 13: Volnočasové aktivity
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplývá, že nejčastěji využívají děti respondentů jako volnočasovou aktivitu muzikoterapii (17,1 %). O něco méně dětí respondentů (11,4 %) využívá jako volnočasovou aktivitu pohybové aktivity a poté v o něco méně případech výtvarný kroužek (8,6 %). Ve shodě 5,7 % byl uveden taneční kroužek, keramický kroužek a volnočasové aktivity v Autis Centrum, o. p. s. Dále byl vždy v jednom případě (2,8 %) byl uveden zpěv, PC, klávesy, relaxační kroužek, kroužek Šikovné ručičky, flétny, kroužek praktických dovedností, arteterapie, nácvik sociálních dovedností, práce se dřevem, Sokol Milevsko, dramaticko-taneční kroužek a volnočasové aktivity v rámci I MY, o. p. s. a Rolnička Soběslav. V jednom případě (2,8 %) také respondent neuvedl žádnou volnočasovou aktivitu (2,8 %) a v jednom případě (2,8 %) nebyly uvedeny žádné aktivity. (viz graf č. 13)

28,6 % respondentů, kteří uvedli, že jejich dítě nemá možnost volnočasové aktivity, neuvedli žádný důvod, proč k této skutečnosti dochází. Poté 1 respondent (12,5 %)

uvedl, že důvodem, proč jeho dítě nemá možnost volnočasové aktivity je skutečnost, že ve městě nejsou vhodné služby a 1 respondent (12,5 %) uvedl, že důvodem je nízký věk dítěte. Dále 1 respondent (12,5 %) jako důvod uvedl, že dítě nespolupracuje a 1 respondent (12,5 %) jako důvod, že jeho dítě nemá možnost volnočasové aktivity, uvedl špatnou adaptaci. 1 respondent (12,5 %) uvedl jako důvod časové důvody a 1 respondent (12,5 %) odpověděl, že daná skutečnost nelze.

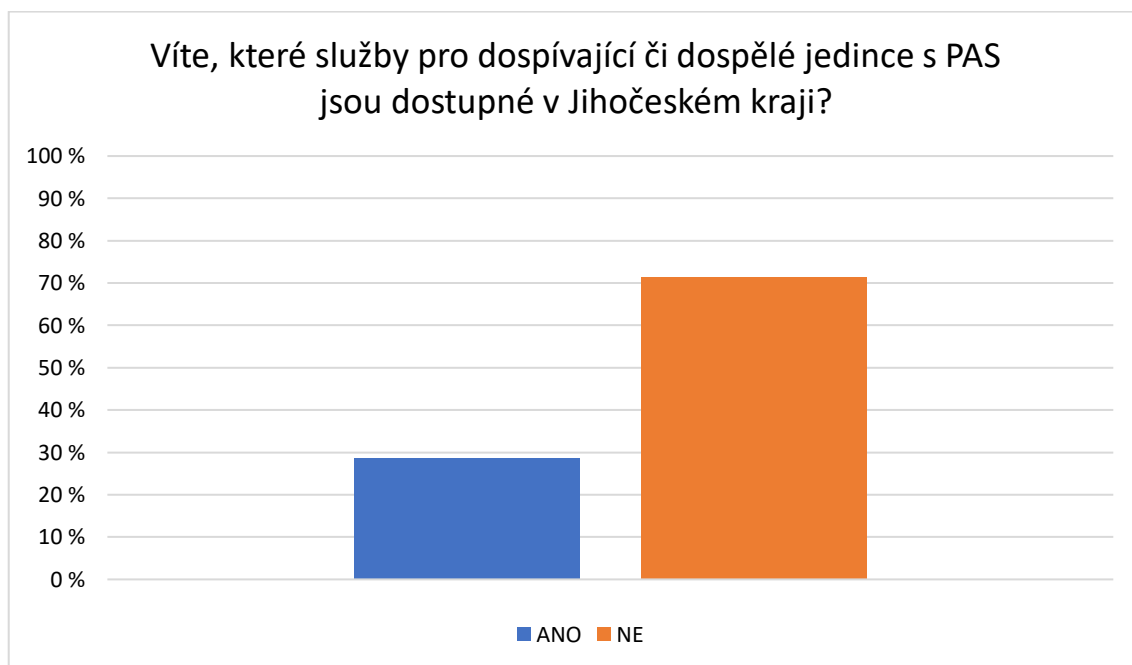

Graf č. 14: Důvody, proč děti respondentů nemají možnost volnočasové aktivity
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplynulo, že 28,6 % respondentů neuvedlo důvod, proč jejich dítě nemá možnost volnočasové aktivity. Následně vždy pouze jeden respondent (12,5 %) uvedl jako důvod, proč jeho dítě nemá možnost volnočasové aktivity, nevhodné služby ve městě, nespolupráci dítěte, špatnou adaptaci, časové důvody a také v jednom případě, že daná skutečnost nelze. (viz graf č. 14)

10. Víte, které služby pro dospívající či dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji?

71,4 % respondentů uvedlo, že neví, které služby pro dospívající či dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji a 28,6 % respondentů uvedlo, že ví, které služby jsou dostupné v Jihočeském kraji.

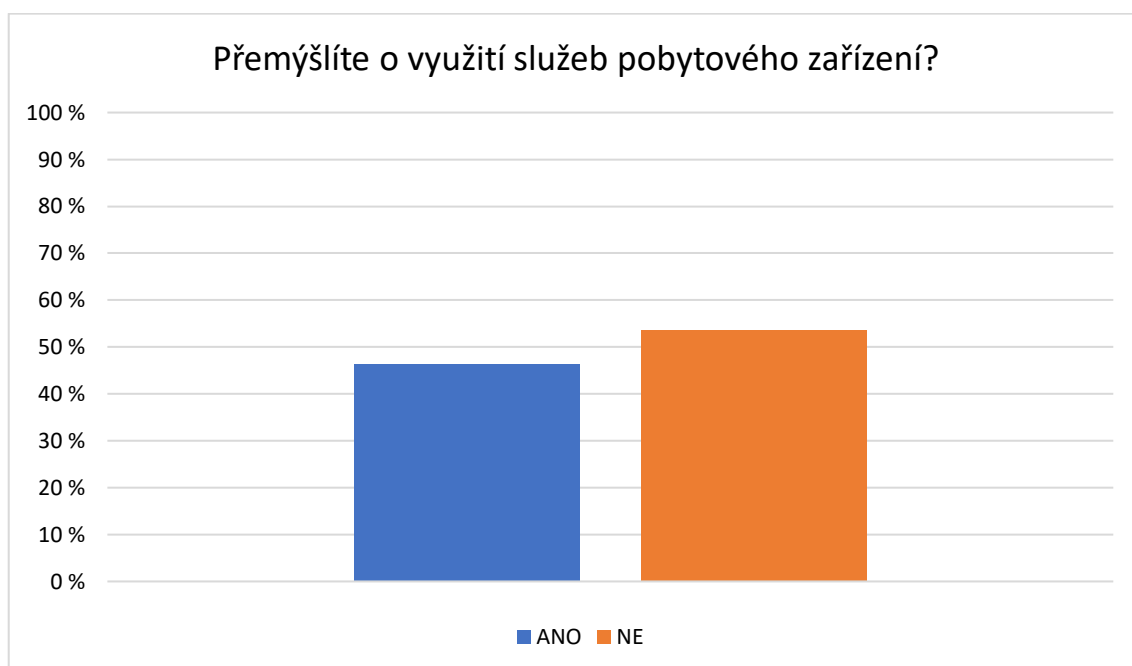
Graf č. 15: Povědomí o dostupných službách pro jedince s PAS v Jihočeském kraji
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu je patrné, že více respondentů (71,4 %) neví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji. (viz graf č. 15)

Následným vyhodnocením této položky bylo také zjištěno, že nejvíce respondentů (60 %) z okresu České Budějovice ví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji. O něco méně respondentů (50 %) ví o této skutečnosti v okresu Jindřichův Hradec. Dále respondenti z okresů Český Krumlov, Písek a Prachatice neví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji. Dále vyplynulo, že více respondentů z okresu Tábor (87,5 %) neví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji.

11. Přemýšlíte o využití služeb pobytového zařízení (např. chráněné bydlení, domov pro osoby se zdravotním postižením, stacionář, atd.)?

46,4 % respondentů přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení. 53,6 % respondentů o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí.

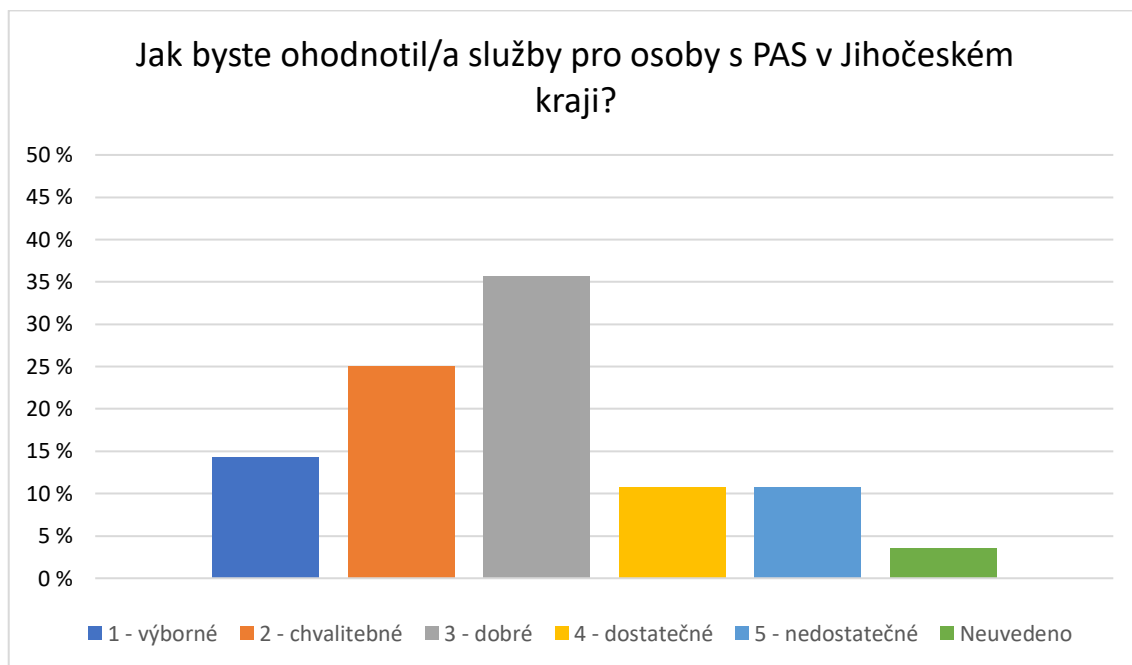
Graf č. 16: Využití služeb pobytového zařízení
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že více respondentů (53,6 %) o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí. (viz graf č. 16)

Další zpracováním položky bylo zjištěno, že více respondentů (80 %) z okresu České Budějovice přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení. Poté z výzkumu vyplynulo, že o něco méně respondentů 50 % z okresu Jindřichův Hradec přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení. Následně vyplynulo, že nejvíce respondentů (100 %) z okresu Písek a Prachatice o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí. Následně se výzkumem zjistilo, že o něco méně respondentů (62,5 %) z okresu Tábor uvedlo, že o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí.

12. Jak byste ohodnotil/a služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji?

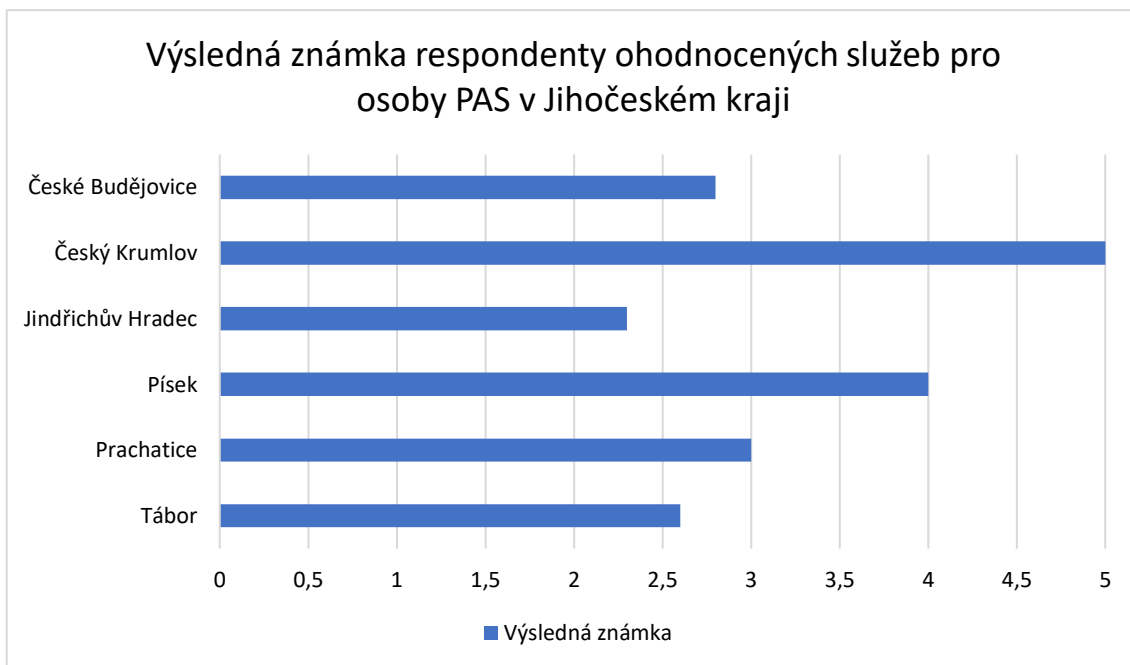
37,5 % respondentů by ohodnotilo služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji jako dobré. 25 % respondentů by služby ohodnotilo jako chvalitebné a 14,3 % respondentů jako výborné, dále 10,7 % respondentů by služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji zhodnotilo jako dostatečné a dalších 10,7 % respondentů jako nedostatečné. 1 respondent (3,5 %) respondent hodnocení nevedl.

Graf č. 17: Hodnocení služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji
Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce respondentů (35,7 %) by zhodnotilo služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji jako dobré, o něco méně respondentů (25 %) jako chvalitebné a o něco méně respondentů (14,3 %) jako výborné. Shodný počet respondentů (10,7 %) by služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji ohodnotil jako dostatečné a nedostatečné. (viz graf č. 17)

Pro účely výzkumu došlo ke sjednocení ohodnocení respondentů v rámci okresů a k vypočítání výsledné známky. Zjistilo se, že výsledné ohodnocení služeb v okrese České Budějovice je 2,8. V okrese Český Krumlov jako výsledná známka vyšla 5. V okrese Jindřichův Hradec vyšla jako výsledná známka služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji 2,3. V okrese Písek vyšla známka 4. V okrese Prachatice vyšla známka 3 a v okrese Tábor vyšla jako výsledná známka služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji 2,6.

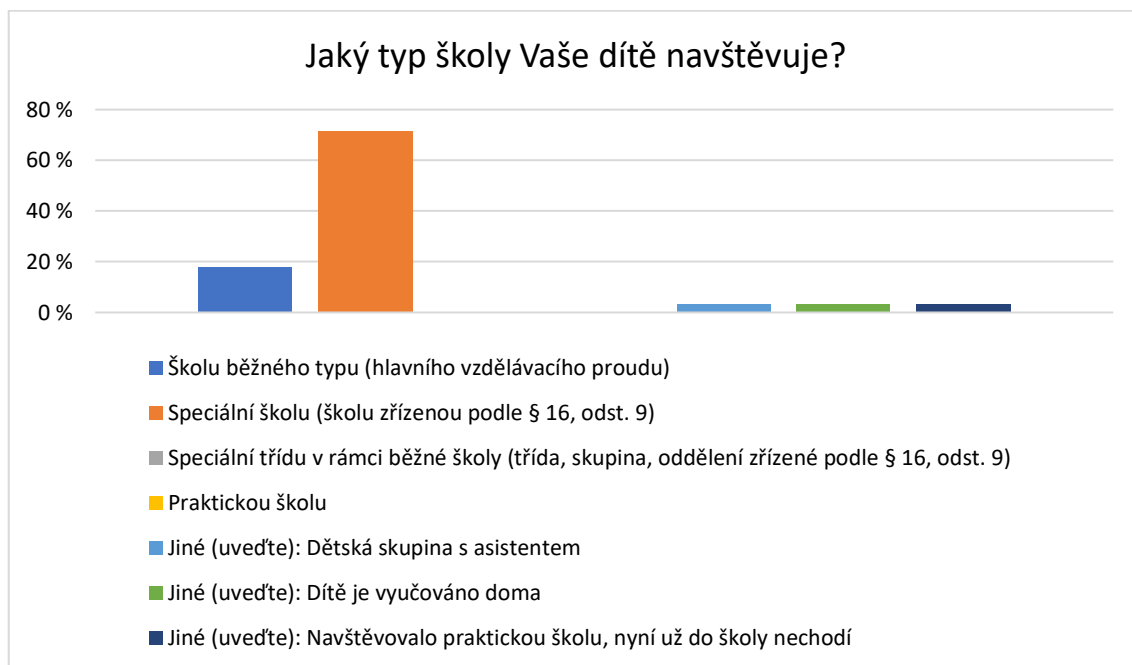

Graf č. 18: Výsledná známka respondenty ohodnocených služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že nejhůře (známka 5) jsou služby hodnoceny v okrese Český Krumlov a o něco lépe (známka 4) v okrese Písek. Lépe, než v předešlých okresech, jsou služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji hodnoceny v okrese Prachatice (známka 3) a ještě o něco lépe (známka 2,8), než v tomto okrese, jsou služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji hodnoceny v okrese České Budějovice. Nejlépe (známka 2,6) jsou služby hodnoceny v okrese Jindřichův Hradec. (viz graf č. 18)

13. Jaký typ školy Vaše dítě navštěvuje?

71,4 % dětí respondentů navštěvuje speciální školu (školu zřízenou podle § 16 odst. 9). 17,9 % dětí respondentů navštěvuje školu běžného typu (hlavního vzdělávacího proudu). 1 dítě respondenta (3,5 %) navštěvuje dětskou skupinu s asistentem, 1 dítě respondenta (3,5 %) je vyučováno doma a 1 dítě respondenta (3,5 %) navštěvovalo praktickou školu a nyní už do školy nechodí.

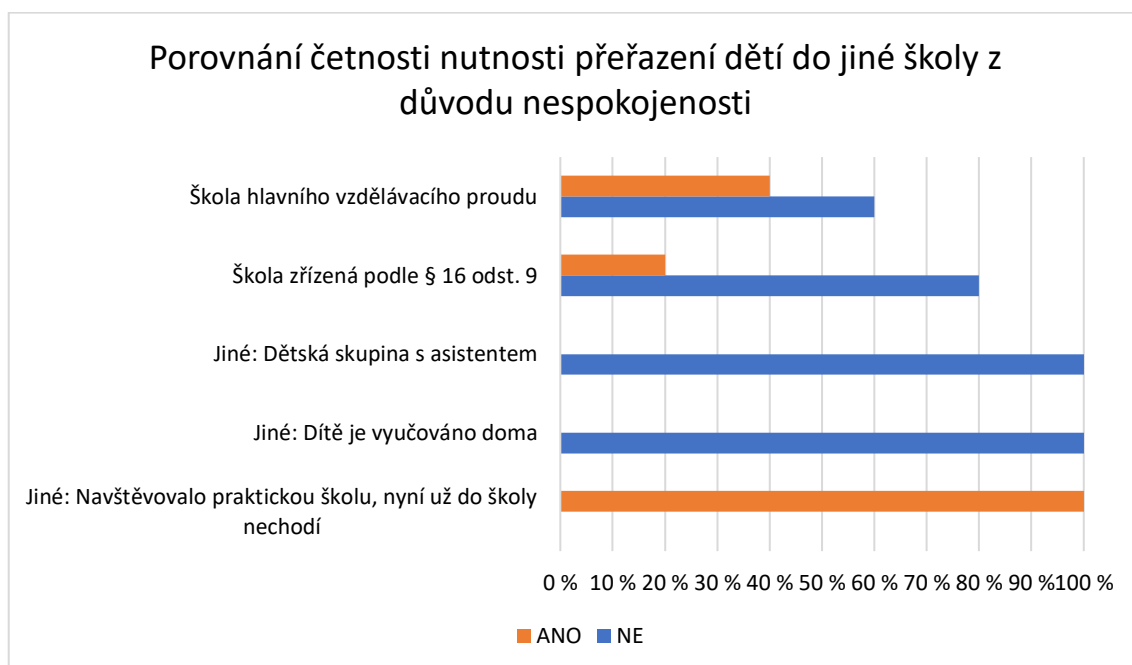
Graf č. 19: Typ školy

Zdroj: vlastní výzkum

Z dotazníkového šetření je patrné, že nejvíce dětí (71,4 %) respondentů navštěvuje speciální školu (školu zřízenou podle § 16 odst. 9). O něco méně dětí (17,9 %) navštěvuje školu běžného typu (hlavního vzdělávacího proudu). Žádný z respondentů nevedl, že jeho dítě navštěvuje speciální třídu v rámci běžné školy (třída, skupina, oddělení zřízené podle § 16, odst. 9) a žádný nevedl, že jeho dítě navštěvuje praktickou školu. Z výzkumu také vyplývá, že vždy 1 respondent (3,5 %) jako jinou možnost uvedl, že dítě navštěvuje dětskou skupinu, že je dítě vyučováno doma a že jeho dítě navštěvovalo praktickou školu a nyní už do školy nechodí. (viz graf č. 19)

14. Byl/a jste někdy nucen/a přemístit Vaše dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti?

Bylo zjištěno, že 20 % respondentů, jejichž dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9, bylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti a 80 % respondentů, jejichž dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9, nebylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Dále 60 % respondentů, jejichž dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, uvedlo, že nebylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti a 40 % respondentů uvedlo, že bylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Následně 1 respondent (100 %), jehož dítě navštěvuje dětskou skupinu, uvedl, že nebyl nucen přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. 1 respondent (100 %), jehož dítě je vyučováno doma, také uvedl, že nebyl nucen přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti a 1 respondent (100 %), jehož dítě již nenavštěvuje školu, uvedl, že byl nucen přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti.

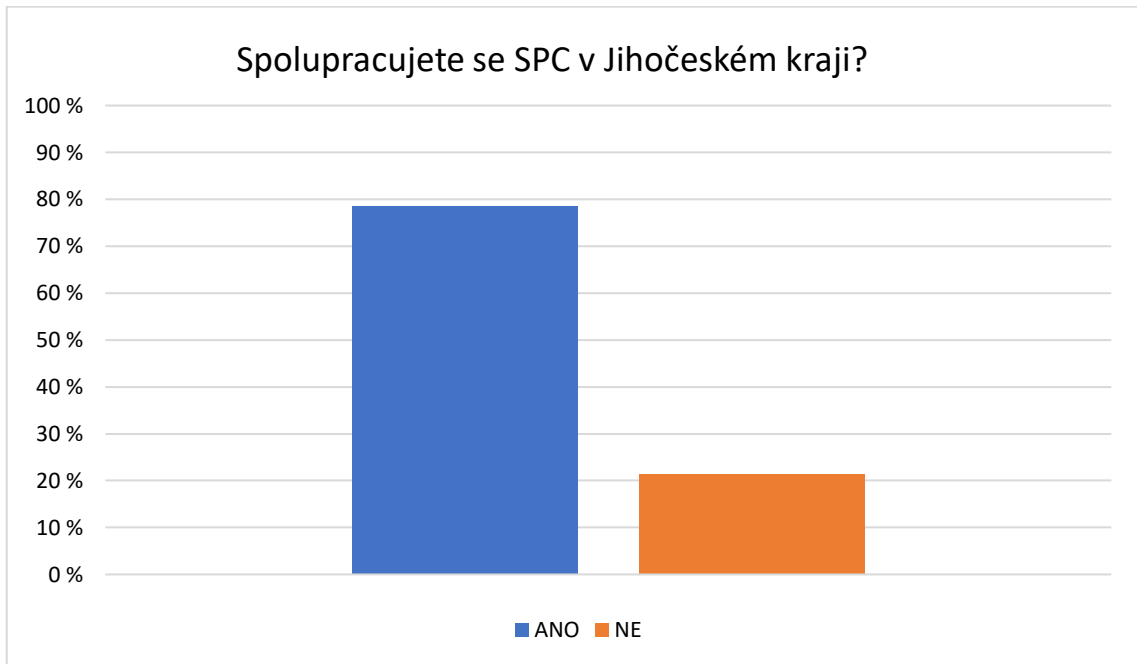
Graf č. 20: Porovnání četnosti nutnosti přeřazení dětí do jiné školy z důvodu nespokojenosti
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplývá, že více respondentů (60 %), jejichž dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, nebylo nuceno přemístit jejich dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Následně také to, že více respondentů (80 %), kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9, uvedlo, že nebylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Dále také vyplývá, že respondenti, jejichž dítě

navštěvuje v jednom případě dětskou skupinu s asistentem a v druhém případě je vyučováno doma, uvedli, že nebyli nuceni přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Následně respondent, který uvedl, že jeho dítě navštěvovalo praktickou školu, ale nyní už do školy nechodí, uvedl, že byl nucen přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Z výzkumu je také patrné, že více respondentů (40 %) ze školy hlavního vzdělávacího proudu než respondentů (20 %) ze školy zřízené podle § 16 odst. 9, uvedlo, že bylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. (viz graf č. 20)

15. Spolupracujete se SPC v Jihočeském kraji?

78,6 % respondentů spolupracuje se SPC v Jihočeském kraji. 21,4 % respondentů nespolupracuje se SPC v Jihočeském kraji.

Graf č. 21: Spolupráce se SPC v Jihočeském kraji

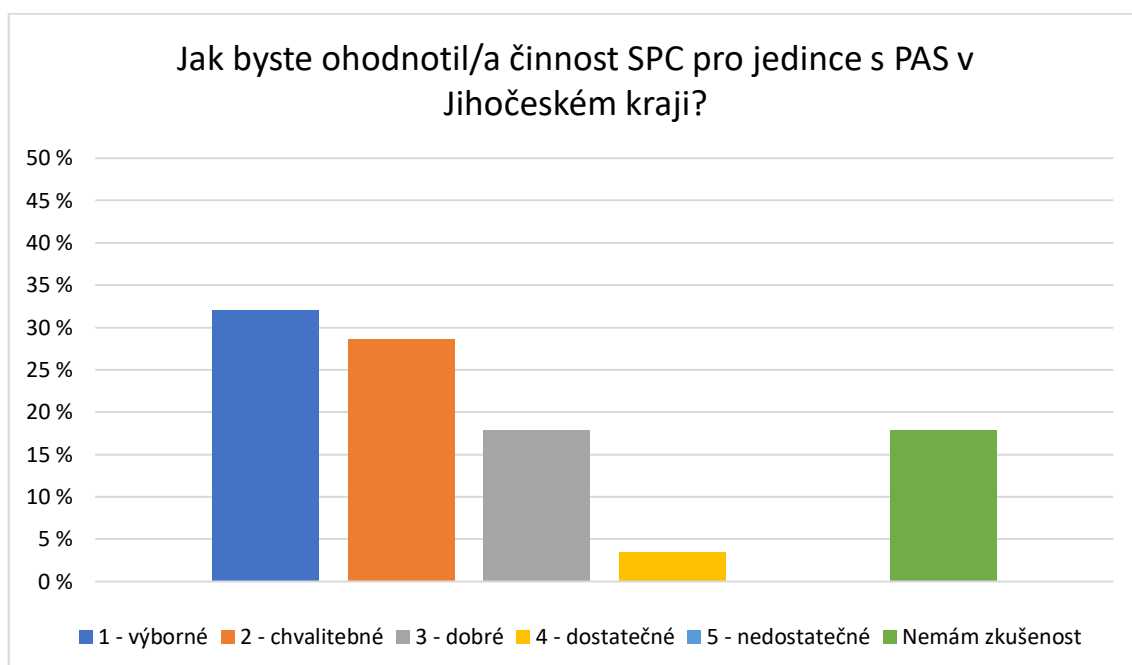
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu vyplynulo, že více respondentů (78,6 %) spolupracuje se SPC v Jihočeském kraji. (viz graf č. 21)

16. Jak byste ohodnotil/a činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji?

Činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji hodnotili i respondenti, kteří uvedli, že se SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji nespolupracují.

32,1 % respondentů by ohodnotil činnost SPC v Jihočeském kraji jako výborné. 28,6 % respondentů by ohodnotilo činnost SPC v Jihočeském kraji jako chvalitebné a 17,9 % respondentů jako dobré. 1 respondent (3,5 %) by ohodnotil činnost SPC v Jihočeském kraji jako dostatečné. 17,9 % nemá se SPC v Jihočeském kraji zkušenost.

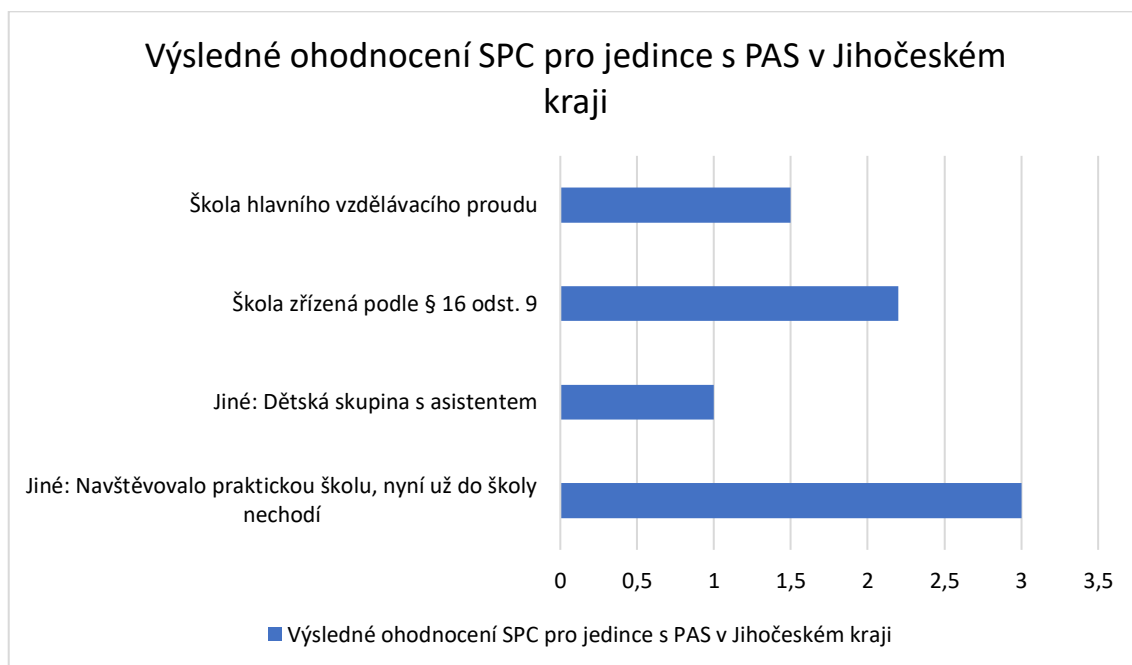

Graf č. 22: Hodnocení činnosti SPC v Jihočeském kraji
Zdroj: vlastní výzkum

Z dotazníkového šetření je patrné, že nejvíce respondentů (32,1 %) by ohodnotilo činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji jako výborné, dále o něco méně respondentů (28,6 %) jako chvalitebné a o něco méně (17,9 %) jako dobré. Dále také z výzkumu vyplývá, že pouze 1 respondent (3,5 %) by ohodnotil činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji jako dostačující. Poté je také patrné, že žádný respondent nehodnotí činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji jako nedostačující. (viz graf č. 22)

Následně pro účely výzkumu došlo ke sloučení odpovědí respondentů na otázku č. 16 podle toho, jakou školu či jinou formu vzdělávání děti respondentů využívají. Výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji respondentů, jejichž dítě

navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9, je 2,2. Výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji respondentů, jejichž dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, je 1,5. Výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji respondenta, který uvedl, že jeho dítě navštěvuje dětskou skupinu s asistentem je 1 a výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji respondenta, který uvedl, že jeho dítě navštěvovalo praktickou školu a nyní už do školy nechodí, je 3.

Graf č. 23: Výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji
Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumného šetření vyplývá, že nejhůře (3) SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji ohodnotil respondent, který uvedl, že jeho dítě navštěvovalo praktickou školu a nyní už do školy nechodí. O něco lépe (2,2) hodnotí SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9 a poté o něco lépe (1,5) respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu. Nejlépe činnost SPC hodnotí respondent, který uvedl, že jeho dítě navštěvuje dětskou skupinu s asistentem. (viz graf č. 23)

Dílčí závěry

Z výzkumné položky č. 1 vyplývá, že se výzkumu zúčastnilo nejvíce respondentů, jejichž dítě s poruchou autistického spektra je ve věku deseti let.

Na základě vyhodnocení položky č. 2 bylo zjištěno, že nejvíce respondentů se výzkumu zúčastnilo z okresu Jindřichův Hradec.

Vyhodnocením položky č. 3 bylo zjištěno, že více respondentů do práce chodí. Následně také to, že vždy více respondentů z okresů Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek a Tábor chodí do práce.

Vyhodnocením položky č. 4 vyplynulo, že více respondentů má problémy sehnat pro své dítě hlídání. Dále také to, že nejvíce respondentů má s touto skutečností problémy v okrese České Budějovice. Nejméně respondentů má s touto skutečností problémy v okrese Jindřichův Hradec.

Následně sloučením a vyhodnocením položek č. 3 a 4 bylo zjištěno, že nejvíce respondentů z okresů České Budějovice, Český Krumlov a Písek, kteří chodí do práce, má problémy sehnat pro své dítě hlídání. Méně respondentů než v předešlých okresech má problémy sehnat pro své dítě hlídání v okrese Jindřichův Hradec a nejméně respondentů má s touto skutečností problémy v okrese Tábor.

Na základě vyhodnocení položky č. 5 bylo zjištěno, že více respondentů získalo informace o diagnóze svého dítěte prostřednictvím internetu. Následně také to, že vždy více respondentů z okresů České Budějovice a Písek získalo informace o diagnóze jejich dítěte z internetu. V okrese Jindřichův Hradec získalo nejvíce respondentů informace o diagnóze jejich dítěte prostřednictvím školy, a poté bylo zjištěno, že v okrese Tábor získalo nejvíce respondentů informace o diagnóze jejich dítěte prostřednictvím lékaře.

Vyhodnocením položky č. 6 se zjistilo, že nejvíce respondentů uvedlo, že je s informovaností lékařů spíše nespokojeno. Dalším vyhodnocením se zjistilo, že nejvíce nespokojeni s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS jsou respondenti z okresu Písek, o něco méně nespokojeni jsou respondenti z okresu Jindřichův Hradec a nejvíce spokojeni jsou respondenti z okresu České Budějovice.

Na základě vyhodnocení položky č. 7 se zjistilo, že více respondentů ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji. Dále se zjistilo, že nejvíce respondentů z okresů České Budějovice, Písek a Prachatice ví, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji. Následně se také zjistilo, že méně než v předešlých okresech ví o této skutečnosti respondenti z okresu Jindřichův Hradec a o něco méně o této skutečnosti ví respondenti z okresu Tábor.

Z výzkumné položky č. 8 vyplývá, že více respondentů využívá služeb některé organizace v Jihočeském kraji. Následně také to, že vždy více respondentů z okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek a Tábor využívá služeb některé organizace v Jihočeském kraji. Dále vyhodnocením vyplynulo, že nejvíce respondentů využívá služeb organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. Následně také vyhodnocením vyplynulo, že nejvíce respondentů uvedlo, že využívá služeb některé organizace z okresu Tábor.

Na základě vyhodnocení položky č. 9 se dospělo k závěru, že více respondentů uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. Následně vždy více respondentů z okresů České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec a Tábor uvedlo, že jejich dítě má možnost volnočasové aktivity. Dále bylo zjištěno, že vždy více respondentů z okresů Písek a Prachatice uvedlo, že jejich dítě nemá možnost volnočasové aktivity. Následným vyhodnocením této položky bylo také zjištěno, že nejvíce dětí respondentů využívá jako volnočasovou aktivitu muzikoterapii. Dalším vyhodnocením této položky se došlo k závěru, že důvodem, proč děti respondentů nemají možnost volnočasové aktivity, jsou nevhodné služby ve městě, nespolupráce dítěte, špatná adaptace, časové důvody a také to, že daná skutečnost nelze.

Vyhodnocením položky č. 10 bylo zjištěno, že více respondentů neví, jaké služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji. Dále také to, že nejvíce respondentů z okresu České Budějovice ví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji a o něco méně respondentů ví o této skutečnosti z okresu Jindřichův Hradec. Dále se zjistilo, že vždy více respondentů z okresů Český Krumlov, Písek, Prachatice a Tábor neví, které služby pro dospívající a dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji.

Vyhodnocením položky č. 11 se dospělo k závěru, že více respondentů o využití služeb nepřemýšlí. Dále se dospělo k tomu, že vždy více respondentů z okresů České Budějovice a Český Krumlov přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení. Následně se také zjistilo to, že vždy více respondentů z okresů Písek, Prachatice a Tábor uvedlo, že o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí. Zjistilo se také, že více respondentů z okresu Jindřichův Hradec přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení než respondentů z okresu Tábor.

Na základě vyhodnocení položky č. 12 bylo zjištěno, že nejhůře jsou služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji hodnoceny v okresu Český Krumlov a následně v okresu Písek. Naopak lépe jsou hodnoceny v okresu České Budějovice a nejlépe jsou hodnoceny v okrese Jindřichův Hradec.

Vyhodnocením položky č. 13 se zjistilo, že nejvíce respondentů uvedlo, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9. Dále se zjistilo, že jeden respondent uvedl jako jiné vzdělávání dětskou skupinu s asistentem, jedno dítě podle výzkumu je vyučováno doma a jedno dítě navštěvovalo praktickou školu, nyní už do školy nechodí.

Na základě vyhodnocení položky č. 14 se došlo k závěru, že vždy více respondentů, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu a že navštěvovalo praktickou školu a nyní už do školy nechodí, bylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti.

Vyhodnocením položky č. 15 se zjistilo, že vždy více respondentů, jejichž dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9, školu hlavního vzdělávacího proudu a dětskou skupinu, uvedlo, že spolupracuje se SPC v Jihočeském kraji.

Na základě vyhodnocení položky č. 16 se došlo k závěru, že respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu a že jejich dítě navštěvuje dětskou skupinu s asistentem, ohodnotili SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji lépe než respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9.

Na základě dotazníkového šetření se **nepotvrdil výzkumný předpoklad č. 1**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji, kteří chodí do práce v okrese Jindřichův Hradec, mají větší potíže najít pro své dítě s poruchou

autistického spektra hlídání než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, kteří chodí do práce v okrese České Budějovice. Výzkumný předpoklad nebyl potvrzen zejména na základě vyhodnocení položek č. 3 a 4.

Na základě dotazníkového šetření je možné **potvrdit výzkumný předpoklad č. 2**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek, získali více informací o problematice poruch autistického spektra prostřednictvím internetu než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra v okrese Tábor. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 5.

Na základě dotazníkového šetření se **potvrdil výzkumný předpoklad č. 3**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS v Jihočeském kraji, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, jsou více spokojeni s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS, jejichž bydliště se nachází v okrese Jindřichův Hradec. Výzkumný předpoklad byl potvrzen zejména vyhodnocením položky č. 6.

Na základě dotazníkového šetření je možné **potvrdit výzkumný předpoklad č. 4**, že rodiče či jiní zákonní zástupci z okrese České Budějovice mají větší povědomí o možnostech využití služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okrese Jindřichův Hradec. Výzkumný předpoklad je možné potvrdit na základě vyhodnocení položky č. 7.

Na základě dotazníkového šetření je možné **potvrdit výzkumný předpoklad č. 5**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra častěji využívají služby organizací, které se nacházejí v okrese Tábor než služby organizací, které se nacházejí v jiných okresech Jihočeského kraje. Výzkumný předpoklad lze potvrdit na základě vyhodnocení položky č. 8

Na základě dotazníkového šetření se **potvrdil výzkumný předpoklad č. 6**, že jedinci s poruchou autistického spektra z okrese Písek mají menší možnosti využití nabídky volnočasových aktivit než jedinci s poruchou autistického spektra z okrese České

Budějovice. Výzkumný předpoklad lze potvrdit zejména na základě vyhodnocení položky č. 9.

Na základě dotazníkové šetření se **nepotvrdil výzkumný předpoklad č. 7**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Tábor mají větší povědomí o možnostech péče o dospívající a dospělé jedince s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci z jiných okresů Jihočeského kraje. Výzkumný předpoklad nebyl potvrzen vyhodnocením položky č. 10.

Na základě dotazníkového šetření se **nepotvrdil výzkumný předpoklad č. 8**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Tábor častěji uvažují o využití služeb pobytového zařízení než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okresu Jindřichův Hradec. Výzkumný předpoklad nebyl potvrzen na základě vyhodnocení položky č. 11.

Na základě dotazníkového šetření se **potvrdil výzkumný předpoklad č. 9**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, lépe hodnotí služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 12.

Na základě dotazníkového šetření se **potvrdil výzkumný předpoklad č. 10**, že rodiče či jiní zákonní zástupci dětí s poruchou autistického spektra, jejichž dítě navštěvuje/navštěvovalo školu hlavního vzdělávacího proudu, byli častěji nuceni změnit danou školu z důvodu nespokojenosti než rodiče či jiní zákonní zástupci dětí s poruchou autistického spektra, kteří navštěvují/navštěvovaly školu, nebo třídu, skupinu či oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 14 a 15.

Na základě dotazníkového šetření se **potvrdil výzkumný předpoklad č. 11**, že rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, hodnotí lépe činnost speciálně pedagogického centra v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje speciální školu, či třídu, skupinu nebo oddělení zřízené podle § 16

odst. 9 školského zákona. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 16.

19 Diskuze

Výzkumná část bakalářské práce hodnotí, zda je pro osoby s poruchou autistického spektra dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Počet osob s poruchou autistického spektra vzrůstá, je proto nutné zajistit těmto jedincům a jejich pečujícím adekvátní péči a podporu. Výzkumné šetření se tedy zaměřilo na porovnání úrovně lékařské péče, školní péče a péče sociálních služeb o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji a zaměřilo se také na jejich úroveň spolupráce. Následně se také zaměřilo na reálné potřeby a hodnocení péče ze strany pečujících o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji.

V kvalitativní výzkumné části bylo osloveno devět informantů. Tři z těchto informantů byly matky dětí s PAS. Další informant byl ze školy zřízené podle § 16 odst. 9 a další byl ze školy hlavního vzdělávacího proudu. Další informanty tvořili sociální pracovníci. Další informant byl pediatr pracující ambulantně a další informant pediatr, který pracuje na dětském oddělení v nemocnici.

Na základě výpovědi matek bylo zjištěno, že počáteční projevy poruch autistického spektra u dětí byly nejčastěji nereagování na jméno, špatný oční kontakt a nereagování na okolí, dále vždy jedna informantka uvedla nejevení zájmu o vrstevníky, nejevení skoro žádného zájmu o matku, ztrátu verbálních projevů, samotářství, odlišnou hru s hračkami, jiné způsoby užívání věcí, rituály a odmítání fyzického kontaktu. Tyto uvedené postřehy matek korespondují s prvními nejběžnějšími postřehy v batolecím období uváděné Thorovou (2016).

Zjistilo se také, že projevy u dítěte začaly matky vnímat ve dvou letech. Tato skutečnost se shoduje s tvrzením Baghdadli (2003 in Thorová 2016, s. 243), že ve dvou letech vnímají odlišnost dítěte tři čtvrtiny rodičů. Z výzkumu vyplynulo, že u všech případů na dané projevy pediatr nereagoval a pomoc vyhledaly samy, což se shoduje s výpovědí rodičů uvedenou v Bazalové (2017, s. 35), že pediatr nic nepoznal a že si informace o autismu a pomoc vyhledali sami. Poté také vyplynulo, že v prvním případě matka se synem navštívila neurologa a psychiatra, kteří matce sdělili, že se jedná pouze o pomalejší vývoj a že se všelepší. Zjištění se shoduje se zkušeností Čadilové a Žampachové (2012, s. 17), že první symptomy bývají někdy podceňovány a rodiče jsou uklidňováni, že v průběhu

dalšího vývoje se všelepší a dítě z toho vyroste. Následně vyplynulo, že diagnóza byla stanovena v případě syna první matky ve třech a půl letech, v případě syna druhé matky ve třech letech a v případě syna třetí matky ve čtyřech a půl letech. Tato skutečnost je v souladu se zjištěním ve výzkumu Bazalové (2017, s. 45), která uvedla, že rodiče uváděli, že finální diagnózu obdrželi ve věku tří až čtyř let. Skutečnost, že diagnóza u syna ve třetím případě byla stanovena později než v předešlých případech, může poukazovat na přidružené poruchy, které diagnostiku mohly ztěžovat a také na fakt, že v batolecím věku syna nebyla problematika poruch autistického spektra dostatečně známa.

Zjistilo se, že diagnózu stanovil ve dvou případech klinický psycholog a psychiatr a v jednom případě pouze psychiatr, což se shoduje s tvrzením Hrdličky, Komárka (eds.) (2014, s. 40), kteří uvádějí, že za stanovení diagnózy musí nést konečnou odpovědnost lékař – dětský psychiatr. Následně bylo také zjištěno, že si ve dvou případech matky vyhledaly informace, na koho se obrátit a v jednom případě poradila matce jiná maminka. Tato skutečnost je v souladu s tvrzením Thorové (2016, s. 269), že se rodiče v postdiagnostické fázi orientují v problematice a vyhledávají možnosti následné péče.

Dále bylo zjištěno, že matka v prvním případě má celkem pozitivní zkušenosti s lékaři a že jsou u lékařů bráni přednostně, ale setkala se i s lékařem, který nebral ohledy na synovu diagnózu a při ošetření nelibě reagoval na synovy projevy. Toto potvrzuje skutečnost, kterou uvádí Thorová (2016, s. 387), že osoby s poruchou autistického spektra často narazí na lékaře, který má o poruchách autistického spektra mlhavou nebo zkreslenou představu a z ošetření se pak stává pro všechny zúčastněné vysilující a stresující záležitost. Matka v druhém případě nemá dobré zkušenosti s čekáním u lékařů, i přesto že syna objedná. Toto koresponduje s tvrzením Čadilové a Žampachové (2012, s. 17), že u pacienta s poruchou autistického spektra často nejsou vnímány jeho speciální potřeby: musí čekat v čekárně (někdy plné cizích lidí). Dále se zjistilo, že matka v třetím případě má také po většinou pozitivní zkušenosti s lékaři a že zdůrazňuje schopnost komunikace rodiče se zdravotnickým personálem, což se shoduje se zjištěním v průzkumu s pediatri, kteří při vyšetření pacienta s PAS spolupracují a komunikují především s rodiči pacienta s PAS.

Z výzkumného šetření dále vyplynulo, že pro matku v prvním i v druhém případě jsou služby vzdálenostně nedostupné, což koresponduje i s analýzou dostupných služeb a zařízení pro osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji, která je uvedena v teoretické části, kde lze vyčíst nedostatečnou nabídku služeb pro osoby s PAS v okrese Jindřichův Hradec. Dalším vyhodnocením bylo zjištěno, že dvě matky využívají služeb v Jihočeském kraji. První matka využívá služeb I MY, o. p. s. a APLA Jižní Čechy, z. ú., druhá matka a třetí matka také využívaly služeb APLA Jižní Čechy, z. ú. Tato skutečnost poukazuje na výsledek zjištěný v kvantitativním výzkumu práce, že nejvíce respondentů využívá služeb APLA Jižní Čechy, z. ú. a služeb v okrese Tábor.

Z dalšího průzkumu také vyplynulo, že matka, jejíž syn navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, není spokojená se vzděláním pedagogů v dané problematice. Skutečnost odpovídá zjištění Bazalové (2012, s. 145), která v publikaci na základě zjištěných výsledků výzkumných šetření formulovala faktory, které ztěžují integraci. Mezi těmito faktory byla nedostatečná informovanost učitelů a asistentů pedagoga o problematice a specifických postupech u PAS.

Z kvalitativního výzkumu bylo také zjištěno, že jako nejčastější nedostatek v Jihočeském kraji bylo uváděno specializované pobytové zařízení či specializované místo pro osoby s PAS a odlehčovací služby. Tento výsledek se shoduje se zjištěním v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 44), kde je uvedeno, že za obecný problém v péči o osoby s PAS se zaměřením na sociální služby a vzdělávání byli označeny nedostatečně kvalifikovaní pracovníci v sociálních službách (se zaměřením na poruchy autistického spektra), nedostatečná kapacita v sociálních zařízeních přímo pro osoby s PAS a mimo jiné, je zde také uveden nedostatek odlehčovacích služeb.

Z dalšího výzkumného šetření s informanty z řad pedagogů bylo zjištěno, že třída pro žáky s poruchou autistického spektra je rozdělena na jednotlivé pracovní oblasti a každý žák zde má prostor pro své věci. Takovéto uspořádání vytváří určitou strukturu a řád, což odpovídá strukturalizaci prostoru podle Tuckermann, Häussler a Lausmann (2014, s. 10), které uvádějí, že předměty by měly být v prostoru umístěny a uspořádány tak, aby pokud možno optimálním způsobem podporovaly orientaci a učení žáka s PAS.

Naopak uspořádání třídy ve škole hlavního vzdělávacího proudu takovéto strukturalizaci neodpovídá, jelikož je třída uspořádána běžným frontálním způsobem.

Dále bylo zjištěno, že výuka ve třídě pro žáky s PAS probíhá podle potřeb každého dítěte a také to, že pedagog v této třídě pracuje s žáky s PAS s využitím motivace pomocí odměn. Daný způsob práce odpovídá metodice TEACCH programu a shoduje se s tvrzením Thorové (2016, s. 405), že dítě musí získat důvod, proč má pracovat, a že pozitivní motivace funguje lépe než trest.

Výzkum také odhalil, že ve škole hlavního vzdělávacího proudu pracuje s žákem s PAS asistent pedagoga. To se shoduje s tvrzením Bazalové (2012, s. 143), že pokud inkluzivní způsob vzdělávání žáků s PAS má být úspěšný, je důležité zachování základních pravidel pro práci s dětmi s PAS ve třídách. Zřízenou funkci asistenta pedagoga uvádí jako jedno z těchto základních pravidel.

Z průzkumu bylo zjištěno, že žák s PAS ve třídě hlavního vzdělávacího proudu se s oblibou zapojuje do skupinových činností. Daný fakt se shoduje s výzkumem Bazalové (2017, s. 157), která ve své publikaci uvedla, že většina žáků (31 žáků) se dle vyjádření pedagogů do kolektivu zapojovala, aktivně se účastnila vyučování.

Z výzkumného šetření bylo zjištěno, že obě školy nabízí žákům volnočasové aktivity i možnost navštěvovat družinu. Thorová (2016, s. 375) uvádí, že prioritou v péči o děti a dospělé s autismem v České republice je v oblasti předškolního a školního vzdělávání a školských služeb umožnit dětem s autismem s navýšením podpůrných opatření účast na mimoškolních aktivitách, pobyt ve školní družině nebo odpolední pobyt ve škole.

Bylo zjištěno, že obě školy spolupracují se speciálně pedagogickým centrem pro osoby s PAS. Zjištění se shoduje s Bazalovou (2017, s. 139), která uvádí, že v případě PAS poskytují služby především SPC zaměřená právě na PAS nebo žáky s mentálním postižením, popřípadě kombinovaným postižením.

Z průzkumu také vyplynulo, že škola zřízená podle § 16 odst. 9 i pedagog v této škole spolupracují s organizacemi v Jihočeském kraji a se speciálně pedagogickým centrem pro osoby s PAS. Škola hlavního vzdělávacího proudu i pedagog z této školy spolupracují pouze se speciálně pedagogickým centrem pro jedince s PAS. Následně se zjistilo, že

organizace poskytující sociální služby spolupracují se školami, ale i s lékaři a s jinými organizacemi poskytující sociální služby osobám s PAS nejen v Jihočeském kraji. Daná skutečnost odpovídá tvrzení Thorové (2016, s. 375), že pokud má být systém funkční, musí mezi zdravotnictvím, školstvím a sociálními službami existovat pružná a reciproční výměna informací a doporučení, vzájemný respekt k specifickým každého oboru, které vyústí v mezioborovou spolupráci při posilování odborných kompetencí napříč obory. Ve výzkumu se pro toto tvrzení však našly značné mezery. Následně vyplynulo, že uvedené rezorty o sobě navzájem vědí a že pečující o osoby s PAS na jiné rezorty také odkazují, ale k vzájemné výměně informací a spolupráci mezi rezorty mnohdy nedochází. Potvrzuje to zjištění, že informanti z řad pracovníků v sociálních službách se shodli na tom, že se na ně samotní lékaři s dotazy, jak pracovat s pacienty s PAS, příliš neobracejí, což také potvrzuje zjištění, které vyplynulo z rozhovorů s pediatry, kteří se shodli na tom, že se na organizace poskytující péči osobám s PAS neobracejí. Dále to potvrzuje zjištění, že škola hlavního vzdělávacího proudu ani pedagog z této školy nespolečně spolupracují s žádnou organizací věnující se osobám s PAS v Jihočeském kraji. Tyto mezery se shodují se zjištěním v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 40), že péče se v oblastech zdravotnictví, sociální oblasti a školství mnohdy tříští nebo není tak ucelená, jak by mohla být.

Z průzkumu bylo také zjištěno, že obě organizace, ve kterých působí informantky z řad sociálních pracovníků, neposkytují služby pouze osobám s PAS, ale i osobám s kombinovaným postižením. Toto zjištění koresponduje i se zjištěním, které je uvedeno v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 24), kde při zjišťování kapacit zařízení vyšlo najevo, že většina poskytovatelů poskytuje služby i dalším cílovým skupinám, tj. služby nejsou určeny pouze osobám s PAS.

Z průzkumného šetření bylo zjištěno, že jako nejčastější nedostatek v Jihočeském kraji byl uváděn nedostatek pobytových zařízení a odlehčovacích služeb pro osoby s PAS, uvedly to informantky z řad sociálních pracovníků a také pedagog ze školy zřízené podle § 16 odst. 9. Dané zjištění se shoduje se zjištěnými nedostatky v Jihočeském kraji, které nejčastěji uváděly informantky z řad rodičů osob s PAS, a tím se také shodují

s výzkumem uvedeným v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 37).

Dále bylo zjištěno, že informantky z řad sociálních pracovníků se shodly na tom, že v Jihočeském kraji je nedostatečná péče o sourozence osob s PAS. Podle Thorové (2016, s. 437) jsou potřeby sourozenců obdobné jako potřeby rodičů.

Na základě výzkumného šetření s pediatry bylo zjištěno, že oba pediatři se shodují, že při vyšetření pacienta s PAS je důležitá komunikace s jeho rodiči, což koresponduje se zjištěním v případové studii s třetí matkou a zároveň s tvrzením Čadilové, Žampachové (2012, s. 31), že v mnoha případech je přítomnost rodiče velkou podporou nejen pro lékaře, ale i pro dítě. Dítě zná hlas rodičů, jeho pohyby, lépe rozumí, co mu říkají, protože rodiče dokáží používat takovou slovní zásobu a způsob řeči, které dítě dobře chápe.

Na základě výzkumu se zjistilo, že oba pediatři při vyšetření spolupracují a komunikují především s rodiči pacienta s PAS, který má v participaci na vyšetření nezastupitelnou roli. Toto zjištění koresponduje s tvrzením Čadilové, Žampachové (2012, s. 22), že důležitou roli ve zvládnutí ošetření dítěte, ať už plánovaného nebo akutního, hrají rodiče.

Výzkumem bylo zjištěno, že pediatr, který pracuje na dětském oddělení, v případě potřeby hospitalizace pacienta s PAS získává informace, jak s ním pracovat od jeho rodiče, kterému je umožněno pobývat s dítětem v nemocnici. Toto zjištění koresponduje s tvrzením Thorové (2016, s. 387), že u dětí, u nichž je třeba hospitalizace, je možné vyjednat přítomnost rodiče.

Z průzkumu bylo zjištěno, že když se na pediatra pracujícího ambulantně obrátí znepokojení rodiče, že s dítětem není „něco v pořádku“, posílá dítě na neurologické vyšetření. Zde dítě vyšetří a navrhnou další kroky vedoucí ke správné diagnóze. Následně pediatr doporučuje rodičům, kam se mají obrátit pro další péči. Tento zjištěný postup se shoduje s ideálním diagnostickým modelem, který uvádí Thorová (2016, s. 269).

V kvantitativním výzkumu bylo stanoveno jedenáct výzkumných předpokladů, které byly ověřovány pomocí dotazníku určeného rodičům či jiným zákonným zástupcům osob s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Z těchto výzkumných předpokladů

nebyly potvrzeny pouze tři. Data získaná dotazníkovým šetřením byla zpracována do podoby grafů. Vzhledem k tomu, že se z okresu Český Krumlov a Prachatice zúčastnil vždy pouze jeden respondent, došlo převážně k vytvoření grafů z celkového počtu respondentů. Následně pro účely výzkumu byl vypracován komentář, který shrnoval výzkumem zjištěnou situaci v jednotlivých okresech Jihočeského kraje.

Z výzkumného šetření z kvantitativního výzkumu vyplynulo, že nejméně respondentů z okresu Tábor, kteří chodí do práce, má problémy sehnat pro své dítě hlídání. Danou skutečnost je možné srovnat se zjištěním v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 27), kde je možné v tabulce vyčíst, že nejvíce respondentů z okresu Tábor využívá služeb denních center a osobní asistence.

Z výzkumu bylo dále zjištěno, že nejvíce spokojeni s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji jsou respondenti z okresu České Budějovice, což se shoduje s tvrzením informantek ve druhém a třetím případě, které jako dobrou zkušenost s vyšetřením u lékařů uvedly nemocnici v Českých Budějovicích.

Z výzkumu také vyplynulo, že nejvíce respondentů využívá služeb organizace APLA Jižní Čechy, z. ú. a služeb některé organizace v okrese Tábor. Tato zjištění se shodují se zjištěním v dokumentu „Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraje“ (2020, s. 24-25), kde lze z tabulek vyčíst, že nejvíce respondentů využívá služeb APLA Jižní Čechy, z. ú. a také to, že celkově nejvíce respondentů využívá služeb některé organizace v okrese Tábor.

Dalším výzkumným šetřením bylo zjištěno, že vždy více respondentů z okresů České Budějovice a Český Krumlov přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení. Následně se také zjistilo to, že vždy více respondentů z okresů Písek, Prachatice a Tábor uvedlo, že o využití služeb pobytového zařízení nepřemýšlí. Zjistilo se také, že více respondentů z okresu Jindřichův Hradec přemýšlí o využití služeb pobytového zařízení než respondentů z okresu Tábor. Daná zjištění mohou poukazovat na fakt, že se výzkumu zúčastnilo nejvíce respondentů, jejichž dítě s PAS je ve věku deseti let a pouze jeden respondent vedl, že má dítě s PAS ve věku dvaceti pěti let. Thorová (2016, s. 384) uvádí, že rozhodnutí umístit dítě do pobytového zařízení je velmi těžké i přesto, že jde

o dospělou osobu. Obvykle takový proces trvá několik let. Dále uvádí, že je třeba zdůraznit, že o vhodném postupu mohou rozhodnout pouze rodiče dítěte.

Z výzkumu bylo zjištěno, že nejvíce respondentů uvedlo, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9. Podle Thorové (2016, s. 381) integrace do běžné třídy nebo programu se nehodí pro všechny děti, existují děti, u kterých je volba integračního přístupu jednoznačná, a děti, u nichž můžeme s vysokou mírou pravděpodobnosti říci, že prostředí běžné třídy pro ně není vhodnou variantou.

Výzkum také odhalil to, že vždy více respondentů, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, bylo nuceno přemístit své dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti. Bazalová (2012, s. 170) uvádí, že umístění žáka do příslušné školy je v kompetenci jeho zákonných zástupců a posouzení školského poradenského pracoviště. Dále také uvádí, že se stává, že žákům s PAS zvolená škola nevyhovuje a je třeba řešit přestup na školu jinou, což se nejvíce jeví jako ideální vzhledem k těžkému přizpůsobování se změnám u dětí s PAS.

Na základě dalšího výzkumu se došlo k závěru, že respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, ohodnotili SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji lépe než respondenti, kteří uvedli, že jejich dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9. Bazalová (2017, s. 140) uvádí, že při hodnocení služeb rodiči se někdy objevují stížnosti rodičů nebo i pedagogů na spolupráci s poradenskými zařízeními a že zaznívá, že SPC jedná spíše v zájmu školy a dostupných financí než dítěte. Velmi záleží na personálním obsazení, jejich pracovním nasazení, angažovanosti a chuti věci řešit.

Závěr

Na závěr je třeba zdůraznit již zmiňovaný fakt, že v současné době přibývá osob s diagnostikovanou poruchou autistického spektra. Velmi podstatné je zabezpečit těmto jedincům, ale i jejich pečujícím dostatečnou a kvalitní podporu.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda je pro osoby s poruchou autistického spektra dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji a zároveň zmapovat dostupnost služeb pro osoby s PAS v tomto kraji.

V rámci bakalářské práce byly zpracovány dvě části – teoretická a praktická. Teoretická část práce byla zpracována na základě studia odborné literatury, která se týkala problematiky poruch autistického spektra. Popisovala historický vývoj přístupu k osobám s PAS, věnovala se charakteristice a terminologii, etiologii, triádě problémových oblastí, nesespecifickým variabilním rysům a popisu jednotlivých poruch autistického spektra podle MKN-10. Následně se také věnovala popisu lékařské péče o jedince s PAS, popisu služeb a institucí věnující se osobám s PAS, popisu některých forem intervencí v ČR a vzdělávacím institucím. Dále se věnovala popisu možností bydlení jedinců s PAS a pracovnímu uplatnění jedinců s PAS. Kromě uvedených náležitostí je do teoretické části zařazena analýza dostupných služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji, která se snaží zmapovat dostupné služby a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji, a tím naplňuje jeden ze stanovených cílů práce.

Praktická část se věnovala zejména popisu výzkumného šetření. Cílem praktické části bylo zjistit, zda je pro jedince s PAS dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Tento cíl byl zjišťován pomocí smíšeného výzkumu. K naplnění tohoto cíle byly v případě kvalitativního výzkumu použity rozhovory s rodiči osob s PAS z Jihočeského kraje. Následně byly porovnány odpovědi mezi informanty z řad pedagogů, dále odpovědi mezi informanty z řad sociálních pracovníků a odpovědi mezi informanty z řad pediatrů. Na základě tohoto porovnávání a zjištění při zpracování případových studií se dospělo k tomu, že v Jihočeském kraji chybí dostatek odlehčovacích služeb a pobytových zařízení pro osoby s PAS. Následně se zjistilo, že existují značné mezery v péči, a to především ve spolupráci mezi jednotlivými složkami péče o osoby s PAS v Jihočeském kraji. Zjistilo se, že zde chybí péče o sourozence dětí s PAS. Dále je potřeba zvýšit informovanost

lékařů, kteří se primárně nevěnují osobám s PAS, o problematice PAS a také zvýšit vzdělanostní úroveň asistentů pedagoga. V případě kvantitativního výzkumu došlo k porovnání dostupnosti, úrovně a informovanosti o službách a zařízeních pro osoby s PAS v Jihočeském kraji. V rámci kvantitativního výzkumu bylo stanoveno jedenáct výzkumných předpokladů. Devět z těchto výzkumných předpokladů se potvrdilo. Potvrdil se **výzkumný předpoklad č. 2**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek, získali více informací o problematice poruch autistického spektra prostřednictvím internetu než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra v okrese Tábor. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 5. Také se potvrdil **výzkumný předpoklad č. 3**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS v Jihočeském kraji, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, jsou více spokojeni s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s PAS, jejichž bydliště se nachází v okrese Jindřichův Hradec. Výzkumný předpoklad byl potvrzen zejména vyhodnocením položky č. 6. Následně se potvrdil **výzkumný předpoklad č. 4**, že rodiče či jiní zákonní zástupci z okrese České Budějovice mají větší povědomí o možnostech využití služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra z okrese Jindřichův Hradec. Výzkumný předpoklad je možné potvrdit na základě vyhodnocení položky č. 7. Dále se potvrdil **výzkumný předpoklad č. 5**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra častěji využívají služby organizací, které se nacházejí v okrese Tábor než služby organizací, které se nacházejí v jiných okresech Jihočeského kraje. Výzkumný předpoklad lze potvrdit na základě vyhodnocení položky č. 8. Potvrdil se **výzkumný předpoklad č. 6**, že jedinci s poruchou autistického spektra z okrese Písek mají menší možnosti využití nabídky volnočasových aktivit než jedinci s poruchou autistického spektra z okrese České Budějovice. Výzkumný předpoklad lze potvrdit zejména na základě vyhodnocení položky č. 9. Také se potvrdil **výzkumný předpoklad č. 9**, že rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese České Budějovice, lépe hodnotí služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci osob s poruchou autistického spektra, jejichž bydliště se nachází v okrese Písek. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 12. Byl také potvrzen **výzkumný předpoklad č. 10**, že rodiče či jiní zákonní

zástupci dětí s poruchou autistického spektra, jejichž dítě navštěvuje/navštěvovalo školu hlavního vzdělávacího proudu, byli častěji nuceni změnit danou školu z důvodu nespokojenosti než rodiče či jiní zákonní zástupci dětí s poruchou autistického spektra, kteří navštěvují/navštěvovaly školu, nebo třídu, skupinu či oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 14 a 15. Došlo také k potvrzení **výzkumného předpokladu č. 11**, že rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu, hodnotí lépe činnost speciálně pedagogického centra v Jihočeském kraji než rodiče či jiní zákonní zástupci, jejichž dítě s poruchou autistického spektra navštěvuje speciální školu, či třídu, skupinu nebo oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. Výzkumný předpoklad byl potvrzen vyhodnocením položky č. 16.

Domníváme se, že by bylo dobré, aby zjištěné výsledky práce přispěly ke zkvalitnění péče o osoby s PAS v Jihočeském kraji a aby se tabulka, která mapuje dostupnost služeb a zařízení pro osoby s PAS v Jihočeském kraji dostala k těm, kteří o dané skutečnosti potřebují vědět nejvíce, tedy k osobám s PAS a jejich pečujícím.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BAZALOVÁ, Barbora. *Autismus v edukační praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1195-2.
2. BAZALOVÁ, Barbora. *Poruchy autistického spektra v kontextu české psychopedie*. Brno: muni PRESS, 2012. ISBN 978-80-210-5930-6.
3. ČADILOVÁ, Věra a Zuzana ŽAMPACHOVÁ. *Metodika práce se žákem s poruchami autistického spektra*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3309-7.
4. ČADILOVÁ, Věra a Zuzana ŽAMPACHOVÁ. *Pacient s poruchou autistického spektra v ordinaci lékaře*. Praha: APLA PRAHA, STŘEDNÍ ČECHY, O. S. 2012, 2012. ISBN 978-80-87690-03-1.
5. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. 3., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.
6. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
7. HOWLIN, Patricia. *Autismus u dospívajících a dospělých: Cesta k soběstačnosti*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-041-0.
8. HRDLIČKA, M., KOMÁREK, V. (eds.) *Dětský autismus*. 2., doplněné vydání. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0686-6.
9. Mezinárodní statistická klasifikace nemocí: Mezinárodní Statistická Klasifikace Nemocí a Přidružených Zdravotních Problémů Ve Znění Desáté Decennální Revize MKN-10 (kapesní formát). Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky, 1997.
10. NESNÍDALOVÁ, Růžena. *Extrémní osamělost*. Druhé, opravené a doplněné vydání. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-024-3.
11. RICHMAN, Shira. *Výchova dětí s autismem. České vydání*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0984-3.

12. ŠAFRÁNKOVÁ, Dagmar. *Pedagogika. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-247-5511-3.
13. ŠVAŘÍČEK, Roman, Klára ŠEĎOVÁ a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
14. THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra: Rozšířené a přepracované vydání*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0768-9.
15. TUCKERMANN, Antje, Anne HÄUSSLER a Eva LAUSMANN. *Strukturované učení v praxi: Uplatnění principů Strukturovaného učení v prostředí běžné školy*. Praha: PASPARTA, o. p. s., 2014. ISBN 978-80-905576-3-5.
16. VALENTA, Milan, Miluše HUTYROVÁ, Jiří LANGMAJER, et al. *Přehled speciální pedagogiky: Rámcové kompendium oboru*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6
17. VALENTA, Milan. *Slovník speciální pedagogiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9

Elektronické zdroje

1. *Centrum BAZALKA* [online]. České Budějovice: Centrum BAZALKA, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.centrumbazalka.cz/>
2. Co je raná péče. *Společnost pro ranou péči* [online]. Společnost pro ranou péči, 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/pro-rodice/co-je-rana-pece/>
3. Denní stacionář. *Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie* [online]. Libníč: Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/o-sluzbe-ds/>
4. Denní stacionář Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/denni-stacionar-duha>
5. Denní stacionář. *G-centrum* [online]. Tábor: G-centrum, 2009 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.gcentrum.cz/index.php/denni-staciona>
6. Chráněné bydlení. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav: Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/chanene-bydleni/>
7. Chráněné bydlení. *Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie* [online]. Libníč: Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/chanene-bydleni-kratky-uvod-o-nas/>
8. Chráněné bydlení Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/chanene-bydleni-duha>
9. ICD-11 - Mortality and Morbidity Statistics. *World Health Organization* [online]. WHO: WHO, 2021 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.who.int/>

10. Informace o sociální službě. *Domov - Žlutý Petrklíč* [online]. Libějovice: DOMOV ŽLUTÝ PETRKLÍČ z. s., 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovzlutypetrklic.cz/informace-o-socialni-sluzbe/>
11. Kontakt. *APLA JIŽNÍ ČECHY* [online]. Tábor: APLA JIŽNÍ ČECHY, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://aplajc.cz/kontakt>
12. Kontakt. *Diakonie Rolnička: Diakonie českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav: Diakonie Rolnička, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/kontakt/>
13. Kontakt. *Domov PETRA Mačkov* [online]. Blatná: Domov PETRA Mačkov, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovpetra.cz/kontakt>
14. Kontakt. *Chráněné bydlení Naplno* [online]. Jindřichův Hradec: www.chbnaplno.cz, 2020 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://chbnaplno.cz/kontakt/>
15. Kontakty a navigace. *Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka o. p. s.* [online]. Tábor: Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kanka.info/kontakty-a-navigace/>
16. Kontakty a pracovní doba. *Denní a týdenní stacionář Klíček* [online]. Tábor: Denní a týdenní stacionář Klíček, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stacionarklicek.cz/index.php?id=kontakty>
17. Kontakty. *Autis Centrum České Budějovice* [online]. České Budějovice: Autis Centrum, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.autiscentrum.cz/kontakty/>
18. Kontakty. *Centrum Arpida* [online]. České Budějovice: Centrum Arpida, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.arpida.cz/kontakt>
19. Kontakty. *Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec Sociální služby Česká* [online]. Jindřichův Hradec: Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec - SOCIÁLNÍ SLUŽBY ČESKÁ, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.sscjh.cz/kontakty>
20. Kontakty. *Dětský domov, Základní škola, školní jídelna a školní družina Volyně* [online]. Volyně: Dětský domov, Základní škola, školní jídelna a školní

- družina Volyně, 2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.ddss-volyne.cz/kontakty/>
21. Kontakty. *Domov Osek* [online]. Osek: Domov Osek, 2021 [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <http://www.domovosek.cz/kontakty/>
22. Kontakty. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Bernartice u Milevska: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/>
23. Kontakty. *I MY pomáháme dětem s handicapem a jejich rodinám* [online]. Soběslav: I MY pomáháme [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.imypomahame.cz/kontakty>
24. Kontakty. *Mateřská škola a Základní škola Tábor* [online]. Tábor: Mateřská škola a Základní škola Tábor, 2010 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: http://www.msazstabor.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=4
25. Kontakty. *Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5* [online]. České Budějovice: Mateřská škola pro zrakově postižené, České Budějovice, Zachariášova 5, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.ocnims.cz/kontakty/>
26. Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II* [online]. Jindřichův Hradec: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.skolajh.cz/cs/2/kontakty-0/kontakty-zamestnanci-skoly.html>
27. Kontakty. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice* [online]. České Budějovice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Štítného 3, České Budějovice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.stitnehocb.cz/kontakty>

28. Kontakty. *Městský ústav sociálních služeb Strakonice* [online]. Strakonice: Městský ústav sociálních služeb Strakonice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.muss.strakonice.eu/contact>
29. Kontakty. *Otevřená okna, z. ú.* [online]. Jindřichův Hradec: Otevřená okna, z. ú., 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://otevrenaokna.cz/kontakty/>
30. Kontakty. *Základní škola, Dačice, Neulingerova 108* [online]. Dačice: Oficiální stránka ZŠ DAČICE, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsdacice.net/kontakty/zs-dacice/>
31. Kontakty. *Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160* [online]. Opařany: Základní škola při Dětské psychiatrické nemocnici, Opařany 160, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.dpns.cz/kontakty/>
32. Kontakty. *Základní škola, Vodňany nám. 5. května 104* [online]. Vodňany: Základní škola, Vodňany nám. 5. května 104, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: http://www.zsvodnany.cz/07_kontakty.htm
33. Kontakty. *ZŠ Český Krumlov, Kaplická 151* [online]. Český Krumlov: ZŠ Český Krumlov, Kaplická 151, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zskrumlov.cz/index.php/2012-08-10-21-35-50>
34. Kontakty. *ZŠ Omlenická Kaplice* [online]. Kaplice: ZŠ Omlenická Kaplice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://www.zsomlenicka.cz/s-15/kontakty/>
35. Kontakt. *Základní škola Prachatice* [online]. Prachatice: Základní škola Prachatice, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsprachatice.cz/kontakt/>
36. KŘEČKOVÁ, Markéta a ŠIMÁČEK, Martin: Dostupnost služeb pro lidi s poruchou autistického spektra v ČR a Evropě – analýza a inspirace [online]. Praha: Naděje pro děti úplňku, 2018 [cit. 2020-12-06]. Dostupné z: <https://www.detiuplnku.cz/cs/analyza/>
37. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice* [online]. Strakonice: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Strakonice, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zmskolast.cz/>

38. *Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny* [online]. Trhové Sviny: Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola Trhové Sviny, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zspssviny.cz/>
39. MICHALÍK, Jan, Pavlína BASLEROVÁ, Lenka FELCMANOVÁ a kolektiv. *Katalog podpůrných opatření: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu zdravotního nebo sociálního znevýhodnění* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015 [cit. 2021-04-03]. ISBN 978-80-244-4675-2. Dostupné z: <http://inkluzi.upol.cz/ebooks/katalog-vseobecny/katalog-vseobecny.pdf>
40. F84.4 Hyperaktivní porucha sdružená s mentální retardací a stereotypními pohyby. *10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí Česká verze, platnost od 1. 1. 2020* [online]. MKN-10, 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F84.4>
41. Odborná analýza potřeb a možností podpory osob s poruchou autistického spektra na území Jihočeského kraj. *Sociální portál Jihočeského kraje* [online]. Moore Czech Republic s. r. o., 2020 [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: https://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/files/odborna_analyza_potreb_a_moznosti_podpory_osob_s_poruchou_autistickeho_spektra_na_uzemi_jihoceskeho_kraje.pdf
42. Odlehčovací služba pobytová. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Tábor: Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/odlehcovaci-sluzba/>
43. Odlehčovací služba terénní a ambulantní. *Diakonie Rolnička Českobratrské církve evangelické* [online]. Soběslav, 2021 [cit. 2021-04-13]. Dostupné z: <https://www.rolnicka.cz/nase-sluzby-a-projekty/odlehcovaci-sluzba-terenni-a-ambulantni/>
44. Povinné informace. *Základní škola praktická - Třeboň* [online]. Třeboň: Základní škola praktická - Třeboň, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsptrebon.cz/index.php/kontakty/povinne-informace>

45. Registr poskytovatelů služeb. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/registr-poskytovatel-u-sluzeb>
46. Společnost pro ranou péči, pobočka České Budějovice. *Společnost pro ranou péči* [online]. Společnost pro ranou péči, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/cb/>
47. Školský zákon ve znění účinném od 25. 8. 2020. *MŠMT* [online]. MŠMT, 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-25-8-2020>
48. Týdenní stacionář. *Domov Libnič a Centrum sociálních služeb Empatie* [online]. Libnič: Domov Libnič a Centrum sociálních služeb Empatie, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <http://domovlibnic.cz/tydenni-stacionar-kratky-uvod-o-nas/>
49. Týdenní stacionář Duha. *Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky* [online]. Písek: Domov pro osoby se zdravotním postižením Zběšičky, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.domovzbesicky.cz/tydenni-stacionar-duha>
50. Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2021. *MŠMT* [online]. MŠMT, 2021 [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasky-ke-skolskemu-zakonu>
51. Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění účinném od 1. 1. 2020. [online]. MŠMT, 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasky-ke-skolskemu-zakonu>
52. Vyhledání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji. *Jihočeský kraj* [online]. Jihočeský kraj, 2019 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/skoly-a-skolska-zarizeni?special%5B1%5D=1&nazev=&ico=&adresa=>

53. Výběr metodou sněhové koule. *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2018 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z:
https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/V%C3%BDb%C4%9Br_metodou_sn%C4%9Bhov%C3%A9_koule
54. Vzdělávání. *Centrum Kaňka* [online]. České Budějovice: Základní škola a Mateřská škola a poskytovatel sociálních služeb, Kaňka, 2018 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.kanka.info/vzdelavani/>
55. Základní informace. *Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111* [online]. Písek: Dětský domov, Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola, Písek, Šobrova 111, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://ddaskoly.cz/index.php/zakladni-informace/o-nas/>
56. Základní informace o Rettově syndromu. *Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem* [online]. Praha: Spolek rodičů a přátel dívek s Rettovým syndromem, 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <http://www.rett-cz.com/rettuv-syndrom/co-je-rettuv-syndrom/zakladni-informace-o-rettove-syndromu/>
57. Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS, 2021 [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108?text=z%C3%A1kon+%C4%8D.+108%2F2006+Sb.>
58. *ZŠ Holečkova Blatná* [online]. Blatná: Oficiální stránky ZŠ Holečkova Blatná, 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.zsblatna.cz/>

Seznam zkratk

ABA	aplikovaná behaviorální analýza
APLA	Asociace pomáhající lidem s autismem
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČR	Česká republika
Čs.	Československé
DSM – I	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, First Edition
DSM – II	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Second Edition
DSM – III	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Third Edition
DSM - V	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition
EEG	elektroencefalografie
ICD – 10	International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision.
IQ	intelligenční kvocient
MěÚSS	městský ústav sociálních služeb
MKN - 10	Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, 10. revize
MŠ	mateřská škola
odst.	odstavec
o. p. s	obecně prospěšná společnost
o. s.	obecná společnost
PAS	poruchy autistického spektra
PECS	Picture Exchange Communication Systém
Sb.	sbírka

TEACCH	Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children
VOKS	Výměnný obrázkový komunikační systém
WHO	World Health Organization
z. s.	zapsaný spolek
z. ú.	zapsaný ústav

Seznam příloh

Příloha č. 1: Chráněná bydlení v okrese Jindřichův Hradec

Příloha č. 2: Chráněná bydlení v okrese Tábor

Příloha č. 3: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s rodiči

Příloha č. 4: Tabulka shrnující výsledky z polostrukturovaného rozhovoru s rodiči

Příloha č. 5: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s pedagogy

Příloha č. 6: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s pracovníky v sociálních službách

Příloha č. 7: Otázky k polostrukturovanému rozhovoru s pediatry

Příloha č. 8: Informovaný souhlas

Příloha č. 9: Dotazník – Možnosti péče o osoby s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji z pohledu rodičů (či jiných zákonných zástupců)

Seznam tabulek

Seznam grafů

Příloha č. 1

Francouzská 1262, Jindřichův Hradec II, 377 01 Jindřichův Hradec	Hvězdná 38, Jindřichův Hradec V, 377 01 Jindřichův Hradec
Náměstí Míru 174, Jindřichův Hradec I, 377 01 Jindřichův Hradec	Sídlišťe Vajgar 557, Jindřichův Hradec III, 377 01 Jindřichův Hradec
Sládkova 436, Jindřichův Hradec II, 377 01 Jindřichův Hradec	Třebického 740, Jindřichův Hradec II, 377 01 Jindřichův Hradec
U Nádraží 791, Jindřichův Hradec II, 377 01 Jindřichův Hradec	Větrná 179, Jindřichův Hradec V, 377 01 Jindřichův Hradec
Dr. Františka Kuny 593, 378 16 Lomnice nad Lužnicí	Tyršova 696, 378 16 Lomnice nad Lužnicí
Tyršova 697, 378 16 Lomnice nad Lužnicí	Svatopluka Čecha 20, Třeboň II, 379 01 Třeboň
U Světa 1316, 379 01 Třeboň	Táboritská 1104, Třeboň II, 379 01 Třeboň

Příloha č. 2

Havanská 2809/3, 390 05 Tábor 5	Havanská 2811/7, 390 05 Tábor 5
Havanská 2823/2, 390 05 Tábor 5	Komenského 2/1, Soběslav I, 392 01 Soběslav
Minská 2785/5, 390 05 Tábor 5	

POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S RODIČI

1. Kolik let je Vašemu dítěti?
2. Ve kterém městě bydlíte?
3. Jaké byly počáteční projevy PAS u Vašeho dítěte?
4. Jak reagoval pediatr?
5. Kde jste získal/a informace o hledání pomoci, když se objevily počáteční projevy?
(Kdo Vám poradil, na koho se obrátit?)
6. Který odborník stanovil definitivní diagnózu – autismus? V kolika letech?
7. Jaké máte zkušenosti s vyšetřením u lékařů v Jihočeském kraji?
8. Jsou pro Vás služby v Jihočeském kraji dostupné? Pokud ne, z jakého důvodu?
9. Využíváte služeb některé z organizací v Jihočeském kraji? Pokud ano, jste s nimi spokojena? Pokud ne, jaký je důvod?
10. Jakou školu Vaše dítě navštěvuje?
11. Jak jste spokojen/a s touto školou?
12. S jakým SPC spolupracujete? Jak jste s ním spokojeni?
13. Přemýšlíte, že byste v budoucnu využil/a některé ze služeb v Jihočeském kraji?
14. Chybí Vám v Jihočeském kraji nějaké služby?
15. Chtěl/a byste ještě něco doplnit?

Příloha č. 4

Tabulka 33; Kolik let je Vašemu dítěti?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
10 let	X			1
8 let		X		1
28 let			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Pouze jedna matka má dítě ve věku 10 let. Jedna ve věku 8 let a jedna ve věku 28 let.

(viz tabulka 33)

Tabulka 34; Ve kterém městě bydlíte?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Dačice	X	X		2
Jindřichův Hradec			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že bydlí ve městě Dačice. Pouze jedna matka sdělila, že bydlí v Jindřichově Hradci. (viz tabulka 34)

Tabulka 35; Jaké byly počáteční projevy PAS u Vašeho dítěte?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Nereagování na jméno	X	X		2
Špatný oční kontakt	X		X	2
Nejevení skoro žádného zájmu o matku	X			1
Nejevení zájmu o vrstevníky		X		1
Ztráta verbálních projevů	X			1
Nereagování na okolí		X	X	2
Samotářství		X		1
Odlišná hra s hračkami		X		1
Rituály		X		1
Jiné způsoby užívání věcí		X		1
Odmítání fyzického kontaktu			X	1
Celkem odpovědí	4	7	3	14

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že počátečním projevem bylo nereagování na jméno. Pouze jedna matka uvedla, že počátečním projevem poruch autistického spektra bylo nejevení zájmu o vrstevníky, nejevení skoro žádného zájmu o matku a ztráta verbálních projevů. Pouze jedna matka uvedla jako počáteční projevy poruch autistického spektra odlišnou hru s hračkami, jiné způsoby užívání věcí a rituály. Pouze jedna matka uvedla jako počáteční projev odmítání fyzického kontaktu. Dvě matky jako počáteční projev poruch autistického spektra uvedly špatný oční kontakt. Dvě matky jako počáteční projevy uvedly nereagování na okolí. (viz tabulka 35)

Tabulka 36; Od kolika let se projevy začaly objevovat?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Od druhého roku	X	X	X	3
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Všechny matky uvedly, že se projevy začaly objevovat od druhého roku. (viz tabulka 36)

Tabulka 37; Jak na projevy reagoval pediatr?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Nereagoval	X	X	X	3
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Všechny matky uvedly, že pediatr na projevy nereagoval. (viz tabulka 37)

Tabulka 38; Kde jste získal/a informace o hledání pomoci, když se objevily počáteční projevy? (Kdo Vám poradil, na koho se obrátit?)

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Poradila si sama	X	X	X	3
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Ve všech případech si matky musely poradit samy. (viz tabulka 38)

Tabulka 39; Který odborník stanovil definitivní diagnózu – autismus?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Klinický psycholog	X	X		2
Psychiatr	X	X	X	3
Celkem odpovědí	2	2	1	5

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že diagnózu stanovil klinický psycholog a psychiatr. Jedna matka uvedla, že diagnózu stanovil psychiatr. (viz tabulka 39)

Tabulka 40; V kolika letech byla stanovena diagnóza PAS?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
3 a půl let	X			1
3 roky		X		1
4 a půl let			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že diagnóza byla stanovena ve třech a půl letech. Jedna matka uvedla, že diagnóza byla stanovena ve třech letech a jedna matka uvedla, že diagnóza byla stanovena ve čtyřech a půl letech. (viz tabulka 40)

Tabulka 41; Kdo Vám poradil, kam se obrátit po stanovení diagnózy?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Nikdo, informace si vyhledala sama		X	X	2
Maminka v BabyClubu	X			1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že jim nikdo neporadil. Informace si vyhledaly samy. Jedna matka uvedla, že jí pomohla maminka z BabyClubu. (viz tabulka 41)

Tabulka 42; Jaké máte zkušenosti s vyšetřením u lékařů v Jihočeském kraji?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Pozitivní zkušenost – brání přednostně	X	X		2
Negativní zkušenost – musí čekat			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že mají pozitivní zkušenosti s vyšetřením u lékařů v Jihočeském kraji. Dvě matky uvedly, že mají negativní zkušenost s vyšetřením u lékařů v Jihočeském kraji. Dvě matky uvedly, že jsou přednostně brány na vyšetření u lékařů. Jedna matka uvedla, že musí čekat se synem v čekárně. (viz tabulka 42)

Tabulka 43; Jsou pro Vás služby v Jihočeském kraji dostupné? Pokud ne, z jakého důvodu?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Dostupné			X	1
Vzdálenostně nedostupné	X	X		2
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Pouze jedna matka uvedla, že jsou pro ni služby dostupné. Dvě matky uvedly, že pro ně služby nejsou dostupné vzdálenostně. (viz tabulka 43)

Tabulka 44; Využíváte služeb některé z organizací v Jihočeském kraji?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
I MY, o. p. s., APLA Jižní Čechy, z. ú.	X			1
Pobytová služba			X	1
Nevyužívají		X		1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že využívají služeb I MY, o. p. s. a APLA Jižní Čechy, z. ú. Jedna z matek uvedla, že využívají pobytovou službu. Jedna matka uvedla, že nevyužívají žádné služby v Jihočeském kraji. (viz tabulka 44)

Tabulka 45; Které služby v Jihočeském kraji konkrétně využíváte?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Letní tábory	X			1
Konzultace	X			1
Víkendové a týdenní pobyty	X			1
Nevyužívají		X		1
Pobytové zařízení			X	1
Celkem odpovědí	3	1	1	5

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že využívají letní tábory, konzultace a víkendové a týdenní pobyty. Jedna matka uvedla, že žádné služby v Jihočeském kraji nevyužívají. Jedna matka uvedla, že využívají služeb pobytového zařízení. (viz tabulka 45)

Tabulka 46; Přemýšlíte, že byste v budoucnu využili/a některé ze služeb v Jihočeském kraji? Které?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Ano, chráněné bydlení	X			1
Ano, chráněné pracovní místo	X			1
Ano, společné setkávání	X			1
Již nepřemýšlí		X		1
Ano, neuvedeno			X	1
Celkem odpovědí	3	1	1	5

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna dotazovaná uvedla, že by v budoucnu služeb využila, a to služby chráněného bydlení, chráněného pracovního místa a společné setkávání. Jedna matka již o využití služeb v Jihočeském kraji nepřemýšlí. Jedna matka uvedla, že by v budoucnu služby využila, ale neuvedla které. (viz tabulka 46)

Tabulka 47; Jakou školu Vaše dítě navštěvuje?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Škola zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona	X			1
Škola hlavního vzdělávacího proudu		X		1
Již nenavštěvuje			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že její dítě navštěvuje školu zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona. Jedna matka uvedla, že její dítě navštěvuje školu hlavního vzdělávacího proudu. Jedna matka uvedla, že její dítě již školu nenavštěvuje. (viz tabulka 47)

Tabulka 48; Jak jste spokojen/a s touto školou?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Spokojená	X			1
Spokojená s vedením školy		X		1
Nespokojená se vzděláním pedagogů v dané problematice		X		1
Již nenavštěvuje			X	1
Celkem odpovědí	1	2	1	4

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že je spokojená se školou spokojená. Jedna matka uvedla, že je spokojená s vedením školy a nespokojená se vzděláním pedagogů v dané problematice. Jedna matka uvedla, že její dítě již školu nenavštěvuje. (viz tabulka 48)

Tabulka 49; S jakým SPC spolupracujete?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
SPC Jihlava	X	X		2
Již nespolupracují			X	1
Celkem odpovědí	1	1	1	3

Zdroj: vlastní výzkum

Dvě matky uvedly, že spolupracují se SPC v Jihlavě. Jedna matka uvedla, že již s žádným SPC nespolupracují. (viz tabulka 49)

Tabulka 50; Chybí Vám v Jihočeském kraji nějaké služby? Co vám zde konkrétně chybí?

	Matka 1	Matka 2	Matka 3	Celkem
Relaxační sezení v místě bydliště	X			1
Volnočasové aktivity v místě bydliště	X			1
Homesharing	X			1
Informovanost veřejnosti		X		1
Informovanost o dostupných službách pro dospívající a dospělé s PAS		X		1
Informovanost o možnostech péče o osoby s PAS		X		
Specializovaná pobytová zařízení či oddělení pro osoby s PAS	X		X	2
Odlehčovací služby		X	X	2
Celkem odpovědí	4	3	2	9

Zdroj: vlastní výzkum

Jedna matka uvedla, že jí chybí relaxační sezení a volnočasové aktivity v místě bydliště a homesharing. Jedna matka uvedla, že jí chybí informovanost veřejnosti, informovanost o službách v Jihočeském kraji a informovanost o možnostech péče o osoby s PAS. Dvě matky uvedly, že jim v Jihočeském kraji chybí více specializovaných pobytových zařízení či oddělení pro osoby s PAS. Dvě matky uvedly, že jim chybí odlehčovací služby. (viz tabulka 50)

POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S UČITELI

1. Kolik dětí s PAS navštěvuje třídu, ve které vyučujete?
2. Jak vypadá práce s jedinci s PAS ve Vaší třídě?
3. Na jakou oblast rozvoje se u žáků/žáka s PAS nejvíce zaměřujete?
4. Jak pracujete s kolektivem?
5. Co Vaše škola nabízí pro danou cílovou skupinu? Nabízí například volnočasové aktivity, kroužky....?
6. Mají žáci s PAS možnost po vyučování navštěvovat družinu? Co jim družina nabízí?
7. Spolupracujete s nějakou organizací v Jihočeském kraji?
8. Snažíte se rodiče žáků s PAS informovat o možnostech využití služeb v Jihočeském kraji? Pokud ano, jak?
9. Jaká je spolupráce se SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji?
10. Co podle Vás chybí v oblasti péče o jedince s PAS v Jihočeském kraji?
11. Chtěl/a byste ještě něco doplnit?

POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S PRACOVNÍKY V SOC. SLUŽBÁCH

1. Ve které organizaci působíte?
2. Ve kterém okrese se organizace nachází?
3. Jaká je Vaše působnost v rámci Jihočeského kraje?
4. Jaké služby Vaše organizace jedincům s PAS nabízí?
5. Jaké podmínky musí splnit uchazeč o práci ve Vaší organizaci či při výkonu Vaší práce?
6. Jak se o Vás rodiče mohou dozvědět? Jak se o Vás nejčastěji dozví?
7. Spolupracujete i s jinými organizacemi v Jihočeském kraji? Pokud ano, uveďte s kterými.
8. Spolupracujete s lékaři v Jihočeském kraji? Obracují se na Vás, pokud si neví rady?
9. Které služby rodiče či klienti nejčastěji využívají?
10. Ve které oblasti potřebují rodiče či klienti s PAS v Jihočeském kraji nejvíce pomoci?
11. Co podle Vás chybí v oblasti péče o jedince s PAS v Jihočeském kraji?
12. Chtěl/a byste ještě něco doplnit?

POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR S PEDIATRY

1. Ve kterém okrese v Jihočeském kraji pracujete?
2. Jak často se setkáváte s pacienty s PAS?
3. Jak vypadá vyšetření pacienta s PAS?
4. Jaká jsou pro Vás největší úskalí při vyšetření těchto pacientů?
5. Jak s těmito pacienty komunikujete, pokud se například jedná o pacienta s těžší formou PAS a pacient komunikuje neverbálně?
6. Kde získáváte informace, jak s pacienty s PAS pracovat? Obracíte se organizace s dotazy?
7. Spolupracujete s nějakou organizací, která se věnuje jedincům s PAS, v Jihočeském kraji?
8. Účastníte se školení či konferencí, které se touto problematikou zabývají?
9. V případě, že se u rodičů objeví znepokojení, že s jejich dítětem není „něco“ v pořádku, jak postupujete? Co jim radíte?
10. Pokud se diagnóza – autismus potvrdí, jak postupujete?
11. Spolupracujete s neurologem či psychiatrem dítěte? Jak taková spolupráce vypadá?
12. Chtěl/a byste ještě něco doplnit?

Příloha č. 8

Informovaný souhlas

Vážená paní, vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou o spolupráci. V současné době vypracovávám závěrečnou práci, v rámci které provádím výzkum, jehož cílem je zjištění skutečnosti, zda je pro jedince s poruchou autistického spektra dostupná adekvátní péče v Jihočeském kraji. Tento cíl je zjišťován pomocí smíšeného výzkumu v podobě dotazníků i rozhovorů. Předmětem těchto výzkumů je zaměření se na celkovou úroveň péče o jedince s poruchou autistického spektra v Jihočeském kraji. Tento souhlas se vztahuje pouze k rozhovoru, který by měl probíhat cca 40-60 minut a jeho průběh bude nahráván na diktafon. Pořízený záznam nebude sdílen nikým jiným než studentem. Záznamy budou ihned po komplementaci vymazány. Z účasti na výzkumu pro Vás vyplývají tyto výhody – zpřístupnění výsledků výzkumu a celé závěrečné práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že souhlasím s účastí na výše uvedeném výzkumu. Studentka mne informovala o podstatě výzkumu a seznámila mne s cíli, metodami a postupy, které budou při výzkumu používány, stejně jako s výhodami, které pro mne z účasti na výzkumu vyplývají. Souhlasím s tím, že všechny získané údaje budou anonymně zpracovány a použity pro účely vypracování závěrečné práce studentky.

Měla jsem možnost vše řádně, v klidu a v dostatečně poskytnutém čase zvážit. Měla jsem možnost se studentky zeptat na vše pro mne podstatné a potřebné. Na tyto dotazy jsem dostala jasnou a srozumitelnou odpověď.

Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním osobních údajů účastníka výzkumu v rozsahu, způsobem a za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

Tento informovaný souhlas je vyhotoven ve dvou stejnopisech, každý s platností originálu, z nichž jeden obdrží účastník výzkumu (nebo zákonný zástupce) a druhý studentka.

Jméno, příjmení a podpis účastníka
výzkumu: _____

_____ V _____ dne: _____

Jméno, příjmení a podpis
studentky: _____

Příloha č. 9

DOTAZNÍK

Vážené respondentky, vážení respondenti,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který poslouží jako podklad k mé bakalářské práci na téma „Možnosti péče o osoby s PAS v Jihočeském kraji“.

Dotazník se zaměřuje na hodnocení dostupnosti služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji a je zcela anonymní. Vyplnění dotazníku by Vám nemělo zabrat více jak 10 minut.

Prosím o vyplnění dotazníku v případě, že se Vaše bydliště nachází v Jihočeském kraji.

Děkuji za Vaše odpovědi a za Váš čas.

Kristýna Pavčová

Studentka Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

1. Kolik let je Vašemu dítěti?
2. Ve kterém okrese v Jihočeském kraji bydlíte?
 - a) České Budějovice
 - b) Český Krumlov
 - c) Jindřichův Hradec
 - d) Písek
 - e) Strakonice
 - f) Prachatice
 - g) Tábor
3. Chodíte do práce?
 - a) ANO
 - b) NE
4. Máte problémy sehnat pro Vaše dítě hlídání (po kroužku, po škole, atd.)?
 - a) ANO
 - b) NE
5. Kde jste získal/a informace o diagnóze Vašeho dítěte?
 - a) Internet
 - b) Škola
 - c) Jiní rodiče
 - d) Lékař (např. pediatr, neurolog, psychiatr...)
 - e) Sociální služba
 - f) Jiné, uveďte...

6. Jak jste spokojen/a s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS?
- 1 – Naprosto spokojen/a
 - 2 – Spíše spokojen/a
 - 3 – Nevím
 - 4 – Spíše nespokojen/a
 - 5 – Naprosto nespokojena
7. Víte, jaké služby pro osoby s PAS je možné využívat v Jihočeském kraji?
- a) ANO
 - b) NE
8. Využíváte služeb některé organizace v Jihočeském kraji?
- a) ANO (uveďte které...)
 - b) NE
9. Má Vaše dítě možnost volnočasové aktivity?
- a) ANO (uveďte jaké)
 - b) NE (uveďte z jakého důvodu)
10. Víte, které služby pro dospívající či dospělé jedince s PAS jsou dostupné v Jihočeském kraji?
- a) ANO
 - b) NE
11. Přemýšlíte o využití služeb pobytového zařízení (např. chráněné bydlení, domov pro osoby se zdravotním postižením, stacionář, atd.)?
- a) ANO
 - b) NE
 - c) Již využíváme
12. Jak byste ohodnotil/a služby pro osoby s PAS v Jihočeském kraji?
- a) 1 – výborné
 - b) 2 – chvalitebné
 - c) 3 – dobré
 - d) 4 – dostatečné
 - e) 5 – nedostatečné
13. Jaký typ školy Vaše dítě navštěvuje?
- a) Školu běžného typu (hlavního vzdělávacího proudu)
 - b) Speciální školu (školu zřízenou podle § 16, odst. 9)
 - c) Speciální třídu v rámci běžné školy (třída, skupina, oddělení zřízené podle § 16, odst. 9)
 - d) Praktickou školu

- e) Jinou školu (uvedte)
14. Byl/a jste někdy nucen/a přemístit Vaše dítě do jiné školy z důvodu nespokojenosti?
- a) ANO
 - b) NE
15. Spolupracujete se SPC v Jihočeském kraji?
- a) ANO
 - b) NE
16. Jak byste ohodnotil/a činnost SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji?
- a) 1 – výborné
 - b) 2 – chvalitebné
 - c) 3 – dobré
 - d) 4 – dostatečné
 - e) 5 – nedostatečné
 - f) Nemám zkušenost

Seznam tabulek

Tabulka 1; Raná péče – okres České Budějovice	46
Tabulka 2: Raná péče - okres Tábor	47
Tabulka 3: SPC - okres České Budějovice.....	48
Tabulka 4: SPC - okres Český Krumlov	49
Tabulka 5: SPC - okres Jindřichův Hradec	49
Tabulka 6: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres České Budějovice	50
Tabulka 7: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Český Krumlov	52
Tabulka 8: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Jindřichův Hradec	53
Tabulka 9: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Písek.....	55
Tabulka 10: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Prachatice	56
Tabulka 11: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Strakonice	57
Tabulka 12: Školy zřízené podle § 16 odst. 9 - okres Tábor.....	59
Tabulka 13: Denní stacionáře - okres České Budějovice	61
Tabulka 14: Denní stacionář – okres Jindřichův Hradec.....	62
Tabulka 15: Denní stacionář - okres Písek	62
Tabulka 16: Denní stacionář - okres Strakonice	63
Tabulka 17: Denní stacionáře - okres Tábor	64
Tabulka 18: Týdenní stacionáře - okres České Budějovice	66
Tabulka 19: Týdenní stacionář - okres Jindřichův Hradec	67
Tabulka 20: Týdenní stacionář - okres Písek.....	67
Tabulka 21: Týdenní stacionář - okres Strakonice	68
Tabulka 22: Týdenní stacionář - okres Tábor.....	68
Tabulka 23: Chráněná bydlení - okres České Budějovice	69
Tabulka 24: Chráněná bydlení - okres Jindřichův Hradec.....	70
Tabulka 25: Chráněná bydlení - okres Písek	71

Tabulka 26: Chráněná bydlení - okres Strakonice	72
Tabulka 27: Chráněná bydlení - okres Tábor	73
Tabulka 28: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Jindřichův Hradec....	74
Tabulka 29: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Písek	74
Tabulka 30: Domov pro osoby se zdravotním postižením - okres Strakonice.....	75
Tabulka 31: Odlehčovací služby - okres České Budějovice.....	76
Tabulka 32: Odlehčovací služby - okres Tábor.....	77
Tabulka 33; Kolik let je Vašemu dítěti?.....	163
Tabulka 34; Ve kterém městě bydlíte?	163
Tabulka 35; Jaké byly počáteční projevy PAS u Vašeho dítěte?	164
Tabulka 36; Od kolika let se projevy začaly objevovat?	165
Tabulka 37; Jak na projevy reagoval pediatr?	165
Tabulka 38; Kde jste získal/a informace o hledání pomoci, když se objevily počáteční projevy? (Kdo Vám poradil, na koho se obrátit?)	165
Tabulka 39; Který odborník stanovil definitivní diagnózu – autismus?	166
Tabulka 40; V kolika letech byla stanovena diagnóza PAS?	166
Tabulka 41; Kdo Vám poradil, kam se obrátit po stanovení diagnózy?.....	167
Tabulka 42; Jaké máte zkušenosti s vyšetřením u lékařů v Jihočeském kraji?.....	167
Tabulka 43; Jsou pro Vás služby v Jihočeském kraji dostupné? Pokud ne, z jakého důvodu?	168
Tabulka 44; Využíváte služeb některé z organizací v Jihočeském kraji?.....	168
Tabulka 45; Které služby v Jihočeském kraji konkrétně využíváte?	169
Tabulka 46; Přemýšlíte, že byste v budoucnu využil/a některé ze služeb v Jihočeském kraji? Které?	170
Tabulka 47; Jakou školu Vaše dítě navštěvuje?	171
Tabulka 48; Jak jste spokojen/a s touto školou?	171
Tabulka 49; S jakým SPC spolupracujete?	172

Tabulka 50; Chybí Vám v Jihočeském kraji nějaké služby? Co vám zde konkrétně chybí?	173
--	-----

Seznam grafů

Graf č. 1: Věk dětí.....	105
Graf č. 2: Místo bydliště	106
Graf č. 3: Zaměstnání.....	107
Graf č. 4: Problémy s hlídáním dětí.....	108
Graf č. 5: Zdroj informací o diagnóze.....	110
Graf č. 6: Spokojenost s informovaností lékařů o problematice PAS v Jihočeském kraji	111
Graf č. 7: Výsledná známka spokojenosti s informovaností lékařů v Jihočeském kraji o problematice PAS.....	112
Graf č. 8: Povědomí o službách v Jihočeském kraji.....	113
Graf č. 9: Porovnání využití služeb některé z organizací v Jihočeském kraji	114
Graf č. 10: Uváděné organizace	115
Graf č. 11: Porovnání uvedených organizací respondenty mezi okresy Jihočeského kraje	116
Graf č. 12: Možnosti volnočasových aktivit	117
Graf č. 13: Volnočasové aktivity.....	119
Graf č. 14: Důvody, proč děti respondentů nemají možnost volnočasové aktivity.....	120
Graf č. 15: Povědomí o dostupných službách pro jedince s PAS v Jihočeském kraji	121
Graf č. 16: Využití služeb pobytového zařízení	122
Graf č. 17: Hodnocení služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji	123
Graf č. 18: Výsledná známka respondenty ohodnocených služeb pro osoby s PAS v Jihočeském kraji.....	124
Graf č. 19: Typ školy.....	125
Graf č. 20: Porovnání četnosti nutnosti přeřazení dětí do jiné školy z důvodu nespokojenosti.....	126
Graf č. 21: Spolupráce se SPC v Jihočeském kraji	128
Graf č. 22: Hodnocení činnosti SPC v Jihočeském kraji	129

Graf č. 23: Výsledné ohodnocení SPC pro jedince s PAS v Jihočeském kraji 130